

KGP.410.011.00.2015
Nr ewid. 157/2016/P/15/022/KGP

Informacja o wynikach kontroli

DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKÓW INNOWACJI

DEPARTAMENT GOSPODARKI,
SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

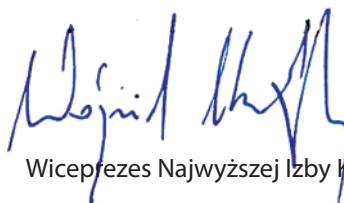
Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji:

Sławomir Grzelak

Akceptuję:

Wojciech Kutyla

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 16.09.2016r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

WPROWADZENIE	10
1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	11
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	12
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	12
2.2. Synteza wyników kontroli.....	13
2.3. Uwagi i wnioski.....	16
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	18
3.1. Charakterystyka obszarów objętych kontrolą.....	18
3.2. Istotne ustalenia kontroli	19
3.2.1. Wdrażanie instrumentów wsparcia dla działań proinnowacyjnych stymulujących wzrost efektywności wiedzy i pracy	19
3.2.1.1. Działania dostosowawcze w zakresie otoczenia regulacyjnego i finansowego gospodarki.....	21
3.2.1.2. Stymulowanie innowacyjności.....	23
3.2.2. Efektywność stosowanych instrumentów wsparcia ośrodków innowacji – pod względem ich jakościowego rozwoju i zdolności do samodzielnego funkcjonowania.....	26
3.2.3. Funkcjonowanie ośrodków innowacji.....	34
3.2.3.1. Dostosowanie potencjału materialnego i intelektualnego OI do potrzeb przedsiębiorców	34
3.2.3.2. Skuteczność wykorzystywania otrzymanego wsparcia ze środków publicznych.....	40
3.2.3.3. Bariery w rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych, wskazane przez lokatorów OI	46
3.2.3.4. Monitorowanie efektów działalności OI.....	47
3.2.3.5. Aktywność informacyjna OI, w tym promocja oferty w środowisku przedsiębiorców	49
3.2.3.6. Nieprawidłowości w działaniach OI	50
3.2.3.7. Działalność innowacyjna przedsiębiorców, lokatorów OI	52
4. INFORMACJE DODATKOWE	55
4.1. Przygotowanie i organizacja kontroli.....	55
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	56
5. ZAŁĄCZNIKI	58

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

Anioł biznesu	osoba przeznaczająca własny kapitał na finansowanie przedsięwzięć będących we wczesnych fazach rozwoju w zamian za mniejszościowy pakiet udziałów w firmie
Beneficjent	osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizująca projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu – zgodnie z art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju ¹
CTT	Centrum Transferu Technologii – jednostka powoływana przez uczelnie lub instytuty Polskiej Akademii Nauk w celu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania do gospodarki wyników badań i prac rozwojowych prowadzonych wewnątrz instytucji–matki ² lub inne podmioty posiadające stałe umowy z uczelniami lub instytutami PAN na obsługę ich w zakresie transferu technologii i komercjalizacji wiedzy
Ewaluacja	osąd (ocena) wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii (wg wytycznych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka)
Dofinansowanie	bezwrotne wsparcie finansowe udzielone na zasadach refundacji, przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem z publicznych środków wspólnotowych pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i publicznych środków krajowych
Działanie	grupa projektów zmierzających do tego samego celu. Działanie stanowi etap pośredni między Priorytetem a projektem
Działanie 5.3 PO IG	Działanie: <i>Wspieranie ośrodków innowacyjności</i>
EEN	Enterprise Europe Network – sieć instytucji otoczenia biznesu działających głównie na rzecz wspierania MŚP
GII	Globalny Indeks Innowacyjności – wskaźnik opracowany w 2007 r. przez ekonomistów INSEAD (fr. Institut européen d'administration des affaires). Obliczany na podstawie 60 mierników innowacyjności ujętych w dwóch podstawowych grupach: <i>czynniki kreowania innowacyjności (innovation input)</i> , w której wyróżniono kategorie (instytucje, potencjał ludzki, ICT i infrastrukturę, zaawansowanie rynku, zaawansowanie działalności biznesowej) oraz <i>wyniki działalności innowacyjnej (innovation output)</i> , na które składają się wyniki działalności naukowej oraz efekty działalności twórczej

¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1649. Dalej ustawa o zppr.

² Na podstawie art. 86 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, ze zm.).

Inkubator Przedsiębiorczości	wyodrębniona jednostka, dysponująca nieruchomością, która prowadzi kompleksowy program wsparcia początkującego przedsiębiorcy. Program ten wspiera przedsiębiorców od momentu powstania pomysłu na utworzenie przedsiębiorstwa aż do momentu uzyskania stabilności rynkowej (program inkubacji przedsiębiorczości)
Inkubator Technologiczny	wyodrębniona organizacyjnie, budżetowo i lokalowo jednostka, która zapewnia początkującym przedsiębiorcom z sektora MŚP pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy oferującej produkt lub usługę powstałą w wyniku wdrożenia nowej technologii
Innowacja	wdrożenie w praktyce gospodarczej nowego albo znacząco udoskonalonego produktu, usługi lub procesu, w tym także wdrożenie nowej metody marketingowej lub organizacyjnej redefiniującej sposób pracy lub relacje firmy z otoczeniem
Inwestycje typu <i>brownfield</i>	jedna ze strategii stosowanych w zagranicznych inwestycjach bezpośrednich, polegająca na zakupie lub dzierżawie istniejących obiektów, często zdegradowanych budynków i infrastruktury poprzemysłowej, wykorzystywanych do uruchomienia nowej działalności inwestycyjnej
Inwestycja typu <i>greenfield</i>	w dosłownym tłumaczeniu: inwestycja „na zielonym polu”, tj. na terenie dotychczas nieużywanym przez przemysł lub usługi, posiadającym, co najwyżej, podstawową infrastrukturę. Finansowanie bezpośrednich inwestycji typu <i>greenfield</i> polegają na utworzeniu nowej jednostki poprzez budowę obiektów, instalowanie urządzeń i uruchamianie działalności gospodarczej
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu. Zalicza się do nich trzy główne grupy: Ośrodki Innowacji, Ośrodki Przedsiębiorczości oraz Instytucje Finansowe
IP	Instytucja Pośrednicząca, jest to jednostka, której Instytucja Zarządzająca powierzyła do wykonania część funkcji związanych np. z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem np. działania w ramach programu operacyjnego. Fakt przekazania zadań nie zwalnia Instytucji Zarządzającej z odpowiedzialności za realizację programu (działania). W przypadku Działania 5.3 PO IG funkcję IP pełnił Minister Gospodarki
IW/IP II	Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca II stopnia. Na podstawie umowy z dnia 3 stycznia 2007 r., Minister Gospodarki powierzył funkcję IW/IP II w Działaniu 5.3 Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości
IZ	Instytucja Zarządzająca. Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie i realizację programu operacyjnego. W Polsce funkcję tę, w odniesieniu do Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, pełni Minister Rozwoju
KE	Komisja Europejska
Klaster	skoncentrowana geograficznie grupa przedsiębiorstw pochodzących z tego samego lub pokrewnych sektorów, a także instytucji i organizacji, powiązanych ze sobą siecią pionowych i poziomych zależności, konkurujących i współpracujących ze sobą. Klaster jest formą organizacji produkcji o wysokim potencjale innowacyjnym
KSI	Krajowy System Informatyczny

KSU Krajowy System Usług – ośrodki świadczące usługi okołobiznesowe wspierające przedsiębiorstwa i osoby podejmujące działalność gospodarczą. Oferują usługi o charakterze informacyjnym (w ramach Punktów Konsultacyjnych KSU), doradczym (z konkretnym zakresem i oczekiwanym rezultatem), proinnowacyjnym (w ramach Krajowej Sieci Innowacji – KSI) oraz finansowym (w zakresie udzielania pożyczek lub poręczeń). Oferta systemu dostosowywana jest do oczekiwań klientów, dostępności usług na rynku oraz konieczności wsparcia ze środków publicznych określonych obszarów

**Mikro, Mały
lub Średni
Przedsiębiorca
(MŚP)**

przedsiębiorcy spełniający warunki określone w załączniku nr I do cytowanego wyżej rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008, a mianowicie:

Przedsiębiorca	Zatrudnienie	Obrót	Aktywa
„średni”	<250	≥50 mln euro	≥43 mln euro
„mały”	<50	≥10 mln euro	≥10 mln euro
„mikro”	<10	≥2 mln euro	≥2 mln euro

MG Ministerstwo Gospodarki.

NCBR Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Nieprawidłowość jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego

**Nowa
technologia**

technologia w postaci prawa własności przemysłowej lub usługi badawczo-rozwojowej lub nieopatentowanej wiedzy technicznej, która umożliwia wytwarzanie nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług i nie jest stosowana na świecie dłużej niż pięć lat

OI Ośrodki Innowacji (zwane również ośrodkami innowacyjności) – jednostki zajmujące się promocją i inkubacją innowacyjnej przedsiębiorczości, transferem technologii i dostarczaniem usług proinnowacyjnych, a także aktywizacją przedsiębiorczości akademickiej i współpracy nauki z biznesem. Zakładanym efektem ich działalności jest rozwijanie innowacji w aspekcie produktowym, procesowym i organizacyjnym (park i/lub inkubator technologiczny, centrum transferu technologii, akademicki inkubator przedsiębiorczości)

OP Ośrodki Przedsiębiorczości – jednostki zajmujące się promocją i inkubacją przedsiębiorczości, dostarczaniem usług wsparcia do małych firm i aktywizacją rozwoju regionów peryferyjnych lub dotkniętych kryzysem strukturalnym (inkubator przedsiębiorczości i/lub ośrodek szkoleniowo doradczy). Działalność ośrodków przedsiębiorczości oznacza zatem – w odróżnieniu od ośrodków innowacji – przenoszenie określonych doświadczeń i dostarczanie znanych usług czy metod postępowania do nowych grup docelowych

Operator ośrodka jednostka zewnętrzna, z którą właściciel ośrodka zawiera umowę o zarządzanie powierzonym majątkiem w celu realizacji wskazanych w umowie celów w zamian za ustalone wynagrodzenie operatora

Park Technologiczny	zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami, na którym oferowane są przedsiębiorcom, wykorzystującym nowoczesne technologie, usługi w zakresie doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne, a także stwarzający tym przedsiębiorcom możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez korzystanie z nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PO IG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Pomoc de minimis	pomoc publiczna udzielana przedsiębiorcom przez państwo, które nie wymaga notyfikacji KE. Jest to pomoc o niewielkich rozmiarach, która nie narusza zasad konkurencji na rynku
Pomoc publiczna	pomoc państwa udzielana zgodnie z przepisami prawa unijnego i krajowego, spełniająca kryteria określone w art. 107 ust. 1 <i>Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej</i> ³
Projekt	najmniejsza dająca się wydzielić jednostka stanowiąca przedmiot pomocy, bądź przedsięwzięcie będące przedmiotem umowy o dofinansowanie, realizowane w ramach Działania 5.3 PO IG
RIF	Regionalne Instytucje Finansujące
SIEG	<i>Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”</i> ⁴
SII	sumaryczny indeks innowacji – jest obliczany jako średnia arytmetyczna ważona 29 wskaźników cząstkowych dla 28 krajów UE oraz dla Turcji, Islandii, Norwegii, Szwajcarii, USA i Japonii. Indeks SII przyjmuje wartości od 0 do 1, przy czym poziom innowacyjności danego kraju jest tym wyższy, im wartość indeksu jest bliższa jedności
SOOLiP	Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce
SSE lub strefa	specjalna strefa ekonomiczna
Spin off	przedsiębiorstwo powstałe poprzez wydzielenie się z jednostki macierzystej (korporacji lub placówki naukowej), którego celem jest komercjalizacja wiedzy naukowej i technologii
Standardy OI	<i>Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji</i> , wydane przez SOOLiP ⁵

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, ze zm.

⁴ Uchwała nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (M.P. z 2013 r. poz. 73), weszła w życie z dniem 13 lutego 2013 r. Dalej także Strategia.

⁵ <http://www.sooipp.org.pl/standardy-dzialaniaioiip>; dalej SOOLiP.

Start-up	firma lub tymczasowa organizacja; posiadająca know-how, poszukująca modelu biznesowego; nastawiona na szybkie wygenerowanie finansowych korzyści. Cechami charakterystycznymi tych przedsięwzięć są: niskie koszty początkowej działalności, wysokie ryzyko niepowodzenia przy potencjalnie wysokim zwrocie finansowym z inwestycji
UE	Unia Europejska
Umowa o wsparcie	umowa zawarta z beneficjentem, na podstawie której beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach Działania 5.3 PO IG
Ustawa o NIK	ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Wartości dodana	wartość uzyskana poprzez pomniejszenie przychodów podmiotu gospodarczego osiągniętych ze sprzedaży o materiały i usługi nabyte z zewnątrz, tym samym oznacza ona rzeczywisty jego wkład w wartość wytworzonych produktów lub usług
Wniosek o dofinansowanie	wniosek składany przez osobę fizyczną lub prawną o dofinansowanie realizacji projektu ze środków przeznaczonych na realizację Działania 5.3 PO IG, stanowiący załącznik do umowy o dofinansowanie
Wydatek kwalifikowalny	(wydatek kwalifikujący się do objęcia wsparciem) – wydatek poniesiony przez beneficjenta, niezbędny do prawidłowej realizacji <i>projektu</i> , wskazany w umowie o dofinansowanie projektu
Wydatek niekwalifikowalny	wydatek lub koszt niekwalifikujący się do objęcia wsparciem ze środków publicznych przeznaczonych na realizację POIG, pokrywany ze środków własnych beneficjenta w ramach realizowanego projektu
Wzór użytkowy	nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci (art. 94 ust. 1 <i>ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej</i> ⁷)
Venture Capital	fundusz funkcjonujący na niepublicznym rynku kapitałowym, inwestujący w podmioty znajdujące się we wczesnych fazach rozwoju. Jest to forma finansowania projektów inwestycyjnych innowacyjnych, a przez to obarczonych ryzykiem. Celem inwestowania venture capital jest zysk wynikający z wartości przedsiębiorstwa, a nie z samej działalności produkcyjnej bądź usługowej. Inwestycje te polegają na zasileniu kapitałowym powstającej spółki poprzez objęcie jej akcji lub udziałów
Zakończenie projektu	dzień złożenia wniosku o płatność końcową

⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

⁷ Dz. U. z 2013 r. poz. 1410.

Skróty jednostek będących przedmiotem kontroli

BKPPT Bełchatów	Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Bełchatowie
BPNT Białystok	Białostocki Park Naukowo-Technologiczny w Białymstoku
BPPT Bydgoszcz	Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Bydgoszczy
CEW Chojnice	Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe w Chojnicach
CTTPŁ Łódź	Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej Sp. z o.o. w Łodzi
DTP Wrocław	Data Techno Park Sp. z o.o. we Wrocławiu
DPT Szczawno-Zdrój	Dolnośląski Park Technologiczny w Szczawnie-Zdroju
GPNT Gdańsk	Gdański Park Naukowo-Technologiczny
IT Stalowa Wola	Inkubator Technologiczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli
JCI Kraków	Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o. w Krakowie
KPT Kielce	Kielecki Park Technologiczny w Kielcach
KPT Kraków	Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. w Krakowie
KIT Krosno	Krośnieński Inkubator Technologiczny „KRINTECH” Sp. z o.o. w Krośnie
LPT Legnica	Legnicki Park Technologiczny LETIA SA w Legnicy
ŁRPNT Łódź	Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Łodzi
MM Nowy Sącz	Miasteczko Multimedialne Sp. z o.o. w Nowym Sączu
PNT Katowice	Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” Sp. z o.o. w Katowicach
PPNT Gdynia	Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni
PPNT Poznań	Poznański Park Naukowo-Technologiczny w Poznaniu
RIT Rybnik	Rybnicki Inkubator Technologiczny w Rybniku
SIT Słupsk	Słupski Inkubator Technologiczny w Słupsku
SPNT Sosnowiec	Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny w Sosnowcu
ŚCNTPL Czechowice-Dziedzice	Śląskie Centrum Naukowo-Technologiczne Przemysłu Lotniczego Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach
TARRCI Toruń	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego Centrum Innowacyjności Sp. z o.o. w Toruniu
TARR Toruń	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Toruniu
WPT Wrocław	Wrocławski Park Technologiczny SA we Wrocławiu

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła, z własnej inicjatywy, *kontrolę działalności ośrodków innowacji*, ujętą w planie pracy NIK pod nr P/15/022.

Decyzja o podjęciu tej kontroli uzasadniona była znaczeniem podejmowanych inicjatyw dla dalszego rozwoju polskiej gospodarki – w drodze zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw oraz wzrostu udziału innowacyjnych produktów w wymianie międzynarodowej jak również poprzez tworzenie trwałych i nowoczesnych miejsc pracy.

Według rankingu *Innovation Union Scoreboard 2015*⁸, Polska ze wskaźnikiem sumarycznego indeksu innowacji (SII) w 2014 r. na poziomie 0,313 uplasowała się ex-aequo z Chorwacją na 23–24 miejscu wśród 28 krajów UE, przy średniej UE na poziomie 0,555. Jeszcze niżej Polska została sklasyfikowana w innym rankingu innowacyjności, tj. w indeksie GII⁹. Według tego rankingu, Polska zajmowała przedostatnie miejsce wśród krajów UE, wyprzedzając jedynie Rumunię.

Jednym ze sposobów zwiększenia innowacyjności gospodarki jest rozwój powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, ukierunkowany w szczególności na wspólne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym i doradczym, które mogą ułatwić transfer wiedzy pomiędzy kooperującymi podmiotami. W rozwoju takich powiązań mogą być wykorzystywane m.in. wyspecjalizowane ośrodki innowacji, dysponujące odpowiednią infrastrukturą, a także doświadczeniem w oferowaniu usług niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej wykorzystującej nowoczesne rozwiązania. Dla realizacji tych zadań 12 ośrodków innowacji (OI) otrzymało wysokie dofinansowanie ze środków publicznych w ramach Działania 5.3 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG) w łącznej kwocie 1 189 650,1 tys. zł.

⁸ http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015_en.pdf

⁹ *The Global Innovation Index 2015* – Ranking został opublikowany pod adresem: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2015-v5.pdf>

Cel główny kontroli

Celem kontroli była ocena – z punktu widzenia kryteriów określonych w art. 5 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli* – skuteczności wspierania przedsiębiorców podejmujących lub prowadzących innowacyjną działalność gospodarczą.

Cele szczegółowe

Celami szczegółowymi kontroli było dokonanie oceny:

- a) działań związanych z wdrażaniem instrumentów wsparcia, stymulujących wzrost efektywności wiedzy i pracy;
- b) efektywności stosowanych instrumentów wsparcia w odniesieniu do ośrodków innowacji, pod względem ich jakościowego rozwoju i zdolności do samodzielnego funkcjonowania;
- c) funkcjonowania ośrodków innowacji pod kątem:
 - dostosowania ich potencjału do potrzeb lokalnych przedsiębiorców;
 - skuteczności wykorzystywania otrzymanych środków publicznych;
 - monitorowania efektów swojej działalności i sposobu wykorzystywania wyników tego monitoringu;
 - prowadzenia działalności innowacyjnej przez przedsiębiorców, którzy skorzystali ze wsparcia ośrodków innowacji;
 - aktywności informacyjnej ośrodków, w tym promocji oferty w środowisku przedsiębiorców.

Zakres podmiotowy kontroli

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od 20 października 2015 r. do 18 czerwca 2016 r. w Ministerstwie Rozwoju, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości¹⁰ oraz w 26 ośrodkach innowacji, w tym u 12 beneficjentów Działania 5.3 PO IG. Wykaz skontrolowanych jednostek stanowi załącznik nr 1 do niniejszej *Informacji*.

Kontrola w Ministerstwie Rozwoju oraz w PARP została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy o NIK*, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 tej ustawy (legalność, gospodarność, celowość i rzetelność). Czynności kontrolne w jednostkach działających z udziałem państwa lub samorządu terytorialnego były prowadzone na podstawie art. 2 ust. 3 *ustawy o NIK*, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 3 tej ustawy (legalności, gospodarności) natomiast w podmiotach działających z wyłącznym udziałem jednostek samorządu terytorialnego na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy o NIK* z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 *ustawy o NIK* (legalności, gospodarności i rzetelności).

Okres objęty kontrolą

Badaniami kontrolnymi objęto lata 2013–2016 (do czasu zakończenia badań kontrolnych), z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych o istotnym znaczeniu dla kontrolowanej działalności.

¹⁰ Dalej: PARP.

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Ośrodki Innowacji nie w pełni skutecznie wspierały przedsiębiorców podejmujących bądź prowadzących innowacyjną działalność gospodarczą.

Stwierdzone w toku kontroli opóźnienia w realizacji przez OI projektów inwestycyjnych w ramach Działania 5.3 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka¹¹ nie pozwalają na pełną ocenę efektywności tego instrumentu wsparcia. Działania mające na celu stymulowanie współpracy przedsiębiorców z instytucjami otoczenia biznesu nie przyniosły dotychczas znaczącej poprawy stopnia komercjalizacji wyników badań naukowych i wzrostu intensywności wdrażania innowacyjnych technologii w gospodarce.

- OI prowadziły aktywną działalność informacyjno-promocyjną z wykorzystaniem dostępnych kanałów komunikacji oraz instrumentów marketingu i public relations.
- W okresie objętym kontrolą nastąpił rozwój infrastruktury OI, głównie dzięki środkom pochodzącym z budżetu UE.
- Powstały majątek w postaci parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, laboratoriów, pomieszczeń pod wynajem dla przedsiębiorców innowacyjnych – nie był jednak dotychczas efektywnie wykorzystywany, a OI nie wykazywały należytej dbałości o uzyskanie pożytków z posiadanej infrastruktury.
- W 2015 r. niewykorzystana pozostawała 1/3 powierzchni przeznaczanej do wynajmu przez ośrodki.
- Oferta OI kierowana do przedsiębiorców podejmujących lub prowadzących innowacyjną działalność gospodarczą nie obejmowała całego zakresu usług na które przedsiębiorcy zgłaszali zapotrzebowanie.
- W części ośrodków nie określono kryteriów doboru przedsiębiorców – beneficjentów wsparcia, zasad ich funkcjonowania w OI oraz standardów świadczenia usług.
- Analiza wyników finansowych OI w latach 2013–2015 wskazuje na ich niestabilną, a w większości trudną sytuację ekonomiczną. Stwarza to ryzyko niesprostania przez część ośrodków obowiązkom utrzymania, a zwłaszcza koniecznego odnawiania infrastruktury pozostającej w ich dyspozycji.
- Projekty inwestycyjne realizowane przez OI, przy wsparciu środków pomocowych były wdrażane zgodnie z zakładanym zakresem. Zrealizowane inwestycje o wartości 1 744 152,1 tys. zł zostały dofinansowane środkami pomocowymi w wysokości 1 189 650,1 tys. zł. Przyjęcie 20-letniego okresu trwałości projektów wymaga jednak zapewnienia przez Ministra Rozwoju adekwatnych narzędzi monitorowania i oceny efektywności wykorzystania utworzonej infrastruktury.

Podejmowanie przez Ministra Gospodarki zadań związanych z wdrażaniem w latach 2013–2015 instrumentów wsparcia dla działań proinnowacyjnych stymulujących wzrost efektywności wiedzy i pracy, w tym inicjatywy zmiany regulacji prawnych oraz rozdysponowanie środków pomocowych UE przeznaczonych na rozwój ośrodków innowacji – nie przyniosło dotychczas efektów w postaci znaczącego zwiększenia innowacyjności polskiej gospodarki.

¹¹ Dalej: PO IG.

Minister pełnił rolę koordynatora *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”*. W ocenie NIK, sposób monitorowania *Strategii* nie zapewniał rzetelnej wiedzy o aktualnym stanie jej realizacji. Uwzględniając dynamikę zmian mierników, wskazanych w tej *Strategii*, NIK sygnalizuje ryzyko nieosiągnięcia założonych efektów w docelowym terminie (2020 r.).

PARP właściwie realizowała powierzone jej zadania odnoszące się do działalności OI, określone w *Strategii*. Zadania te polegały m.in. na udzielaniu wsparcia finansowego, mającego na celu wzmocnienie powiązań pomiędzy przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz ośrodkami badawczymi. Wspierano także klastry tworzone przez małe i średnie przedsiębiorstwa¹². Dla realizacji tego celu PARP zaangażowała środki pomocowe w łącznej kwocie 5 220 160,5 tys. zł. Agencja nie została jednak zobowiązana do prowadzenia badań efektywności finansowanych projektów – z punktu widzenia ich wpływu na osiągnięcie celu nr 2 *Strategii*.

2.2 Synteza wyników kontroli

1. W latach 2013–2015 nastąpił rozwój bazy materialnej OI, która miała służyć lokatorom prowadzącym bądź podejmującym działalność innowacyjną. Przedsięwzięcia w zakresie rozwoju potencjału OI były finansowane głównie ze środków UE (głównie z w ramach Działów 3.1 i 5.3, a także w ramach uczestnictwa w unijnych programach regionalnych). Przedsięwzięcia te posłużyły do rozbudowy i wyposażenia powierzchni użytkowej, w tym laboratoryjnej. Skontrolowane OI poniosły nakłady inwestycyjne na rozbudowę swojego potencjału w wysokości 1 063 011,5 tys. zł, w tym ze środków własnych w kwocie 242 542,3 tys. zł¹³. Na podkreślenie zasługuje dynamika tych nakładów w kolejnych analizowanych okresach (wzrost o 53,2%), a zwłaszcza ponad czterokrotne zwiększenie wartości inwestycji sfinansowanych ze środków własnych. W rezultacie tych inwestycji powiększono powierzchnię użytkową w skontrolowanych OI o 111 748,7 m², tj. o 44,9%, a powierzchnię laboratoryjną – o 8 632,2 m², tj. o 33,2%. [str. 34–36]
2. Inwestycje zrealizowane w skontrolowanych OI umożliwiły zwiększenie skali ich działalności (nastąpił wzrost liczby przedsiębiorstw – lokatorów korzystających z majątku OI – z 928 w 2013 r. do 1334 w 2015 r., tj. o 43,8%, wzrosło także zatrudnienie w tych przedsiębiorstwach – o 3 899 osób, tj. o 78,3%; zwiększyła się również powierzchnia użytkowa lokali przeznaczonych dla przedsiębiorców – ogółem o 34 425,7 m², tj. o 36,0%, w tym powierzchnia laboratoriów – o 8 662,6 m², tj. o 68,4%). Pomieszczenia pozostające w dyspozycji ośrodków nie były jednak w pełni efektywnie wykorzystywane. Zwiększył się stopień wykorzystania przez przedsiębiorców powierzchni laboratoryjnej OI z 48,7% dostępnej powierzchni w 2013 r. do 61,6% w 2015 r., ale w odniesieniu do całkowitej powierzchni użytkowej zmniejszył się stopień jej wykorzystania odpowiednio z 72,4% do 65,9%. Ponad 1/3 powierzchni lokali pozostających w dyspozycji OI, które mogłyby zostać udostępnione innowacyjnym przedsiębiorcom, pozostawała niewykorzystana. [str. 36, 41–43]
3. W latach 2013–2015 (III kwartały), w większości OI nie doszło do poprawy wyników finansowych, pomimo otrzymywania przez nie znaczącego zewnętrznego zasilania. Nieco korzystniejsze wyniki prezentowały OI realizujące projekty w ramach Działania 5.3 PO IG, wśród których nadwyżkę

¹² Dalej: MŚP.

¹³ Dane dotyczą okresu od 2013 r. do końca III kwartału 2015 r.

przychodów nad kosztami osiągało w kolejnych okresach odpowiednio osiem, sześć i siedem spośród 12 OI. W przypadku pozostałych 14 OI, nadwyżkę przychodów nad kosztami wykazało siedem podmiotów w 2013 r. i 2014 r. i tylko cztery w okresie pierwszych trzech kwartałów 2015 r. Działalność OI opierała się w dużym stopniu na finansowaniu ze środków publicznych, przy niewystarczającej dbałości o zwiększanie przychodów z prowadzonej działalności.

[str. 36–38]

4. OI nie dbały o pełną ewaluację efektów pomocy udzielanej przedsiębiorcom – lokatorom. Zdecydowana większość informacji pozyskiwanych przez OI, związanych z działalnością lokatorów – dotyczyła rozmiarów i form świadczonych im usług, a także ogólnych informacji o rodzaju prowadzonej działalności. Zaledwie w dwóch przypadkach OI dysponowały danymi o wysokości przychodów lokatorów z tytułu wdrożenia produktów innowacyjnych. Z kolei tylko dziewięć OI posiadało informację, iż ich lokatorzy dokonali w latach 2013–2015 wdrożeń produktów innowacyjnych. Z odpowiedzi udzielonych NIK przez lokatorów skontrolowanych OI wynika, iż niewielka ich część (13,9%) dokonała w latach 2013–2015 zgłoszeń w Urzędzie Patentowym RP, dotyczących wynalazku lub wzoru użytkowego. Niewielu przedsiębiorców wskazało, iż sprzedaż wyrobów innowacyjnych stanowi ich główne źródło przychodów i dochodu.
[str. 47–48, 52–54, 72–77]
5. Poszczególne OI koncentrowały się na rozwoju innowacyjnych przedsięwzięć, zgodnych z zakresem ich specjalizacji, zaś rozmiar tych działań był uzależniony od posiadanego potencjału. Ocenę tę potwierdzili po części lokatorzy, respondenci pytań przesłanych przez NIK. Większość z nich oceniła otrzymaną pomoc ze strony OI jako dobrą.
[str. 44–46]
6. Ośrodki nie zawsze wykazywały należytą dbałość o standardy prowadzonej działalności. Tylko połowa spośród 26 skontrolowanych OI posiadała strategię działania, opracowaną w formie odrębnego dokumentu. Brak procedur kontroli wewnętrznej stwierdzono w czterech OI, zaś sześć skontrolowanych podmiotów nie określiło procedur naboru lokatorów, zasad ich funkcjonowania i standardów świadczenia usług. Obniża to efektywność realizacji zadań w zakresie wspierania innowacyjnych przedsiębiorców i wskazuje na brak transparentności działania.
[str. 38–41]
7. NIK oceniła pozytywnie skontrolowane OI odnośnie stosowanych przez nie metod promowania swojej działalności. W działaniach informacyjno-promocyjnych OI wykorzystywały dostępne kanały komunikacji oraz instrumenty marketingu i public relations.
[str. 49–52]
8. Minister Gospodarki podejmował realizację zadań określonych w celach nr 1 i 2 *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki* w zakresie wyznaczonym w dokumentach rządowych, podejmując działania związane z dostosowaniem systemu regulacji gospodarczych do potrzeb efektywnej i innowacyjnej gospodarki (w tym w ramach *Programu Lepsze regulacje 2015*). W ramach celu nr 2 *SIEG – Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy*, PARP wspierała rozwój infrastruktury badawczej i infrastruktury transferu wiedzy, a także prowadziła działania informacyjno-promocyjne dotyczące szeroko rozumianej współpracy między sektorem przedsiębiorstw oraz sferą badawczo-rozwojową i instytucjami otoczenia biznesu.
[str. 21–26]
Analiza dostępnych danych wskazuje ryzyko nieosiągnięcia niektórych mierników realizacji *SIEG*. Dodatkowo NIK wskazuje na nieskuteczny system bieżącego monitorowania zmian poszczególnych mierników. System ten nie zapewnia Ministrowi możliwości pozyskiwania aktualnych danych dotyczących stanu realizacji *Strategii*.
[str. 19–21]

9. Minister Gospodarki prawidłowo realizował zadania związane z pełnieniem funkcji Instytucji Pośredniczącej dla Działania 5.3 PO IG. Minister nadzorował procedury oceny projektów indywidualnych m.in. poprzez weryfikację protokołów z poszczególnych etapów oceny oraz akceptację listy projektów. W ramach tego Działania zawartych zostało 12 umów o dofinansowanie na łączną kwotę **1 189 650,1 tys. zł**. PARP, pełniąca funkcję Instytucji Wdrażającej, dokonała płatności na rzecz 12 beneficjentów w wysokości **1 126 664,2 tys. zł**. [str. 26–30]
10. NIK pozytywnie ocenia realizację przez PARP zadań w Działaniu 5.3 PO IG. Efektem realizacji tego Działania było utworzenie w OI infrastruktury służącej wspieraniu działalności innowacyjnej przedsiębiorstw. [str. 27–34]
- NIK zwróciła jednak uwagę na rozpatrywanie wniosków o wsparcie finansowe projektów w ramach tego Działania, w terminach znacznie odbiegające od wytycznych ujętych w dokumentach programowych (rozpatrywanie wniosków trwało od 70 do 290 dni, podczas gdy według wytycznych powinno trwać 60 dni). [str. 29]
- System nadzoru i kontroli projektów realizowanych w ramach Działania 5.3 PO IG zapewniał PARP możliwość podejmowania dodatkowych działań korygujących w razie stwierdzenia problemów w trakcie ich implementacji. W wyniku przeprowadzonych kontroli dotyczących realizacji projektów stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia, wskutek których PARP nałożyła na dziewięciu beneficjentów korekty finansowe na łączną kwotę **9 136,5 tys. zł**. [str. 31–32]
- Pomimo zawarcia umowy pomiędzy PARP a MG na okres realizacji i rozliczenia PO IG, nie rozstrzygnięto w niej kwestii kontroli poszczególnych projektów – w okresie ich trwałości. Stworzenie systemu kontroli trwałości projektów jest istotne z uwagi na ryzyko niedotrzymania przez część beneficjentów warunków umowy o wsparcie w części dotyczącej przekazywania otrzymanego wsparcia na rzecz przedsiębiorców innowacyjnych – lokatorów OI. [str. 32–33]
- Kontrola wykazała brak procedur postępowania IW w stosunku do beneficjenta, w przypadku nieosiągnięcia przez niego wszystkich zakładanych w *umowie o wsparcie* wskaźników rezultatu. [str. 31–32]
11. PARP nie posiadała wytycznych dotyczących monitorowania transferu przez ośrodki otrzymanego wsparcia na rzecz przedsiębiorców, będących lokatorami OI. Z badań prowadzonych przez Agencję w tym zakresie wynikało, iż na koniec 2014 r. dziesięć OI przetransferowało na korzyść lokatorów wsparcie w łącznej kwocie **32 388,9 tys. zł**, w postaci pomocy *de minimis*, a także w formie szkoleń i usług doradczych. W roku 2015 r. 11 ośrodków zaplanowało transfer otrzymanego wsparcia na łączną kwotę **37 314,5 tys. zł**. [str. 31]
12. Finansowe rezultaty kontroli wyniosły **44 209,3 tys. zł** i dotyczyły nieprawidłowo prezentowanych w sprawozdaniach finansowych za lata obrotowe 2013 i 2014 uzyskanych przez BPPT Bydgoszcz przychodów ze sprzedaży nieruchomości. [str. 52]

2.3 Uwagi i wnioski

Wyniki kontroli wskazują, że w celu wykorzystania potencjału OI i właściwej realizacji misji wspierania przedsiębiorców podejmujących i prowadzących działalność innowacyjną, konieczne jest podjęcie następujących działań:

1. Zapewnienia przez organy właścicielskie poszczególnych OI warunków takiego wykorzystania potencjału infrastrukturalnego oraz naukowo-badawczego, które umożliwią połączenie funkcji pomocowej (preferencyjne warunki korzystania z infrastruktury przez innowacyjnych przedsiębiorców) z wymogami rachunku ekonomicznego w zarządzaniu posiadanym majątkiem. Utrzymanie majątku, a przede wszystkim konieczność jego odnawiania, wymaga nakładów finansowych. Równocześnie zasady udzielonej pomocy wymagają od OI udzielania wsparcia przedsiębiorcom w postaci ulg w opłatach za świadczone usługi na zasadach korzystniejszych od cen rynkowych. Na OI spoczywa także obowiązek pokrywania kosztów utrzymania wykwalifikowanej kadry. Dodatkowym obciążeniem będzie natomiast konieczność uwzględnienia, w rozliczeniu otrzymanego wsparcia, wartości rezydualnej majątku nabytego ze środków publicznych.
Ta specyfika działalności OI wymaga decyzji właścicielskich dotyczących długookresowej strategii efektywnego wykorzystania majątku OI, z określeniem skali dokapitalizowania OI w wymagających tego przypadkach.
2. Efektywnego zarządzania przez OI posiadaną infrastrukturą, w tym zwiększania przychodów z prowadzonych usług oraz zmniejszania udziału środków publicznych w fazie wzrostu i dojrzałości OI.
3. Podjęcia przez Ministra Rozwoju, w ewentualnej współpracy z Ministrem Finansów, analizy barier ograniczających efektywność wykorzystywania potencjału OI na rzecz wzrostu innowacyjności działalności gospodarczej.
4. Stworzenia przez Ministra Rozwoju oraz organy właścicielskie OI mechanizmów zapewniających trwałość projektów zrealizowanych w ramach Działania 5.3 PO IG.
Specyfika działalności OI oraz wydłużony 20-letni okres trwałości projektów w ramach tego Działania, wymagają zapewnienia utrzymania i efektywnego wykorzystania majątku, którym dysponują ośrodki.
5. Zapewnienia przez Ministra Rozwoju, w konsultacji z PARP, instrumentów prawnych umożliwiających PARP sprawowanie skutecznej kontroli trwałości projektów realizowanych w ramach Działania 5.3.
6. Wprowadzenia przez Ministra Rozwoju zmian w procedurach rozpatrywania wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w nowej perspektywie finansowej w celu maksymalnego skrócenia okresu ich weryfikacji.
7. Systematycznego ewaluowania przez OI efektów pomocy udzielanej przedsiębiorcom innowacyjnym.

Szczegółowe wnioski pokontrolne skierowane do podmiotów objętych kontrolą zostały omówione w pkt 4.2. niniejszej *Informacji*.

Ponadto NIK zauważa, że Działalność OI została ukierunkowana na wspieranie przedsięwzięć innowacyjnych podejmowanych głównie przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Podmioty te charakteryzują się przede wszystkim niewielkim potencjałem ekonomicznym, a co za tym idzie z dużą ostrożnością podejmują ryzyko związane z wprowadzaniem nowych,

dotychczas nie stosowanych technologii, czy też z wchodzeniem na rynek z nowym produktem lub usługą. MŚP mają ograniczoną zdolność ponoszenia kosztów w razie niepowodzeń we wdrażaniu nowych przedsięwzięć.

Wskazywane podczas kontroli ograniczenia dotyczące wykorzystania wsparcia przez przedsiębiorców dotyczyły m.in.:

- braku instrumentu finansowania projektów wysokiego ryzyka, a zwłaszcza dostępnych i szybkich do uruchomienia źródeł finansowania, dla opracowywania i testowania nowatorskich pomysłów;
- braku właściwego podejścia do wdrożeń innowacji poprzez systemowe wprowadzenie ułatwień w finansowaniu start-upów (np. na poziomie kilku mln zł), realizujących innowacyjne projekty po fazie załóżkowej;
- braku ogólnopolskiego cyfrowego systemu identyfikacji i oferowania przedsiębiorcom istniejącej bazy laboratoryjnej;
- nieuwzględnianiu ryzyka niepowodzenia projektów przy przekazywaniu parkom technologicznym środków finansowych na działalność, w tym na wsparcie innowacyjnych przedsięwzięć.

3.1 Charakterystyka obszarów objętych kontrolą

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

SIEG została przyjęta uchwałą nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. Na koordynatora *SIEG* został wyznaczony Minister Gospodarki. W dokumencie tym sformułowano cztery cele szczegółowe:

- cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- cel 2: Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- cel 4: Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

W celu nr 1 sformułowano cztery kierunki działań:

- dostosowanie systemu regulacji gospodarczych do potrzeb efektywnej i innowacyjnej gospodarki;
- koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych;
- uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu podatkowego, mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki;
- ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP.

W ramach celu nr 2 określono dziesięć pól badawczych, w których zidentyfikowano konkurencyjne obszary przemysłowe (*Biotechnologie przemysłowe, Nanotechnologie, Zaawansowane systemy wytwarzania, Technologie informacyjne i telekomunikacyjne, Technologie mikroelektroniczne, Technologie fotoniczne, Rozwój czystych technologii węglowych, Technologie racjonalizacji gospodarowania energią, Nowoczesne urządzenia dla przemysłu wydobywczego, Innowacyjne technologie pozyskiwania surowców mineralnych*) oraz wskazano następujące kierunki działań:

- podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie jej powiązań z gospodarką oraz wzrost międzynarodowej konkurencyjności nauki;
- budowa ram dla prowadzenia efektywnej polityki innowacyjności;
- wspieranie współpracy w systemie innowacji;
- kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces tworzenia innowacji;
- wspieranie rozwoju kadr dla innowacyjnej i efektywnej gospodarki;
- stworzenie wysokiej jakości infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej i rozwój gospodarki elektronicznej.

Minister właściwy do spraw gospodarki jest odpowiedzialny za tworzenie warunków do zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, a także za zapewnienie stabilnych i sprzyjających rozwojowi warunków prawnoorganizacyjnych dla funkcjonowania przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Zadanie to Minister Gospodarki realizował do dnia 15 listopada 2015 r., a od dnia 16 listopada 2015 r. przejął je Minister Rozwoju.

Działanie 5.3 PO IG *Wspieranie ośrodków innowacyjności*

Największe środki UE na powstawanie i rozwój OI przeznaczono w ramach Działania 5.3 PO IG. Wsparciem objęto OI zlokalizowane na obszarach o wysokim potencjale rozwoju, zaś środki przeznaczono w szczególności na tworzenie i rozwój parków naukowo-technologicznych. W efekcie miały powstać korzystne warunki do rozwoju przedsiębiorstw z obszarów nowych technologii działających na podstawie nowoczesnych rozwiązań. Miał być także zapewniony dostęp do kompleksowych usług zarówno przedsiębiorcom dążącym do wprowadzenia nowych rozwiązań, jak również naukowcom pragnącym rozpocząć działalność gospodarczą.

Funkcję Instytucji Pośredniczącej w Działaniu 5.3 PO IG powierzono Ministrowi Gospodarki, a następnie Ministrowi Rozwoju¹⁴. Zadania w tym zakresie realizował Departament Innowacji (wcześniej Departament Wdrażania Programów Operacyjnych), nadzorujący prawidłowy przebieg wyboru i realizacji projektów oraz uczestniczący w kontroli systemowej IW. Funkcję Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej II stopnia pełniła Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Działanie 5.3 PO IG realizowane było na podstawie przepisów *ustawy o zppr*. Zgodnie z art. 28 ust. 1a tej ustawy, lista projektów indywidualnych dla PO IG na lata 2007–2013 została ogłoszona w obwieszczeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013¹⁵. Projekty umieszczone na liście projektów indywidualnych i objęte Działaniem 5.3 zostały wyłonione w trybie konkursowym ogłoszonym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Podczas regionalnych konferencji uzgodnieniowych dokonano weryfikacji potencjalnych beneficjentów Działania 5.3 PO IG. Ostateczna lista została przekazana do akceptacji Rady Ministrów, a po jej zatwierdzeniu – do wiadomości Komisji Europejskiej.

3.2 Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Wdrażanie instrumentów wsparcia dla działań proinnowacyjnych stymulujących wzrost efektywności wiedzy i pracy

W uchwalonej przez Radę Ministrów *Strategii* założono osiągnięcie rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych m.in. poprzez realizację zadań ujętych w celu nr 1 – *Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki* oraz celu nr 2 – *Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy*.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w *Strategii*, monitorowanie realizacji *SIEG* prowadzono poprzez roczne sprawozdania (powstające na podstawie informacji przekazywanych przez realizatorów *Strategii*), sporządzane przez ministra właściwego ds. gospodarki oraz przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, pozyskiwane głównie ze statystyki

¹⁴ Po utworzeniu Ministerstwa Rozwoju, w związku z zarządzeniem nr 13 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Rozwoju (M.P. z 2016 r. poz. 98).

¹⁵ M.P. Nr 60, poz. 536. Nieaktualny z dniem 20 lutego 2009 r. i zastąpiony Komunikatem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 lutego 2009 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013.

publicznej. Do czerwca 2016 r. sporządzone zostały dwa sprawozdania, tj. *Informacja o realizacji Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki w roku 2013 i w roku 2014*¹⁶. Realizacja wskaźników monitorujących SIEG, według danych ze sprawozdania za 2014 r., przedstawiała się następująco¹⁷:

1) W zakresie celu nr 1:

- udział wydatków publicznych na B+R w PKB, plan na 2015 r. – 0,6%, wykonanie – 0,5%;
- udział wydatków przedsiębiorstw na B+R w PKB, plan na 2015 r. – 0,33%, wykonanie – 0,44%;
- udział inwestycji *venture capital* w przedsięwzięcia jako % PKB, plan na 2015 r. – 0,1%, wykonanie – 0,036% (w 2013 r.);
- redukcja kosztów regulacyjnych (skumulowana wartość) jako % PKB, plan na 2015 r. – 1%, wykonanie – 0,7%.

2) W zakresie celu nr 2:

- udział przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe jako % ogólnej liczby MŚP, plan na 2015 r. – 20%, wykonanie – 13,07% (w 2012 r.);
- udział produktów wysokiej i średniowysokiej techniki w produkcji sprzedanej w przemyśle, plan – 35%, wykonanie – 31,9% (w 2013 r.);
- udział przedsiębiorstw przemysłowych MŚP współpracujących w swej działalności innowacyjnej w inicjatywach klastrowych lub innych sformalizowanych formach współpracy, w liczbie przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie, plan – 16, wykonanie – 6,9;
- wydatki na technologie informacyjne i telekomunikacyjne jako % PKB, plan – 8,5%, wykonanie – 4,5% (w 2010 r.).

Minister Gospodarki, przedstawiając w sprawozdaniach z realizacji SIEG dane o poziomie wskaźników monitorujących realizację *Strategii*, korzystał z dostępnych informacji, które jednak nie zapewniały aktualnej wiedzy w momencie składania sprawozdania (harmonogram publikacji danych ze statystyki publicznej nie pokrywa się bowiem z okresem sprawozdawczym). Powodowało to sytuację, że w sprawozdaniu za 2014 r. Minister Gospodarki podał poziom wskaźnika *wydatki na technologie informacyjne i telekomunikacyjne jako % PKB* według stanu na 2010 r., wskaźnika *udział przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe jako % ogólnej liczby MŚP* według stanu na 2012 r., a dwóch kolejnych wskaźników według stanu na 2013 r. W konsekwencji sprawozdanie nie przedstawiało rzetelnego i aktualnego obrazu stanu realizacji poszczególnych mierników, a więc nie pozwalało na w pełni wiarygodne wnioskowanie o szansach osiągnięcia zakładanych celów.

Odnosząc się do wartości wskaźników zakładanych do osiągnięcia na koniec 2015 r. (docelowy poziom mierników realizacji *SIEG* ma być osiągnięty w 2020 r.), NIK wskazuje, iż niektóre mierniki znacznie odbiegały od poziomu planowanego na 2015 r.

¹⁶ Zatwierdzone przez Ministra Gospodarki jako koordynatora *Strategii*, w dniu 14 kwietnia 2015 r. (sprawozdanie za 2013 r.) i 9 listopada 2015 r. (sprawozdanie za 2014 r.). Zgodnie z par. 4 Zarządzenia Nr 50 z dnia 4 lipca 2012 r. Prezesa Rady Ministrów w sprawie Komitetu Koordynacyjnego do spraw Polityki Rozwoju, sprawozdania te były rozpatrzone, zaopiniowane i przyjęte przez Komitet Koordynacyjny ds. Polityki Rozwoju. Sporządzenie sprawozdania za 2015 r. zaplanowano na III kwartał 2016 r.

¹⁷ W sprawozdaniach przedstawiane są wartości wskaźników kluczowych według ostatniego dostępnego pomiaru (harmonogram publikacji danych ze statystyki publicznej nie pokrywa się z okresem sprawozdawczym).

Przykładowo:

- udział przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe jako % ogólnej liczby MŚP powinien osiągnąć w 2015 r. 20%, tymczasem udział ten wynosił w 2012 r. 13,07%. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego¹⁸ wynika, że w latach 2012–2014 odsetek przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe, wzrósł o niecały jeden punkt procentowy (najczęściej takie innowacje wprowadzały podmioty o liczbie pracujących 250 osób i więcej).
- Uwzględniając powyższe, ryzyko nieosiągnięcia zakładanego na koniec 2015 r. poziomu udziału przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe w grupie MŚP należy ocenić jako wysokie.

Przywołane wartości wskaźników z realizacji *SIEG* wskazują, że osiągnięcie celów przyjętych w Strategii jest zagrożone. Zdaniem NIK, Minister Rozwoju powinien zintensyfikować działania mające zapewnić realizację wskaźników przyjętych w *Strategii* bądź doprowadzić do aktualizacji przyjętych założeń.

3.2.1.1. Działania dostosowawcze w zakresie otoczenia regulacyjnego i finansowego gospodarki

Realizując zadania w ramach celu pierwszego, Ministerstwo Gospodarki¹⁹ prowadziło działania dotyczące wdrożenia koniecznych rozwiązań do prawa gospodarczego, w tym wdrożenia ustandaryzowanych wzorów dokumentów towarzyszących procesowi oceny wpływu (testu regulacyjnego, oceny skutków regulacji, oceny funkcjonowania ustawy – oceny skutków regulacji *ex post*) oraz opracowania wytycznych do przeprowadzenia oceny wpływu oraz konsultacji społecznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego. Ministerstwo podejmowało także działania w celu przeprowadzenia (we współpracy z PARP) pilotażowego projektu wdrożenia testu MŚP (analizy wpływu projektowanych rozwiązań prawnych na sektor MŚP w ramach oceny skutków regulacji).

W ramach identyfikacji i wspierania rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu, na podstawie *ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz ustawy o Krajowym Funduszu Kapitałowym*²⁰, MG uczestniczyło w uruchomieniu działania Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR) pod nazwą *Kredyt na innowacje technologiczne*, mającego na celu wsparcie finansowe udzielane MŚP w procesie wdrażania nowych technologii.

W ramach ułatwienia przedsiębiorstwom dostępu do kapitału, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP, MG realizowało zadania dotyczące wsparcia procesów mobilizacji oszczędności i formowania kapitału, rozwoju systemu pożyczkowego, poręczeniowego i gwarancyjnego, rozwoju systemu mikrofinansowania, rozwoju i promocji oraz alternatywnych do kredytu bankowego źródeł finansowania działalności, rozwoju systemu finansowania podwyższonego ryzyka oraz działania informacyjne i szkoleniowe. Jednym z działań z tego zakresu była realizacja w 2013 r., we współpracy z PARP, zadań ujętych w *Kierunkach rozwoju funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw*²¹, w ramach którego m.in. przeprowadzono audyt standardów funkcjonowania funduszy pożyczkowych i świadczenia usług pożyczkowych przez te fundusze. Ponadto podnoszono i rozwijano kompetencje konsultantów świadczących usługi pożyczkowe w ramach Krajowego Systemu Usług, monitorowano fundusze pożyczkowe, a także wdrożono Ogólnopolski System Wspierający Udzielenie Poręczeń oraz promowano fundusze pożyczkowe i poręczeniowe.

¹⁸ *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2012–2014*.

¹⁹ Dalej: MG.

²⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1308.

²¹ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 3 lutego 2009 r., zmieniony w dniu 22 lutego 2011 r.

W 2014 r. MG uczestniczyło w pracach nad utworzeniem systemu wyboru i wsparcia Krajowych Klastrow Kluczowych (KKK), w wyniku których opracowane zostały kryteria wyboru oraz regulamin konkursu o status KKK. W 2015 r. MG zorganizowało²² I rundę Konkursu o status KKK, w której ze złożonych 22 wniosków, po przeprowadzeniu oceny, status ten uzyskało siedem klastrow²³. Według informacji zawartych w sprawozdaniach z realizacji *SIEG*, MG nie ponosiło wydatków na działania związane ze wsparciem współpracy w systemie innowacji (promocja współpracy i kooperacji podmiotów gospodarczych oraz innych partnerów w realizacji przedsięwzięć rozwojowych, w tym w obszarze działalności B+R+I²⁴), w ramach klastrow oraz tworzeniem systemu brokerów technologii.

Minister Gospodarki uczestniczył także w opracowaniu dwóch programów wykonawczych *SIEG*: *Program Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 r.*²⁵ oraz *Lepsze regulacje 2015*²⁶.

- *PRP 2020* zawiera katalog instrumentów wsparcia rozwoju innowacyjności i przedsiębiorczości w Polsce, będąc jednocześnie podstawą do stworzenia elementów programu operacyjnego dla perspektywy 2014–2020, w zakresie kompetencji MG, tzn. konkurencyjności, innowacyjności, przedsiębiorczości i dostosowania zasobów ludzkich do potrzeb gospodarki.

Elementem tego programu był (sporządzony przez MG przy współpracy z Ministerstwami: Infrastruktury i Rozwoju oraz Nauki i Szkolnictwa Wyższego) dokument pn. *Krajowa inteligentna specjalizacja*²⁷, którego celem było określenie priorytetów gospodarczych w obszarze badań, prac rozwojowych i innowacyjności (B+R+I) oraz skupienie inwestycji w obszarach zapewniających zwiększenie wartości dodanej gospodarki i jej konkurencyjności na rynkach zagranicznych. Do określenia KIS wykorzystany został dokument opracowany przez MNiSW na zlecenie MG pt. *Foresight technologiczny przemysłu InSight2030* oraz Krajowy Program Badań.

Realizując postanowienia KIS poprzez organizację spotkań informacyjnych dla zainteresowanych podmiotów, MG rozpoczęło w lipcu 2014 r. prace związane z utworzeniem *Grup Roboczych ds. krajowych inteligentnych specjalizacji*, które w założeniu miały jednoczyć świat nauki, biznesu i instytucje otoczenia biznesu.

Określenie inteligentnych specjalizacji stanowiło warunek dla uruchomienia środków finansowych w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020²⁸ na wsparcie B+R+I), w obszarach o największym potencjale innowacyjnym i konkurencyjnym w skali kraju.

W ramach działań legislacyjnych, w *PRP 2020* została przedstawiona konstrukcja nowej ulgi podatkowej na działalność badawczo-rozwojową dla przedsiębiorców prowadzących prace B+R (możliwość zaliczania do kosztów uzyskania przychodów kosztów szeroko pojmowanej działalności B+R w wysokości 150% poniesionych kosztów) i jednoczesna likwidacja ulgi na zakup nowych technologii. Konstrukcja ta nie uzyskała akceptacji Ministerstwa Finansów, które docelowo poparło, przygotowany w pierwszej połowie 2015 r., prezydencki projekt *ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności*. W trakcie dalszych prac związanych z uzgodnieniem prezydenckiego projektu ustawy, przyjęte zostały propozycje MG związane z wprowadzeniem zmian podatkowych umożliwiających rozwój rynku venture capital oraz wspierania prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej przez działania fiskalne, polegające na wprowadzeniu ulg podatkowych związanych z ponoszonymi kosztami na działalność badawczo-rozwojową. Prezydencki projekt przyjął postać *ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności*²⁹.

²² W terminie 12 maja – 19 czerwca 2015 r.

²³ Klaster Dolina Lotnicza, Klaster Interizon, Klaster Obróbki Metali, Mazowiecki Klaster ICT, Polski Klaster Aluminium, Wschodni Klaster Budowlany, Zachodniopomorski Klaster Chemiczny.

²⁴ Działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna.

²⁵ Program przyjęty uchwałą nr 42/2014 Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2014 r. (RM-111-35-14), zgodnie z art. 15, ust. 1 *ustawy o zppr*. Dalej także: *PRP 2020*.

²⁶ Program przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. (uchwała nr 13/2013).

²⁷ Dalej: KIS.

²⁸ Od kwietnia 2015 r. w ramach PO IR, zostały uruchomione konkursy, mające na celu wspieranie projektów w obszarach zidentyfikowanych jako krajowe inteligentne specjalizacje.

²⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1767.

- Przyjęty w 2013 r. Program *Lepsze regulacje 2015*, zawiera wykaz działań służących poprawie jakości tworzonego prawa (m.in. rozwój systemu ocen wpływu tworzonych regulacji, poprawa komunikacji z interesariuszami) oraz uproszczenia obowiązujących przepisów prawa (w tym redukcja obciążeń administracyjnych, kosztów dostosowawczych oraz innych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw i kosztów ponoszonych przez obywateli w związku ze skomplikowanymi procedurami w wybranych obszarach społeczno-gospodarczych).

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w corocznych sprawozdaniach z realizacji poszczególnych działań w ramach Programu *Lepsze regulacje 2015*³⁰, MG realizowało działania służące kształtowaniu otoczenia regulacyjnego, ukierunkowane na poprawę warunków wykonywania działalności gospodarczej, które skupiały się na inicjatywach legislacyjnych³¹, m.in. w zakresie redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce, standaryzacji niektórych wzorów pism w procedurach administracyjnych, ustanowienia prymatu działalności nad upadłością, wsparcia polubownych metod rozwiązywania sporów, uproszczeń procedur administracyjnych związanych z dokonywaniem zmian w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (w celu zwiększenia szybkości i sprawności obsługi przedsiębiorców) oraz wprowadzenia ponad 40 ułatwień w wykonywaniu działalności gospodarczej (głównie w zakresie ograniczenia obowiązków administracyjnych i informacyjnych, wpływających na uproszczenie kontaktów na linii przedsiębiorca – organy administracji i tym samym ograniczających koszty w tym zakresie).

Do realizowanych działań służących dostosowaniu otoczenia regulacyjnego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki o charakterze instytucjonalnym i wdrożeniowym, należało m.in. wprowadzenie tzw. *zasady dwóch terminów* (ograniczenie częstotliwości zmian w przepisach prawa)³², uruchomienie systemu konsultacji on-line (www.konsultacje.gov.pl) zwiększające przejrzystość procesu legislacyjnego i ułatwienie udziału interesariuszy oraz powołanie Zespołu ds. *Doskonalenia Regulacji Gospodarczych*³³.

Wprowadzone zmiany, m.in. w zakresie ustaw deregulacyjnych, były opiniowane (z przewagą pozytywnych komentarzy) przez organizacje zrzeszające pracodawców i organizacje branżowe oraz omawiane na konferencjach uzgodnieniowych, a stanowiska przedstawiane były w sporządzanych przez partnerów społecznych opiniach do projektów ustaw.

3.2.1.2. Stymulowanie innowacyjności

Zadania ujęte celu nr 2 *SIEG – Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy* zostały zlecone PARP, która równocześnie została dysponentem środków pomocowych na ich realizację. Powyższy cel miał być osiągnięty m.in. poprzez wykonanie następujących kierunków działań:

- 2.1 – podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie jej powiązań z gospodarką oraz wzrost międzynarodowej konkurencyjności nauki;
- 2.2 – budowę ram dla prowadzenia efektywnej polityki innowacyjności;
- 2.3 – wspieranie współpracy w systemie innowacji;
- 2.4 – kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces tworzenia innowacji.

³⁰ Sprawozdanie za lata 2012–2013 sporządzone w lipcu 2014 r. i za rok 2014, sporządzone w 2015 r. Sprawozdania opracowane przez MG w oparciu o informacje uzyskane od ministerstw, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu oraz Rządowego Centrum Legislacji i analiz własnych MG.

³¹ Główne inicjatywy legislacyjne przy których współpracowało MG, to m.in. *ustawa z dnia 16 listopada 2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce*, *ustawa z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze standaryzacją niektórych wzorów pism w procedurach administracyjnych*, *ustawa z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne*, *ustawa z dnia 10 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów*, *ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*, *ustawa z dnia 7 listopada 2014 r. o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej*.

³² *Uchwała Rady Ministrów z 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednolicenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych*.

³³ Zespół, jako organ pomocniczy Ministra Gospodarki, powołany został Zarządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 23 maja 2012 r.

Na realizację zadań ujętych w powyższych kierunkach PARP zaangażowała środki pomocowe w łącznej kwocie **5 220 160,5 tys. zł**.³⁴ PARP nie została zobowiązana do prowadzenia badań efektywności finansowanych projektów z punktu widzenia ich wpływu na osiągnięcie celu nr 2 SIEG. W zakresie kierunku 2.1. SIEG, PARP realizowała m.in. działania ujęte w pkt. 2.1.4. *Rozwój infrastruktury badawczej i infrastruktury transferu wiedzy*. Dla realizacji tego zadania wykorzystane zostały środki alokowane na Działanie I.3 *Wspieranie innowacji w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej* w 2013 r.³⁵ W ramach tego Działania wpłynęło 113 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 2 659 353,4 tys. zł, zaś zawarto 84 umowy o wartości dofinansowania w wysokości **2 313 563,8 tys. zł**. W wyniku realizacji powyższych umów, na koniec września 2015 r. beneficjenci otrzymali dofinansowanie w łącznej kwocie 2 145 470,7 tys. zł, tj. 92,7% kwoty określonej umowami, w tym do końca 2013 r. zrealizowano płatności na sumę 1 384 655,8 tys. zł.

Realizując zadanie ujęte w kierunku działań 2.2. SIEG, a dotyczące wspierania budowy i rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu PARP zawarła 28 umów o dofinansowanie w wysokości **147 663,9 tys. zł**, w ramach Działania 5.2 PO IG *Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym*. Wg stanu na koniec 2015 r. beneficjenci tego Działania otrzymali dofinansowanie w łącznej kwocie 143 659,4 tys. zł, co stanowiło 97,3% kwoty wynikającej z zawartych umów. Przekazane w ramach powyższego Działania środki stanowiły m.in. podstawę do realizacji przez KSI KSU usług doradczych świadczonych przedsiębiorcom z sektora MŚP. Do końca 2015 r. KSI KSU zrealizowały 533 audyty innowacyjności oraz 193 usługi doradztwa we wdrażaniu innowacji.

W zakresie kierunku działania 2.3 SIEG, PARP wdrażała w latach 2013–2015 m.in. Działania 5.1, 5.2 i 8.2 PO IG i Działanie I.4.3 PO RPW, wykonywała zadania związane z udzielaniem wsparcia finansowego działalności Krajowych Punktów Kontaktowych i ośrodków Enterprise Europe Network³⁶, wsparcia młodych przedsiębiorców w ramach programu *Erasmus for Young Entrepreneurs/ Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców*, a także wdrażał program *Bon na innowacje i Wsparcie w ramach dużego bonu* oraz projekt *Commercialise*. W 2013 r. PARP prowadziła działania informacyjno-promocyjne dotyczące szeroko rozumianej współpracy między sektorem przedsiębiorstw oraz sferą badawczo-rozwojową i instytucjami otoczenia biznesu. Na realizację zadań ujętych w tym kierunku działań przeznaczono środki finansowe w łącznej wysokości **2 660 976,1 tys. zł**, z tego w ramach:

- Działania 5.1 PO IG Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym PARP zawarła z beneficjentami 55 umów na łączną kwotę 437 301,7 tys. zł;
- Działania Coordination and Support Action – Research for benefit of SMEs realizowano Project Commercialise, sfinansowany w latach 2013–2014 w kwocie 98,8 tys. zł ze środków 7 Programu Ramowego pochodzących z grantu KE;
- organizowania działalności Krajowych Punktów Kontaktowych oraz udzielania wsparcia finansowego na pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem punktu kontaktowego dla beneficjentów Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji 2007–2013, PARP dokonała w latach 2013–2014 wypłat z dotacji celowej w łącznej kwocie 2 250 tys. zł;

³⁴ Szersze omówienie realizacji zadań określonych w celu nr 2 SIEG zawiera załącznik nr 4 do niniejszej *Informacji*.

³⁵ Dalej: PO RPW.

³⁶ Enterprise Europe Network – sieć instytucji otoczenia biznesu działających głównie na rzecz wspierania MŚP. Dalej: EEN.

- programu wieloletniego Udział Polski w Programie Ramowym na rzecz Konkurencyjności i Innowacji w latach 2008–2013, PARP udzielała w latach 2013–2014 wsparcia finansowego ośrodkom EEN na łączną kwotę 14 185 tys. zł;
- realizowanego przez PARP Działania I.4.3 PO RPW, dofinansowanie w łącznej kwocie 52 642,3 tys. zł otrzymało 15 klastrów zrzeszających MŚP;
- programu Erasmus for Young Entrepreneurs/Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców, wdrażanego przez PARP, przedsiębiorcy rozpoczynający działalność gospodarczą (do 3 lat – start-upy) oraz osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej, otrzymali w latach 2013–2015 wsparcie finansowe w łącznej kwocie 272,9 tys. zł;
- programu Bon na innowacje PARP przeznaczyła w latach 2013–2014 na wsparcie 613 kontraktów mikro lub małych przedsiębiorców z jednostkami naukowymi łącznie 9 160,6 tys. zł oraz 122,2 tys. zł na działania kontrolne;
- programu Wsparcie w ramach dużego bonu, PARP przeznaczyła 9 840,6 tys. zł na wsparcie współpracy mikro i małych przedsiębiorców z sektora produkcji z jednostkami naukowymi przy realizacji projektów o wyższym poziomie zaawansowania technologicznego;
- Działania 8.2 PO IG Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B, PARP wsparła przedsięwzięcia biznesowe prowadzone w formie elektronicznej, zawierając do końca 2015 r. 4078 umów z przedsiębiorcami (czynnych) na łączną kwotę dofinansowania 2 135 102,0 tys. zł.

Odnosnie kierunku działania 2.4 *SIEG*, PARP realizowała następujące działania strategiczne:

- 2.4.1. Kształtowanie postaw proinnowacyjnych przedsiębiorców, zwłaszcza sektora MŚP;
- 2.4.2. Poprawa wiedzy i świadomości proinnowacyjnej administracji publicznej;
- 2.4.3. Włączenie społeczeństwa i instytucji społeczeństwa obywatelskiego w proces tworzenia innowacji;
- 2.4.4. Budowa kultury innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej;
- 2.4.5. Efektywne wykorzystanie praw własności intelektualnej, informacji patentowej oraz naukowej;
- 2.4.6. Popularyzacja modelu otwartych innowacji (open innovation).

Do przedsięwzięć podejmowanych przez PARP celem realizacji poszczególnych działań należały m.in.: organizacja konkursów *Polski Produkt Przyszłości*, *Słowa dla Innowacji* (V edycja) oraz *Akademicki Mistrz Innowacyjności* (IV edycja), prowadzenie Portalu Innowacji www.pi.gov.pl, kontynuacja prac w ramach Ośrodka Badań nad Przedsiębiorczością, realizacja zadania *Rozwiązania jutra w HR*.

Celem konkursu *Rozwiązania jutra w HR* było wypracowanie rozwiązań, które staną się podstawą do stworzenia bazy nowatorskich narzędzi ze wszystkich obszarów HR, z której będą mogli korzystać przedsiębiorcy. Podpisano 10 umów o dofinansowanie (czynnych) na łączną kwotę **18 002,4 tys. zł**.

Na zorganizowanie dwóch edycji konkursu *Polski Produkt Przyszłości*, którego celem była promocja i upowszechnienie osiągnięć twórców innowacyjnych produktów wydatkowano **246,2 tys. zł**.

PARP dokonywała refundacji wydatków poniesionych przez przedsiębiorców na przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej oraz prowadzenie postępowań przed właściwymi organami ochrony własności przemysłowej, związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 471 umów (czynnych) na kwotę **57 925,6 tys. zł**.

PARP udzielała także wsparcia na projekty promocyjne i informacyjne mające na celu wzrost świadomości przedsiębiorców z korzyści płynących z ochrony własności intelektualnej, a także wspieranie projektów informacyjnych dotyczących metod i możliwości ochrony własności intelektualnej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. podpisano 23 umowy na kwotę **21 782,5 tys. zł**.

3.2.2. Efektywność stosowanych instrumentów wsparcia ośrodków innowacji

– pod względem ich jakościowego rozwoju i zdolności do samodzielnego funkcjonowania

Zdaniem NIK, wydatkowane środki na Działanie 5.3 PO IG zostały wykorzystane efektywnie pod względem stopnia wykonania wskaźników produktu i rezultatu. W ramach otrzymanego wsparcia OI zostały wyposażone w odpowiednią infrastrukturę i środki techniczne, umożliwiające im świadczenie usług dla przedsiębiorstw innowacyjnych. Do końca 2015 r. osiągnięte zostały wskaźniki produktu (efekty rzeczowe), zaś stopień zaawansowania realizacji, założonych dla tego Działania, wskaźników rezultatu nie stwarza zagrożeń ich niewykonania. Mankamentem – w ocenie NIK – było nieujęcie w tym Działaniu mierników pomiaru efektów dla gospodarki kraju w postaci wskaźników oddziaływania.

NIK zauważyła występujące problemy z efektywnym wykorzystaniu przez OI majątku. Koszty utrzymania i odnawiania majątku OI, przy niskim poziomie przychodów z oferowanych usług, mogą powodować ryzyko ujemnych wyników finansowych, a w konsekwencji niezdolność do właściwego gospodarowania posiadanym majątkiem³⁷.

Cel Działania 5.3 PO IG

Działanie 5.3 PO IG było nakierowane na wspieranie powstawania oraz rozwoju ośrodków innowacyjności, zlokalizowanych na obszarach o wysokim potencjale rozwoju. Wsparcie miały otrzymać wysoko wyspecjalizowane instytucje otoczenia biznesu, świadczące usługi o wysokim potencjale rynkowo-technologicznym, w tym podmioty zarządzające parkami naukowo-technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności, innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców, w szczególności MŚP. Wsparcie w ramach Działania 5.3 PO IG udzielane było na podstawie *rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 30 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach działania 5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności PO IG 2007–2013*³⁸. Wdrażając Działanie 5.3 PO IG, PARP wypełniała wymogi zawarte w *ustawie o zppr*, jak również wymagania zawarte w wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego³⁹ oraz umowie zawartej z Ministrem Gospodarki w zakresie wdrażania działań w ramach PO IG.

³⁷ Szerzej w pkt. 3.2.3. niniejszej Informacji.

³⁸ Dz. U. Nr 21 poz. 116, ze zm. (dalej: *rozporządzenie o wspieraniu OI*), zmieniane *rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 listopada 2013 r.* (Dz. U. poz. 1398) a następnie *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 czerwca 2014 r.* (Dz. U. poz. 797). Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2015 r. i zastąpione *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* (Dz. U. poz. 1869).

³⁹ Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych, zgodnych z art. 28 ust. 1 ustawy o zppr oraz Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Pośredniczących i Instytucji Wdrażających dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013.

Udzielone OI wsparcie nie stanowiło pomocy publicznej. Projekty objęte wsparciem stanowiły przedsięwzięcia, których realizacja była istotna z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także istotna dla tworzenia i rozwoju innowacyjności. Założeniem było, aby do takiej formy wsparcia wybrać najbardziej wyspecjalizowane parki technologiczne (znajdujące się na *Liście projektów indywidualnych*) w celu udzielenia im wsparcia o wyższej intensywności niż wówczas dopuszczalna przepisami unijnymi regionalna pomoc inwestycyjna (wsparcie na poziomie 85%, zamiast 30–50%). Zgodnie z konstrukcją Działania 5.3 PO IG, OI przypisano funkcję pośrednika innowacji, zobowiązanego do udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis odbiorcy ostatecznemu – czyli nowo utworzonemu lub istniejącemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną, korzystającego z pomocy ośrodka w formie usług po preferencyjnych cenach.

Wybór projektów

W dniu 29 sierpnia 2007 r. opublikowano *Obwieszczenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 29 sierpnia 2007 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013 oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013*⁴⁰. Lista zawierała dziesięć projektów podstawowych i sześć projektów rezerwowych. Pismem z dnia 5 października 2007 r. PARP została wskazana przez Ministra Gospodarki do realizacji Działania 5.3 PO IG. W dniu 3 stycznia 2008 r. Minister Gospodarki, pełniący funkcję Instytucji Pośredniczącej⁴¹, zawarł z PARP, pełniącą funkcję Instytucji Wdrażającej⁴², umowę PO IG nr I MG-PARP/2007 w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013. W umowie określono szczegółowe uzgodnienia w zakresie realizacji zadań związanych z wdrażaniem tego Działania.

Ośrodki innowacji, które otrzymały wsparcie, zostały zobowiązane do świadczenia pomocy publicznej, realizując usługi na rzecz przedsiębiorców korzystających z infrastruktury OI (tzw. pomoc na drugim poziomie wsparcia). W celu wyeliminowania zagrożenia uznania wsparcia dla OI jako pomocy publicznej, po 20 latach od czasu zakończenia realizacji projektu (okres trwałości projektu) dokonają one rozliczenia, zgodnie z algorytmem określonym w *rozporządzeniu ws. udzielania przez PARP pomocy finansowej*, natomiast IW powinna dokonać kontroli, czy OI przekazały zwaloryzowaną wysokość otrzymanego wsparcia w formie pomocy publicznej i pomocy de minimis.

Do dofinansowania w ramach Działania 5.3 PO IG przewidziano 14 projektów, z tego osiem na liście podstawowej i sześć na rezerwowej. W grudniu 2007 r. Minister Rozwoju Regionalnego podjął decyzję o dokonaniu weryfikacji wykazu projektów indywidualnych pod kątem zgodności z kryteriami strategicznymi oraz możliwości wdrożenia projektów w danej perspektywie finansowej z uwzględnieniem dostępnej alokacji. Zgodnie z pkt 33 *Wytycznych w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych*, Agencja zawarła z 14 podmiotami umowy dotyczące przygotowania projektu tzw. pre-umowy. Ostatecznie na liście projektów kluczowych, w tym dużych i rezerwowych, ujęto do wsparcia dziesięć projektów kluczowych i dwa projekty rezerwowe, przy orientacyjnym koszcie całkowitym inwestycji 301,54 mln euro i budżecie 190 mln euro.

⁴⁰ M.P. Nr 69, poz. 757, obowiązywała od dnia 5 października 2007 r.

⁴¹ Dalej: IP.

⁴² Dalej: IW.

Wnioski o wsparcie były oceniane przez Komisje Oceny Projektów⁴³, które były powołane decyzją Prezesa PARP⁴⁴. Wszystkie wnioski o wsparcie projektów w pierwszej kolejności były opiniowane pod względem spełnienia kryteriów formalnych. Po uzyskaniu pozytywnej oceny formalnej wniosek był poddawany ocenie merytorycznej. Stosowane procedury zapewniały prawidłowość dokonywania ocen formalnych i merytorycznych. W odniesieniu do wszystkich złożonych wniosków KOP wnosili o ich poprawę lub wyjaśnienie kwestii w nich zawartych. Wnioski były rozpatrywane w terminach od 70 dni (*WPT Wrocław*) do 210 dni (*MM Nowy Sącz*) licząc od dnia wpływu wniosku do IW do dnia wysłania listy projektów indywidualnych do IP celem jej zaakceptowania. IP weryfikowała protokoły z poszczególnych etapów oceny projektów indywidualnych, sporządzanych przez KOP.

- Na długotrwały proces oceny wniosku *MM Nowy Sącz* wpłynęło wielokrotne uzupełnianie wniosku przez tego Beneficjenta. W trakcie oceny merytorycznej Beneficjent uzupełniał dokumentację w zakresie spełniania wymogów merytorycznych, w tym. m.in. w zakresie zapewnienia wkładu własnego na realizację projektu. Po pierwszej ocenie merytorycznej projektu zgłoszono uwagi do 11 z 19 kryteriów merytorycznych. Przy następnej ocenie ta liczba zmalała do trzech kryteriów, co do których KOP miał wątpliwości. W okresie od dnia 5 maja 2010 r. do dnia 13 lipca 2010 r. KOP oczekiwał na przesłanie promesy kredytowej wystawionej przez bank w celu potwierdzenia zapewnienia finansowania wkładu własnego Beneficjenta. *MM Nowy Sącz* przysłał promesę w dniu 13 lipca 2010 r. Wszystkie wnioski zostały ocenione pozytywnie pod względem formalnym i merytorycznym.

Zwiększenie alokacji środków

Uchwałą nr 62 z dnia 15 marca 2012 r. Komitet Monitorujący PO IG przyjął *Tabele finansowych zobowiązań w podziale na działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji (w euro)*. W efekcie podjętych decyzji wzrosła alokacja środków na Działanie 5.3 PO IG o 45 882,3 tys. euro (22,5%), tj. do 249 730,8 tys. euro. Zwiększenie alokacji środków na Działanie 5.3 wynikało z potrzeb zgłaszanych przez jego beneficjentów⁴⁵.

W związku z ogłoszoną w dniu 31 sierpnia 2012 r. zweryfikowaną listą projektów indywidualnych dla Działania 5.3 PO IG, PARP ogłosiła nabór wniosków dla zadań rozszerzających aktualnie realizowane projekty. Wnioski o dofinansowanie w ramach I rozszerzenia złożyło dziesięciu beneficjentów. Pięciu beneficjentów złożyło również zapotrzebowanie na kolejne rozszerzenie zakresu projektów. Analiza otrzymanych propozycji wykazała potrzebę zwiększenia alokacji o kwotę 169 983 tys. zł. We wrześniu 2013 r. ustalono, że wysokość środków, która może zostać przeznaczona na II rozszerzenie wynosi 193 218,3 tys. zł z uwzględnieniem 10% nadkontraktacji, przy czym jeden beneficjent zrezygnował z realizacji zadania rozszerzającego na kwotę 7 615,3 tys. zł. Tym samym łączne dofinansowanie w Działaniu 5.3 PO IG zwiększono do kwoty 1 211 910,2 tys. zł. W ramach tego Działania zawartych zostało 12 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 1 189 650,1 tys. zł, tj. na poziomie 114,9% środków przyznanych pierwotnie na realizację tego Działania⁴⁶.

⁴³ Dalej: KOP.

⁴⁴ Decyzją nr 527a Prezesa PARP z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie powołania Komisji Oceny Projektów oceniającej Wnioski o wsparcie Projektów w ramach Działania 5.3 „Wspieranie ośrodków innowacji” Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013; następne decyzje Prezesa PARP dotyczące powołania KOP: decyzja nr 591 z dnia 26 maja 2009 r., decyzja nr 5a/2011 z dnia 18 stycznia 2011 r., decyzja nr 97/2012 z dnia 8 października 2012 r., decyzja nr 1/2013 z dnia 16 stycznia 2013 r.

⁴⁵ Wnioski Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z dnia 3 listopada 2009 r. o przyznanie dodatkowych środków w kwocie 33 354,3 tys. zł oraz *TARR Toruń*.

⁴⁶ Pierwotna (przed zwiększeniami) wartość wsparcia dla 12 wniosków o dofinansowanie zatwierdzonych do realizacji przez IZ (po ocenie formalnej i merytorycznej) wyniosła 801 643,2 tys. zł, tj. 77,45% alokacji.

NIK zwróciła uwagę na wydłużony okres rozpatrywania wniosków o wsparcie projektów w porównaniu do terminów określonych w *umowie zawartej z IP* oraz w *Szczegółowym opisie priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013*⁴⁷. Zgodnie z § 7 ust. 9 *umowy zawartej z IP*, IW przekazywała do akceptacji przez IP i zatwierdzenia przez IZ listy rankingowe projektów z wynikiem oceny merytorycznej i rekomendacją udzielenia bądź odmowy udzielenia dofinansowania ze środków PO IG w terminie do 60 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie do IW. Natomiast zgodnie z SzOP PO IG, termin oceny wniosków od przesłania przez wnioskodawcę do PARP kompletu dokumentów dotyczących projektu do chwili poinformowania wnioskodawcy o przyznaniu wsparcia powinien trwać około 3 miesięcy. Natomiast powyższe terminy wynosiły faktycznie odpowiednio od 70 dni⁴⁸ (76 dni⁴⁹) do 210 dni (223 dni). W trakcie oceny wniosków dotyczących I rozszerzenia wynosiły one odpowiednio od 97 dni (111 dni) do 188 dni (210 dni), a w trakcie II rozszerzenia były one najdłuższe i wynosiły odpowiednio od 176 dni (208 dni) do 290 dni (352 dni)⁵⁰.

Przedłużony czas weryfikacji wniosków o dofinansowanie wyjaśniano dużym stopniem skomplikowania oraz specjalistycznymi zamierzeniami infrastrukturalnymi wymagającymi dokładnego przygotowania. Wskazywano w wyjaśnieniach, że żaden z wniosków, złożony w pierwotnej wersji, nie został zweryfikowany bez uwag i zaleceń. Dodatkowo beneficjenci po otrzymaniu uwag KOP niejednokrotnie wnioskowali o wydłużenie terminu na uzupełnienie i poprawienie wniosków. Kontrola NIK wykazała, iż dodatkową przyczyną wydłużenia terminu oceny wniosków w trakcie II rozszerzenia było także równoczesne rozpatrywanie przez tę samą komórkę PARP (Departament Infrastruktury Nowoczesnej Gospodarki) wniosków wpływających w ramach Działania II.1 PO RPW. We wnioskach o wyrażenie zgody na odstępstwo od procedury wskazywano, że priorytetem dla tego Departamentu (w tym członków oceniających) była ocena wniosków o dofinansowanie, składanych w ramach Działania II.1 PO RPW. Mając na uwadze iż skomplikowany charakter tego rodzaju przedsięwzięć powinien być znany i uwzględniony jeszcze na etapie prac przygotowawczych – NIK wskazała na potrzebę wystąpienia do IP i IZ z propozycją wprowadzenia zmian w procedurach rozpatrywania wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w nowej perspektywie finansowej w celu maksymalnego skrócenia okresu ich weryfikacji.

Wszystkie umowy dotyczące dofinansowania w ramach Działania 5.3 PO IG realizacji 12 projektów podlegały aneksowaniu. Najmniej aneksów zawarto przy realizacji projektu w PPN Poznań (pięć), a najwięcej aneksów zostało zawartych przy realizacji *PPNT Gdynia* (18). Najczęstszymi przyczynami zawierania aneksów były zmiany terminów realizacji projektów oraz zmiany wysokości dofinansowania, wynikające z rozszerzeń projektów jak również nakładania korekt finansowych w związku z ustaleniami kontroli na miejscu realizacji projektu. W związku z nałożeniem na projekt korekty finansowej aneksowaniu poddanych zostało siedem umów.

⁴⁷ Dalej: SzOP PO IG.

⁴⁸ Termin liczony zgodnie z nomenklaturą *umowy zawartej z IP*.

⁴⁹ Termin liczony zgodnie z nomenklaturą SzOP PO IG.

⁵⁰ W wyliczeniach terminów nie uwzględniono terminu rozpatrywania wniosku dotyczącego projektu *PPNT Gdynia* w trakcie I rozszerzenia z uwagi na jego nietypowość. Rozszerzenie realizowane było w partnerstwie z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną Sp. z o.o. Był to jedyny przypadek, wśród projektów realizowanych w ramach Działania 5.3 i wymagał indywidualnego podejścia i zweryfikowania niestandardowych proponowanych rozwiązań, a tym samym większego nakładu pracy przekładającego się na czasochłonność oceny.

Na czas realizacji wszystkie projekty posiadały zabezpieczenie w formie zaliczki (na podstawie art. § 18 ust. 3 umowy o wsparcie) ustanowione zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich⁵¹. Zabezpieczenie w formie hipoteki umownej kaucyjnej, gwarancji bankowej czy gwarancji ustanawiano stopniowo, w miarę wzrastania kwot zaliczek. Zabezpieczenie w powyższych formach w większości przypadków trwały do czterech miesięcy po zakończeniu realizacji projektu. Dodatkowo prawidłowa realizacja umów była zabezpieczona w formie weksla *in blanco*, które było ustanawiane przed wypłaceniem pierwszej transzy wsparcia. Weksle *in blanco* mają pozostawać w PARP do 21 lat po zakończeniu realizacji projektu.

Monitoring i kontrola realizacji projektów

Wartość dofinansowania według stanu realizacji Działania 5.3 PO IG na 31 grudnia 2015 r. (z uwzględnieniem kwot oszczędności na projektach i dokonanych korekt) wyniosła **1 189 650,1 tys. zł**, co oznaczało wykorzystanie środków publicznych na poziomie 114,9%, w porównaniu do alokacji środków na to Działanie w wysokości 1 035 103,7 tys. zł (równowartość 248 580,8 tys. euro)⁵². Kwota powyższego dofinansowania stanowiła 68,2% wartości inwestycji w omawianych 12 projektach, wynoszącej łącznie **1 744 152,1 tys. zł**. Do dnia zakończenia kontroli w poszczególnych 12 OI beneficjenci otrzymali z PARP środki w łącznej kwocie **1 126 664,2 tys. zł**, co stanowiło 94,7% kwot dofinansowania wynikających z zawartych umów. Zestawienie projektów realizowanych przez beneficjentów Działania 5.3 PO IG zawiera załącznik nr 2 do *Informacji*.

Biorąc pod uwagę *Wskaźniki monitorowania na poziomie działań* wynikających z SzOP PO IG, w ocenie NIK, nie wystąpiły dotychczas zagrożenia niewykonania wskaźników produktu i rezultatu.

Łączna realizacja wskaźników produktu na koniec 2015 r. przedstawiała się następująco:

- liczba projektów wspartych – plan i realizacja 12 projektów, w tym jeden rozliczony i zakończony;
- liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo-badawczych i przedsiębiorstw – plan i realizacja 12 projektów;
- powierzchnia wybudowanych lub zmodernizowanych budynków – plan 125 tys. m², realizacja wynikająca z rozliczonego jednego projektu na poziomie 4,4 tys. m², realizacja z pozostałych nierozliczonych 11 projektów szacowana była na 203,2 tys. m²;
- wartość wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej – plan 450 mln zł, realizacja wynikająca z jednego projektu 20,4 mln zł, szacowana realizacja z pozostałych nierozliczonych 11 projektów 779,6 mln zł;
- wartość zakupionego wyposażenia – plan 100 mln zł, realizacja wynikająca z jednego rozliczonego projektu 27,9 mln zł, szacowana realizacja pozostałych nierozliczonych 11 projektów 406,8 mln zł.

⁵¹ Dz. U. Nr 223, poz. 1786, ze zm.

⁵² Według zestawienia sporządzonego zgodnie z alokacją zawartą w arkuszu kalkulacyjnym Ministerstwa Finansów z dnia 5 grudnia 2015 r.

Łączna realizacja wskaźników rezultatów na koniec 2015 r. przedstawiała się następująco:

- liczba przedsiębiorców korzystających z zakupionego wyposażenia i infrastruktury technicznej
 - plan 400 przedsiębiorstw, realizacja⁵³ 44 przedsiębiorstwa, szacowana realizacja⁵⁴ 960 przedsiębiorstw;
- liczba zrealizowanych usług doradczych na rzecz przedsiębiorstw – plan 2000 usług, szacowana realizacja 4 024 usługi,
- liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia
 - plan 1300 miejsc pracy, realizacja 13 miejsc pracy, szacowana realizacja 1695 miejsc pracy;
- liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw na terenie objętym realizacją projektu
 - plan 150 przedsiębiorstw, realizacja 5 przedsiębiorstw, szacowana realizacja 256 przedsiębiorstw;
- liczba podmiotów zaangażowanych w prowadzenie działalności wynikającej z projektu
 - plan 388 podmiotów, realizacja 103 podmioty, szacowana realizacja 619 podmiotów.

W odniesieniu do zapisów pojedynczych *umów o wsparcie*, nie we wszystkich przypadkach zostały zrealizowane wskaźniki rezultatu. W pięciu projektach wartość wskaźników rezultatu na koniec 2015 r. była niższa od wartości zadeklarowanej, przy czym w przypadku dwóch beneficjentów termin na realizację wskaźników rezultatu został wydłużony⁵⁵.

W ocenie NIK, system monitorowania zapewniał rzetelną kontrolę realizacji projektów i osiągania zakładanych celów.

- W połowie 2015 r. PARP objęła szczególnym nadzorem projekt realizowany przez *MM Nowy Sącz*. W związku ze złą kondycją finansową beneficjenta powstało wysokie ryzyko ukończenia projektu w terminie do 31 grudnia 2015 r. W związku z tym IP zobowiązał IW do stałego monitorowania projektu. Począwszy od lipca 2015 r. PARP przesyłała do IP informacje o bieżącym stanie realizacji projektu, z uwzględnieniem postępu rzeczowego i realizacji zamówień, szans realizacji projektu w okresie jego kwalifikowalności oraz sytuacji finansowej beneficjenta w kontekście zdolności do pełnej realizacji zakresu rzeczowego projektu, ryzyk/kwestii problemowych z propozycja działań zaradczych, informacji o toczących się postępowaniach sądowych i sprawach prokuratorskich, o usługach parkowych świadczonych na rzecz lokatorów/innych klientów parku. Informacje te przekazywano pismami z dnia 7 lipca 2015 r., 6 sierpnia 2015 r., 8 września 2015 r., 13 października 2015 r. W listopadzie i grudniu 2015 r. w siedzibie Ministerstwa Gospodarki odbywały się spotkania z udziałem zainteresowanych stron odnośnie stanu realizacji projektu przez *MM Nowy Sącz*. Spotkania odbyły się w dniach 3, 19 listopada i 8 grudnia 2015 r. Na spotkaniach ustalano działania wobec poszczególnych scenariuszy realizacji projektu przez tę Spółkę, włącznie z rozwiązaniem umowy o udzielenie wsparcia ze środków PO IG i żądaniem zwrotu środków.

Pomimo braku szczegółowych wytycznych w kwestii prowadzenia monitoringu transferu wsparcia, PARP badała corocznie poziom przepływów finansowych w projektach. Na koniec 2014 r. dziesięciu beneficjentów przetransferowało udzielone wsparcie w łącznej kwocie **32 388,9 tys. zł**, w tym: pomoc *de minimis* 627 przypadków o łącznej wartości 32 361 tys. zł, 96 szkoleń o łącznej wartości 13,4 tys. zł, 93 usługi doradcze dla MŚP o łącznej wartości 14,4 tys. zł. Na 2015 r. 11 beneficjentów zaplanowało transfer udzielonego wsparcia w łącznej kwocie **37 314,5 tys. zł**.

Kontrole realizacji projektów były przeprowadzane przez pracowników PARP, bądź przez firmy zewnętrzne, a kontrole przed dokonaniem ostatniej płatności przez Regionalne Instytucje

⁵³ Na podstawie projektów dla których został zatwierdzony wniosek o płatność końcową.

⁵⁴ Na podstawie zawartych umów o dofinansowanie.

⁵⁵ Dotyczyło to *WPT Wrocław* – realizacja wskaźników rezultatu do końca 2017 r. oraz *KPT Kraków* – realizacja wskaźników rezultatu do 30 czerwca 2016 r.

Finansujące. Kontrole przeprowadzane u beneficjentów obejmowały całokształt zagadnień (obowiązków) określonych w *umowie o wsparcie*. W 32 spośród 45 przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia lub/i nieprawidłowości. Obszarem, gdzie najczęściej występowały nieprawidłowości lub uchybienia było udzielanie zamówień oraz wynagrodzenia. Do istotnych nieprawidłowości należały m.in.: nieprawidłowy tryb udzielania zamówienia publicznego, brak zapewnienia uczciwej konkurencji, nieprawidłowości w opisie zamówienia, ujęcie w kosztach kwalifikowanych pozycji nie stanowiących ww. kosztów. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości, dziewięciu beneficjentom nałożono w sumie 14 korekt finansowych. Wysokość korekty finansowej dotyczącej kosztów kwalifikowanych wynosiła od 18,84 zł do 4 804,9 tys. zł, a ich łączna wartość wynosiła **9 136,5 tys. zł**. W każdym przypadku dokonywano sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych w uprzednich kontrolach. Beneficjenci realizowali zalecenia pokontrolne. W latach 2011–2015 zidentyfikowane zostały nieprawidłowości raportowane do KE w ramach systemu IMS – *Irregularity Management System*, u sześciu spośród 12 beneficjentów Działania 5.3 PO IG, na całkowitą kwotę nieprawidłowości 5 241 tys. zł, kwotę zadeklarowaną do KE 2 891 tys. zł i kwotę wycofaną/odzyskaną 2 349,1 tys. zł. Zidentyfikowane nieprawidłowości niepodlegające raportowaniu do KE obejmowały cztery realizowane projekty, o całkowitej kwocie nieprawidłowości 256,6 tys. zł i kwocie odzyskanej/wycofanej 110,3 tys. zł.

NIK zwróciła uwagę że IW nie posiadała procedur postępowania w stosunku do beneficjenta, w przypadku braku osiągnięcia wszystkich zakładanych w *umowie o wsparcie* wskaźników rezultatu. Zgodnie z § 2 ust. 6 pkt 1 tej umowy, beneficjenci zobowiązali się do zrealizowania projektu w pełnym zakresie, w terminie wskazanym w § 6 ust. 3, z należytą starannością, zgodnie z umową i jej załącznikami, w szczególności z opisem zawartym we wniosku o wsparcie projektu, wraz z załącznikami. PARP wyjaśniła, że osiągnięcie wskaźników rezultatu będzie przedmiotem badania podczas kontroli trwałości projektów.

Ewaluacja i trwałość projektów

W *umowach o wsparcie* każdy beneficjent zobowiązał się do transferu udzielonego wsparcia w postaci: świadczenia usług badawczo-rozwojowych, świadczenia usług szkoleniowych lub doradczych w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej, świadczenia usług szkoleniowych lub doradczych dotyczących powstawania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących badania naukowe, prace rozwojowe lub działalność innowacyjną, świadczenia usług doradczych w zakresie transferu technologii lub praw własności intelektualnej, sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych, dzierżawy, najmu nieruchomości lub infrastruktury technicznej do celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej na rzecz przedsiębiorców określonych w § 8 ust. 4 i 5 *rozporządzenia o wspieraniu OI*. Jednocześnie zobowiązali się do prowadzenia powyższej działalności przez okres co najmniej 20 lat od dnia zakończenia projektu. Po tym okresie beneficjenci mają obowiązek przesłania do IW dowodów w postaci kopii zaświadczeń o pomocy *de minimis* lub sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej. W przypadku nieudokumentowania lub niepełnego udokumentowania transferu wsparcia beneficjenci są zobowiązani do zwrotu zwaloryzowanej wartości nieprzetransferowanego wsparcia do IW. W okresie trwałości projektu beneficjenci mają corocznie przekazywać do IW informacje z zakresu udzielonej pomocy oraz sprawozdania finansowe.

W umowie POIG nr I MG-PARP/2007 z dnia 3 stycznia 2008 r. w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013, zawartej pomiędzy PARP a MG kwestia kontroli projektów w okresie ich trwałości nie została rozstrzygnięta, a umowa została zawarta na okres realizacji i rozliczenia PO IG. W planie kontroli na 2016 r. nie zostały przewidziane kontrole trwałości projektów. Tym niemniej działanie to zostało uwzględnione we wspólnej procedurze kontroli trwałości oraz umowie, która kontrole projektów PO IG w latach 2015–2016 powierzyła realizacji Regionalnym Instytucjom Finansującym⁵⁶. W zakresie kontroli projektów RIF dokonywała m.in. weryfikacji stopnia realizacji wskaźników projektu w okresie trwałości oraz prowadziła kontrole projektów wraz z działaniami pokontrolnymi, zgodnie z obowiązującą procedurą obsługi. W 2016 r. działania RIF-ów finansowane były ze środków Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój oraz dotacji podmiotowej. Natomiast źródła finansowania tych kontroli w następnych latach nie zostały określone.

Mając na uwadze znacznie dłuższy okres trwałości w przypadku Działania 5.3 PO IG niż w innych projektach współfinansowanych ze środków UE, właściwym działaniem byłoby podjęcie prac przez PARP, w porozumieniu z IZ i IP, mających na celu wykorzystanie dotychczasowego doświadczenia PARP, jak również zgromadzonych przez IW informacji, do stworzenia systemu kontroli trwałości projektów, adekwatnego do pojawiających się u beneficjentów ryzyk. Z ustaleń NIK wynika, że realizacja niektórych projektów wiąże się z dużym ryzykiem nieprzekazania w 20 letnim okresie trwałości całości otrzymanego przez OI wsparcia na rzecz przedsiębiorców korzystających z usług OI. Dotyczy to zwłaszcza projektu *Park Technologiczny – Miasteczko Multimedialne*, który z uwagi na problemy ze spełnieniem kryterium kondycji finansowej przy rozpatrywaniu wniosku był wielokrotnie, już na etapie oceny merytorycznej, korygowany i uzupełniany. Wnioskodawca miał także problemy z potwierdzeniem dysponowania zasobami umożliwiającymi realizację projektu (np. know-how, potencjał ekonomiczny, doświadczona kadra) oraz z uzyskaniem promesy bankowej jako zabezpieczenia wkładu własnego realizowanego projektu.

Z przedstawionych w trakcie kontroli dokumentów wynika, że przyjęte w ramach Działania 5.3 PO IG wskaźniki produktu⁵⁷ i rezultatu oraz ich realizacja, nie pozwalają na określenie uzyskanych efektów na chwilę zakończenia kwalifikowalności wydatków w ramach projektów (do końca 2015 r.). Efekty wsparcia udzielonego OI, w tym transferu do przedsiębiorstw korzystających z infrastruktury OI, widoczne mogą być dopiero w dalszej perspektywie czasowej.

Zdaniem NIK, dla dokonania właściwej i kompleksowej oceny wsparcia OI w ramach działania 5.3 PO IG, niezbędna jest ewaluacja m.in. w zakresie oceny skuteczności wsparcia (zdolność osiągnięcia zakładanych celów Działania 5.3), oceny efektywności wsparcia (współmierność uzyskanych efektów do wysokości środków przeznaczonych na wsparcie), oceny trwałości wsparcia, a także wprowadzenia ewentualnych działań korygujących w celu zapewnienia kontynuacji pozytywnych efektów wsparcia widocznych po zakończeniu realizacji projektu.

⁵⁶ Dalej RIF.

⁵⁷ Informacje jakie uzyskuje się ze sprawozdań z realizacji PO IG, z zestawienia postępu rzeczowego i realizacji dla trzech z sześciu przyjętych wskaźników produktu (tj. liczba projektów – 12 szt., liczba podmiotów – 12 szt., liczba projektów realizowanych przy współpracy – 12 szt.), nie zawierają żadnej wartości dodanej.

3.2.3. Funkcjonowanie ośrodków innowacji

Spośród 26 skontrolowanych OI, w sześciu jednostkach⁵⁸ większościami udziałowcami były podmioty z kapitałem Skarbu Państwa, w czterech przypadkach⁵⁹ większościami udziałowcy reprezentowali kapitał prywatny, zaś w pozostałych 16 OI większość kapitału była własnością jednostek samorządu terytorialnego⁶⁰.

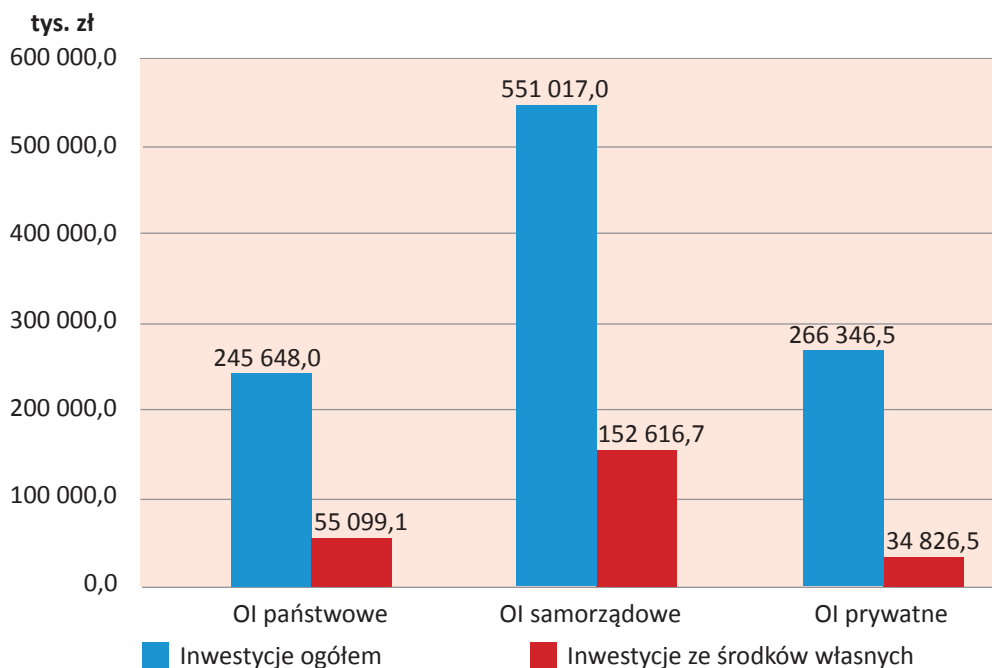
3.2.3.1. Dostosowanie potencjału materialnego i intelektualnego OI do potrzeb przedsiębiorców

Inwestycje

Decyzje o inwestycjach podejmowano głównie na podstawie analizy potrzeb przedsiębiorców. W latach 2013–2014 oraz w okresie III kwartałów 2015 r. skontrolowane OI poniosły nakłady inwestycyjne w łącznej kwocie 1 063 011,5 tys. zł, w tym ze środków własnych w wysokości 242 542,3 tys. zł. W okresie III kwartałów 2015 r. w porównaniu do 2013 r., nakłady inwestycyjne OI ogółem wzrosły z 305 477,6 tys. zł do 468 041,8 tys. zł, tj. o 53,2%. Ponad czterokrotnie (o 328,4%) wzrosły natomiast nakłady sfinansowane ze środków własnych, odpowiednio z 32 639,6 tys. zł do 139 820,9 tys. zł. Udział środków własnych stanowił 22,8% nakładów inwestycyjnych ogółem. Na tle poniesionych nakładów inwestycyjnych największy udział środków własnych (27,7%) zaangażowały OI samorządowe, mniejszy udział (22,4%) zaangażowały OI państwowe, a najmniej (13,1%) OI prywatne. OI samorządowe miały też największy udział (51,8%) w łącznych nakładach skontrolowanych ośrodków. Udział OI państwowych i prywatnych wynosił odpowiednio 23,1% i 25,1%. Dane dotyczące wielkości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez poszczególne grupy OI przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Nakłady inwestycyjne OI w latach 2013–2015 (III kwartały)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w OI.

⁵⁸ CTTPL Łódź, GPNT Gdańsk, JCI Kraków, KPT Kraków, PPNT Poznań i RIT Rybnik. Zwane dalej OI państwowe.

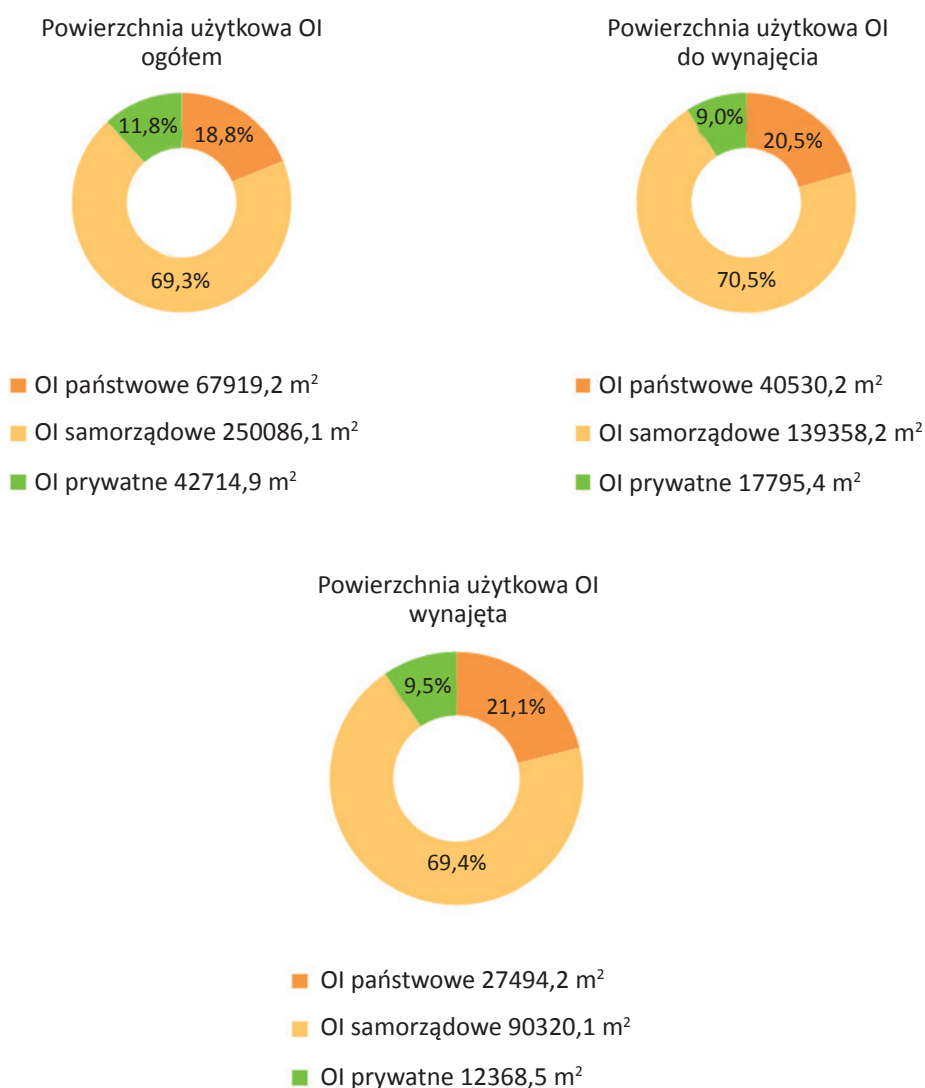
⁵⁹ DTP Wrocław, LPT Legnica, MM Nowy Sącz i PNT Katowice. Zwane dalej: OI prywatne.

⁶⁰ Zwane dalej: OI samorządowe.

W OI samorządowych nastąpił także największy wzrost wydatków na inwestycje w okresie III kwartałów 2015 r., w porównaniu do nakładów na ten cel poniesionych w 2013 r. Wielkość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się w tym czasie ponad dwukrotnie (o 124,7%), tj. z 122 003,1 tys. zł do 274 120,4 tys. zł. W przypadku OI prywatnych, nakłady wzrosły w tym czasie o 19,1% (z 86 557,4 tys. zł do 103 124,3%), zaś w OI państwowych zmalały o 6,3% (z 96 917,1 tys. zł do 90 797,1 tys. zł). Na uwagę zasługuje natomiast istotny wzrost w porównywanym okresie nakładów inwestycyjnych finansowanych ze środków własnych. W OI samorządowych, państwowych i prywatnych wydatki te wzrosły kolejno o: 518,0%, 191,5% i 146,4%.

Efektem poniesionych nakładów inwestycyjnych był przyrost powierzchni użytkowej ogółem, w tym także przeznaczonej do wynajęcia lokatorom OI. Na koniec III kwartału 2015 r. dysponowały one lokalami o łącznej powierzchni użytkowej 360 720,2 m², tj. o 111 748,7 m² (44,9%) większej niż w 2013 r. Wielkości powierzchni ogółem oraz przeznaczonej do wynajęcia i wynajętej ilustruje wykres nr 2.

Wykres nr 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w OI.

Największy przyrost powierzchni użytkowej ogółem odnotowały OI samorządowe – o 66 552,2 m² (36,3%), następnie OI prywatne – o 30 391,0 m² (246,6%), zaś OI państwowe zwiększyły swój stan posiadania o 14 805,5 m² (27,9%). Na tle przyrostu powierzchni użytkowej ogółem wyższą dynamikę wzrostu powierzchni przeznaczonej do wynajmu wykazały OI samorządowe (47,8%), natomiast niższy wskaźnik wzrostu odnotowały OI prywatne i państwowe, tj. odpowiednio 237,8% i 23,9%. Kilkuprocentowe różnice pomiędzy analizowanymi grupami OI wystąpiły w stopniu wykorzystania powierzchni przeznaczonej do wynajęcia. Na koniec III kwartału 2015 r. OI samorządowe, państwowe i prywatne wynajmowały kolejno 64,8%, 67,8% i 69,5% powierzchni lokali przeznaczonych do wynajmu.

Wydatki inwestycyjne zostały także wykorzystane na zwiększenie powierzchni laboratoryjnej, a tym samym na wyposażenie laboratoriów. W porównywanym okresie OI zwiększyły powierzchnie laboratoriów z 26 017,3 m² do 34 649,5 m², tj. o 33,2%, przy czym w przypadku OI prywatnych przyrost tej powierzchni miał miejsce w okresie pierwszych trzech kwartałów 2015 r., w którym oddano do użytku laboratoria o powierzchni 1 462,4 m², tj. 83,2% posiadanej powierzchni na koniec tego okresu. Na koniec września 2015 r. OI prywatne wynajmowały laboratoria o powierzchni zaledwie 344 m², tj. 23,5% posiadanej powierzchni, podczas gdy OI samorządowe 10 939,3 m² (61,2%), a OI państwowe 10 048,0 m² (65,7%).

Na koniec III kwartału 2015 r., w porównaniu do stanu na koniec 2013 r., lokatorzy wynajmowali lokale o łącznej powierzchni użytkowej ogółem wyższej o 34 425,7 m², tj. o 36,0% (wzrost z 95 757,1 m² do 130 182,8 m²), a także powierzchnię laboratoryjną większą o 8 662,6 m², tj. o 68,4% (wzrost z 12 668,7 m² do 21 331,3 m²). Pomimo wzrostu wynajmowanej powierzchni ogółem, stopień jej wykorzystania zmniejszył się w porównywanym okresie z 72,4% do 65,9% powierzchni przeznaczonej pod wynajem. Odnotowano natomiast wzrost stopnia wykorzystania powierzchni laboratoryjnej. Udział wynajętej powierzchni laboratoryjnej wzrósł w tym czasie z 48,7% do 61,6% powierzchni przeznaczonej pod wynajem.

Kontrolowane OI zwiększyły w porównywanym okresie o 76, tj. o ponad połowę (55,1%) liczbę sal przeznaczonych na organizację różnego rodzaju spotkań, konferencji i seminariów. Na koniec września 2015 r. OI samorządowe, państwowe i prywatne dysponowały kolejno 133, 62 i 19 tego rodzaju pomieszczeniami.

Wyniki ekonomiczno-finansowe OI

Na sytuację ekonomiczno-finansową kontrolowanych OI decydujący wpływ miały środki finansowe pozyskiwane w wyniku uczestnictwa w programach operacyjnych, finansowanych ze środków publicznych. Z tego też względu w korzystniejszej sytuacji znajdowało się 12 OI uczestniczących w realizacji projektów w ramach Działania 5.3 PO IG (grupa I). Trudniejszą sytuację w tym zakresie odnotowywała większość z 14 pozostałych skontrolowanych OI (grupa II). Struktura budżetu OI w Polsce opiera się głównie na źródłach publicznych. Wraz z rozwojem działalności OI znaczenie tego rodzaju finansowania powinno maleć, tymczasem tak się nie działo. Brak wzrostu udziału przychodów z tytułu wynajmu powierzchni czy innych świadczonych usług, w całości przychodów OI może stwarzać zagrożenie dla utrzymania ekonomicznej zdolności do efektywnego zarządzania stworzoną infrastrukturą w dłuższej perspektywie czasowej.

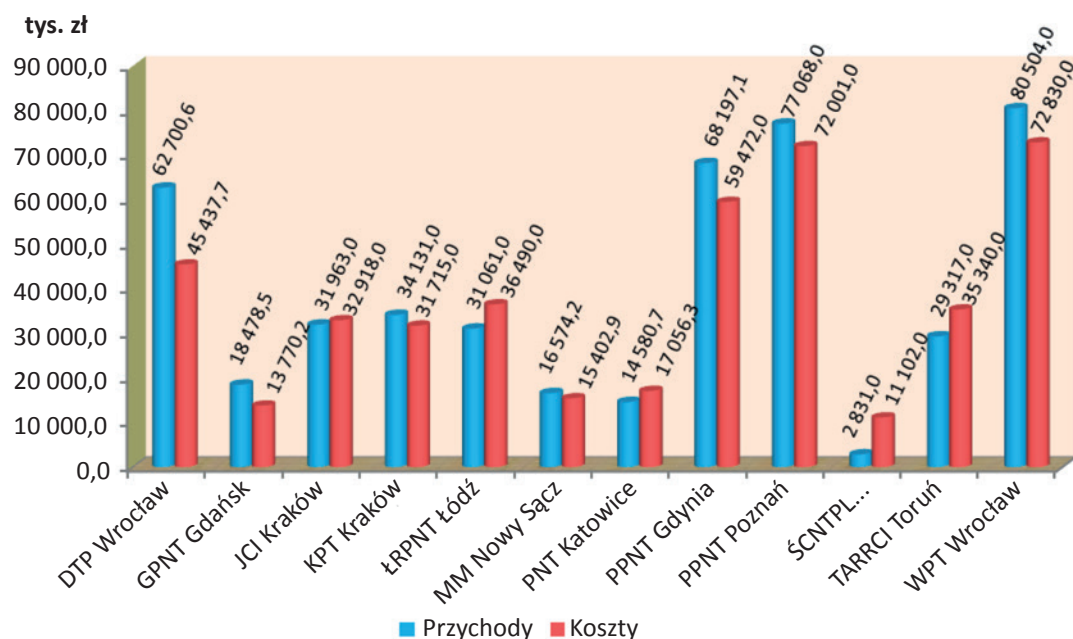
Łączne przychody w okresie 2013–2015 (III kwartały) OI z grupy I wyniosły 467 406,1 tys. zł. Nadwyżka uzyskanych w tym okresie przychodów nad poniesionymi kosztami wyniosła 23 871,0 tys. zł, tj. 5,1%. Wynik dodatni w tej grupie osiągnęło siedem OI na łączną kwotę 47 024,6 tys. zł, zaś w pozostałych pięciu OI koszty przekroczyły uzyskane przychody na łączną sumę

23 153,6 tys. zł. Największy dodatni wynik w tym zakresie odnotowały *DTP Wrocław* (17 262,9 tys. zł), *PPNT Gdynia* (8 725,1 tys. zł) oraz *WPT Wrocław* (7 674,0 tys. zł). Osiągnięte przez te OI wyniki były w znaczącej części efektem zwiększenia wpływów z czynszu i innych opłat eksploatacyjnych, a w *DTP Wrocław* dodatkowo zwiększenia działalności szkoleniowo-doradczej. Wpływy z tego tytułu w *DTP Wrocław* wyniosły 54 764,2 tys. zł, co stanowiło 87,3% uzyskanych przychodów w wysokości 62 700,6 tys. zł. W *PPNT Gdynia* oraz w *WPT Wrocław* wpływy z opłat czynszowych wyniosły kolejno 19 642,6 tys. zł i 40 260,0 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 28,8% (68 197,1 tys. zł) i 50,0% (80 504,0 tys. zł) uzyskanych przychodów ogółem. Udział środków UE w przychodach ogółem dla ww. trzech OI wynosił odpowiednio: 10,1% (6 309,7 tys. zł), 62,1% (42 328,9 tys. zł) i 29,8% (23 954,0 tys. zł). Z kolei niski poziom wykorzystania majątku, w tym powstałego w wyniku realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE, w porównaniu do kosztów jego utrzymania był przyczyną generowania wyższych kosztów niż przychodów. Największą nadwyżkę kosztów nad przychodami odnotowały *ŚCNTPL Czechowice-Dziedzice* (8 271,0 tys. zł), *TARRCI Toruń* (6 023,0 tys. zł) oraz *ŁRPNT Łódź* (5 429 tys. zł).

Informacje o poziomie uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów w latach 2013–2014 oraz w III kwartałach 2015 r., przez OI uczestniczące w Działaniu 5.3 POIG, ilustruje wykres nr 3.

Wykres nr 3

Przychody i koszty działalności OI, beneficjentów Działania 5.3 POIG, w latach 2013–2015 (III kwartały)

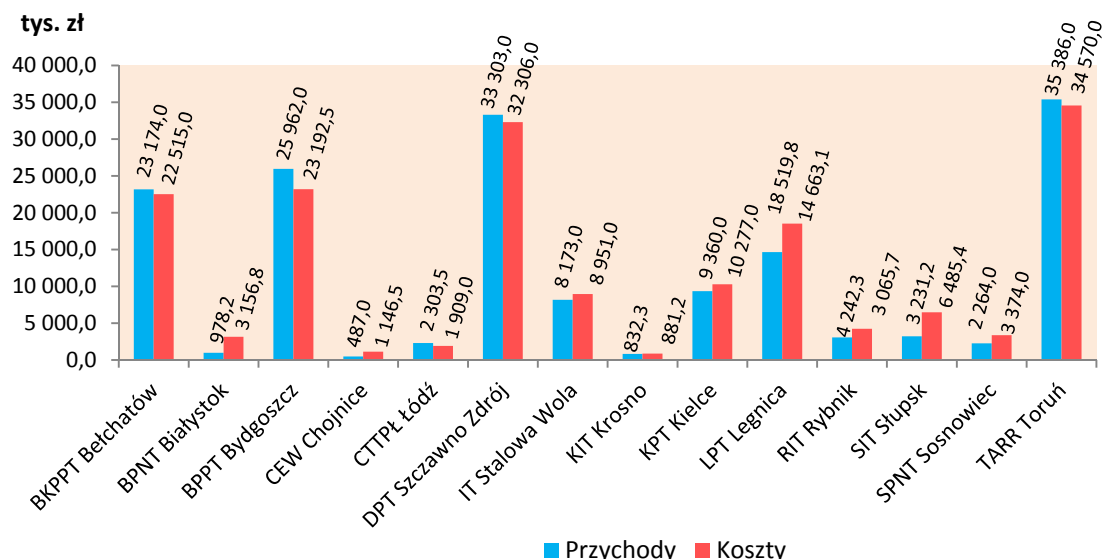
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w OI.

W grupie II, dziewięć spośród 14 OI odnotowało w latach 2013–2015 (III kwartały) nadwyżkę kosztów nad przychodami. Cechą charakterystyczną tych jednostek było prowadzenie działalności na relatywnie mniejszą skalę. Wykazane przez te dziewięć OI koszty były wyższe o 13 979,5 tys. zł, tj. o 32,5% od uzyskanych przychodów w łącznej wysokości 43 054,5 tys. zł. Oznacza to, iż średnia wartość przychodów w badanym okresie na jedno z tych OI wyniosła 4 783,8 tys. zł. Dla porównania przychody pozostałych pięciu OI z grupy II wyniosły łącznie 120 128,5 tys. zł, tj. średnio 24 025,7 tys. zł. Jakkolwiek powyższe pięć OI wypracowało nadwyżkę przychodów nad kosztami w łącznej wysokości 5 636,0 tys. zł, blisko połowę tej sumy (2 769,5 tys. zł) wykazał *BPNT Białystok*, w wyniku sprzedaży nieruchomości gruntowych.

Dane dotyczące uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów w latach 2013–2014 oraz w III kwartałach 2015 r. przez OI nieuczestniczące w Działaniu 5.3 POIG ilustruje wykres nr 4.

Wykres nr 4

Przychody i koszty działalności OI, niebędących beneficjentami Działania 5.3 POIG, w latach 2013–2015 (III kwartały)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w OI.

Standardy działania

Opracowane przez SOOliP standardy stanowią ważny instrument poprawy działania i wspomagania rozwoju OI. Wykaz standardów działania dla parków i inkubatorów technologicznych, stanowiących większość podmiotów objętych kontrolą, zawiera załącznik nr 3 do niniejszej *Informacji*.

Jakkolwiek na podstawie wyników niniejszej kontroli można sformułować pozytywną ocenę co do funkcjonowania większości skontrolowanych OI według standardów SOOliP, to jednak część z nich nie podjęła jeszcze prac, nawet nad ich formalną implementacją do swojej działalności. Spośród trzech analizowanych standardów działania: *Strategia działania*, *Procedury kontroli wewnętrznej* oraz *Procedury naboru lokatorów*, żadnego opracowania w formie dokumentu nie posiadały dwa OI (JCI Kraków i MM Nowy Sącz) dwóch dokumentów nie posiadało kolejne trzy OI (LPT Legnica, KIT Krosno i RIT Rybnik), zaś po jednym dokumencie brakowało pięciu innym OI (BPPT Bydgoszcz, CTPP Łódź, PNT Katowice, ŚCNTPL Czechowice-Dziedzice i SPNT Sosnowiec). Zwraca przy tym uwagę tłumaczenie przyczyn braku wdrożenia tych standardów, świadczące o niedocenianiu, bądź niedostatecznym zrozumieniu znaczenia i wpływu funkcjonowania według tych norm na poprawę efektywności działania OI. Zagadnienie to poddano analizie na przykładzie trzech podstawowych standardów, a mianowicie:

- posiadanie aktualnej strategii działania w formie dokumentu zatwierdzonego przez władze organizacji i jej realizowanie (standard nr 6.4.1.3.);
- opracowanie i wdrożenie procedur kontroli wewnętrznej i ewaluacji działań ośrodka, systematyczna ich analiza oraz podejmowanie niezbędnych kroków w celu wyeliminowania słabości organizacyjnych (standard nr 6.4.3.3.);
- opracowanie i przestrzeganie procedur naboru lokatorów, pozwalających na realizację misji ośrodka (standard nr 6.4.4.1.).

Strategie działania

Tylko połowa spośród 26 skontrolowanych OI posiadała strategię działania, opracowaną w formie odrębnego dokumentu i zatwierdzoną przez władze tych jednostek. W dwóch OI trwały prace nad opracowaniem takiego dokumentu. Kierownicy trzech jednostek realizujących projekty w ramach Działania 5.3 PO IG wskazywali na *Studium wykonalności projektu* jako dokument pełniący funkcję strategii. Najczęściej podawaną przyczyną nieopracowania strategii działania OI w pozostałych przypadkach było twierdzenie, iż jednostka wykonuje zadania zlecone jej przez właścicieli (jednostki samorządu, spółki zarządzające) w formie planów działania na kolejne lata obrachunkowe.

Według standardów SOOliP strategia powinna określać główne cele i kierunki działania ośrodka oraz definiować wewnętrzną koncepcję instytucji: określać jej specjalizację, identyfikować klientów i partnerów biznesowych oraz uwzględniać uwarunkowania zewnętrzne, tj. lokalizację, infrastrukturę, wsparcie zewnętrzne itp. Zachodzące zmiany zarówno w danym podmiocie, jak i jego otoczeniu zewnętrznym wymagają okresowych przeglądów celów strategicznych, a w razie potrzeby ich aktualizacji.

Jako przykład dobrej praktyki w tym zakresie można wskazać działania realizowane przez *WPT Wrocław*.

Dobre praktyki

Strategia działania *WPT Wrocław* opracowana została w 1997 r. przez Wrocławskie Centrum Transferu Technologii Politechniki Wrocławskiej z inicjatywy grupy inicjatywnej ds. realizacji przedsięwzięcia Park Technologiczny we Wrocławiu. Zgodnie z przyjętymi założeniami, celem działalności Parku było stworzenie instytucjonalnych i materialnych warunków generowania, wdrażania i promocji innowacyjności. Założono, że cel główny działalności Parku realizowany będzie poprzez prowadzenie działań w ramach dziesięciu celów szczegółowych (częstkowych). Pierwotnie, założone cele szczegółowe były zbieżne, za wyjątkiem zamiaru utworzenia centrum szkoleniowo-seminaryjnego, przewidzianego jako cel szczegółowy nr 10. W trakcie prowadzenia działalności Spółki cele szczegółowe były modyfikowane.

W grudniu 2015 r. Spółka dokonała oceny realizacji celów w ramach warsztatów strategicznych, będących częścią prac przygotowawczych do opracowania strategii działania *WPT Wrocław* na lata 2016–2025. W ocenie udział wzięło 17 kluczowych pracowników Spółki, w tym Zarząd Parku w pełnym składzie. W wyniku dokonanej oceny stwierdzono, że powstanie Spółki generalnie pozwoliło na stworzenie instytucjonalnych i materialnych warunków generowania, wdrażania i promocji innowacji. Za zrealizowane uznano sześć z dziesięciu celów szczegółowych. W odniesieniu do pozostałych czterech celów zidentyfikowano przeszkody w ich realizacji.

Procedury kontroli wewnętrznej

Nieopracowanie procedur kontroli wewnętrznej stwierdzono w czterech spośród 26 skontrolowanych OI⁶¹, przy czym Prezes Zarządu *MM Nowy Sącz* zadeklarowała opracowanie i wdrożenie tych procedur po zakończeniu realizacji projektu.

Nieopracowanie formalnych procedur kontroli wewnętrznej w *JCI Kraków*, Prezes Zarządu tłumaczył niewielką liczbą pracowników Spółki (ok. 25 zatrudnionych osób).

Z kolei Prezes Zarządu *PNT Katowice* tłumaczył niewprowadzenie procedur kontroli wewnętrznej – efektywnym sposobem monitorowania i weryfikowania pracy poszczególnych pracowników poprzez codzienne kontakty z członkami Zarządu bądź dyrektorami poszczególnych działów. Jego zdaniem, niemalże każdy dokument opracowany przez pracowników Spółki, zawierający oświadczenia Spółki jest podpisywany przez Zarząd Spółki, który tym samym ma bezpośrednią wiedzę o wypracowanych rozwiązaniach i biegu każdej sprawy prowadzonej przez kadrę Spółki.

⁶¹ *MM Nowy Sącz, JCI Kraków, KIT Krosno oraz PNT Katowice.*

Uwzględniając powyższe argumenty, NIK uważa, że ustalenie i stosowanie procedur kontroli wewnętrznej przyczyniłoby się do podwyższenia efektywności funkcjonowania ośrodków.

Jako pozytywny element i dobrą praktykę w tej sferze działania należy uznać, iż blisko połowa (12 zbadanych OI) posiadało certyfikat systemu zarządzania jakością wg wymagań normy PN-EN ISO 9001.

Procedury naboru lokatorów

Sześć OI spośród 25, które udostępniały przedsiębiorcom powierzchnie użytkowe⁶², nie posiadało kryteriów naboru lokatorów, zasad ich funkcjonowania i standardów świadczenia usług. Kierujący trzema OI⁶³ tłumaczyli brak takich uregulowań zakresem działania (sprzedaż gruntów, bądź wynajem powierzchni), a także posiadanymi rezerwami w porównaniu do popytu w tym zakresie ze strony przedsiębiorców. Pozostałe trzy OI⁶⁴ wyjaśniały brak takich dokumentów tym, że zasady funkcjonowania podmiotów na terenie OI wynikają z dokumentów programów operacyjnych, w szczególności dotyczących Działania 5.3 PO IG, zaś kryteria doboru i funkcjonowania firm wskazane zostały przede wszystkim w *rozporządzeniu o wspieraniu OI*.

Odnosząc się do tych wyjaśnień należy zauważyć, że zarówno dokumenty programów operacyjnych, jak i przepisy powyższego rozporządzenia określały jedynie ogólne ramy działania OI. W rozporządzeniu tym zawarto wymóg, by OI korzystający ze wsparcia PARP zapewnił przedsiębiorcom prowadzącym działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną, w ramach ośrodka innowacyjności, równy dostęp do usług, szkoleń, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych i wyposażenia nabytego w ramach projektu (§ 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia). Dla pełnej realizacji tego obowiązku właściwym winno być zatem ustalenie przez te podmioty przejrzystych zasad naboru do OI oraz warunków udzielanej pomocy i – co szczególnie istotne – ich upublicznienie tak, by każdy przedsiębiorca (potencjalny lokator OI) mógł się z nimi wcześniej zapoznać.

Jako przykład dobrej praktyki można uznać działania w tym zakresie podjęte przez *KPT Kielce*.

Dobre praktyki

KPT Kielce dokonywał naboru firm do Inkubatora Technologicznego na podstawie kryteriów określonych w Regulaminie naboru i funkcjonowania Strefy I Inkubatorów Technologicznych w KPT. Złożony przez wnioskodawcę formularz aplikacyjny podlegał ocenie formalnej i merytorycznej. Ocena merytoryczna dokonywana była według szeregu szczegółowych kryteriów zawartych w tym regulaminie:

Komisja Oceniająca poddawała ocenie formularz aplikacyjny pod kątem innowacyjności przedsięwzięcia, następnie weryfikowała te informacje podczas rozmowy/wywiadu z potencjalnym lokatorem i finalnie rekomendowała bądź nie podpisanie umowy z KPT. Cennik usług, wzór umowy najmu powierzchni, formularz aplikacyjny oraz karta oceny merytorycznej formularza stanowiły załącznik do regulaminu.

3.2.3.2. Skuteczność wykorzystywania otrzymanego wsparcia ze środków publicznych

Przyjmując za miary skuteczności wykorzystywania otrzymanego przez OI wsparcia ze środków publicznych, dynamikę wzrostu liczby lokatorów obsługiwanych przez te ośrodki i poziomu zatrudnienia (w ośrodkach i w przedsiębiorstwach lokatorów), a także prowadzenie

⁶² *CTTP Łódź* nie dokonywał naborów lokatorów. W akcie założycielskim zapisano, że głównym celem działania spółki jest transfer wyników prac naukowych i prac rozwojowych do gospodarki przez komercjalizację rozwiązań innowacyjnych opracowanych przez pracowników i zespoły naukowe Politechniki Łódzkiej.

⁶³ *BPPT Bydgoszcz*, *LPT Legnica* oraz *RIT Rybnik*.

⁶⁴ *JCI Kraków*, *MM Nowy Sącz* oraz *ŚCNTPL Czechowice-Dziedzice*.

przez nie działalności inkubacyjnej i klastrowej w celu wspomagania przedsiębiorców w rozwijaniu działalności innowacyjnej, NIK zauważa pozytywne tendencje w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą znacząco wzrosła liczba lokatorów ogółem, w tym innowacyjnych oraz zatrudnianych przez nich pracowników – odpowiednio o 43,8%, 47,7% i o 78,3%. Zdaniem NIK, w większości przypadków OI prowadziły także intensywną działalność inkubacyjną i klastrową, na ogół pozytywnie ocenianą przez lokatorów korzystających z tej formy pomocy.

Skuteczność wykorzystania otrzymanego wsparcia obniża niewykorzystywanie w pełni przez część ośrodków posiadanej infrastruktury i pomieszczeń (patrz punkt 3.2.3.1. niniejszej *Informacji*).

Lokatorzy OI

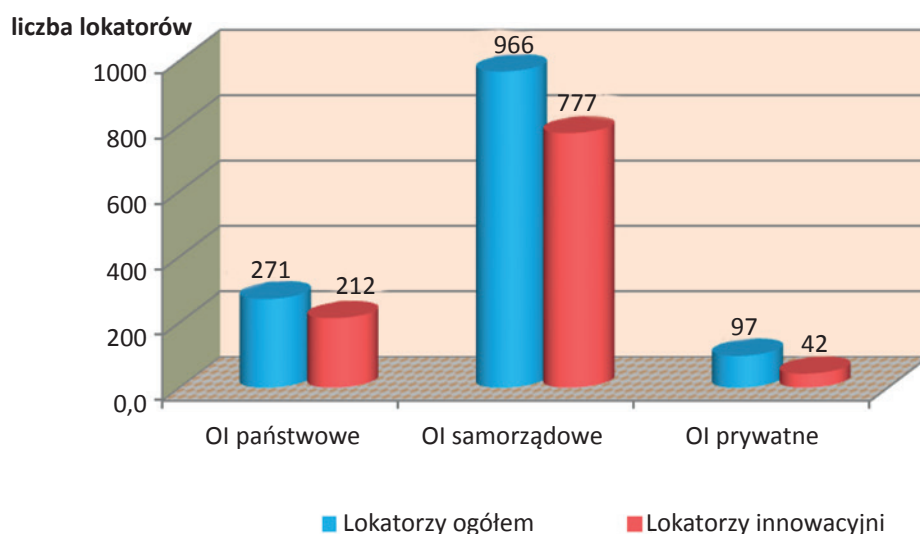
Liczba lokatorów korzystających z majątku skontrolowanych OI wzrosła z 928 w 2013 r. do 1334 w 2015 r., tj. o 43,8%, zaś według wskazań 21 OI liczba lokatorów innowacyjnych wzrosła w tych latach z 698 do 1 031, tj. o 47,7%. Na koniec 2015 r. lokatorzy innowacyjni stanowili 77,3% ogólnej liczby przedsiębiorców wykorzystujących majątek OI. Do OI, które współpracowały w 2015 r. z największą liczbą lokatorów należały: *PPNT Gdynia*: 250 przedsiębiorców, w tym 240 przedsiębiorców innowacyjnych, *WPT Wrocław*: 225 przedsiębiorców (wszyscy zaliczeni do grupy lokatorów innowacyjnych), *KPT Kielce* – odpowiednio: 87 i 80 lokatorów oraz *PPNT Poznań* – kolejno: 78 i 73 lokatorów.

Jeśli za miarę intensywności współpracy z przedsiębiorcami przyjąć średnią liczbę lokatorów korzystających z mienia OI, to największe pod tym względem efekty osiągnęły OI samorządowe. Na koniec 2015 r., na jeden OI samorządowy przypadało średnio 60,4 lokatorów ogółem, w tym 51,8 lokatorów innowacyjnych. W przypadku OI państwowych liczby te kształtowały się na poziomie odpowiednio: 45,2 i 42,4 lokatorów. Najmniejsze wartości w tym zakresie odnotowały OI prywatne, w których na jeden ośrodek przypadało 24,3 lokatorów ogółem, w tym 21,0 lokatorów innowacyjnych.

Liczby lokatorów korzystających z mienia w ww. trzech grupach OI, według stanu na koniec 2015 r. prezentuje wykres nr 5.

Wykres nr 5

Lokatorzy OI w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w OI.

Cztery spośród 26 skontrolowanych OI w ograniczonym zakresie wypełniały zadania w zakresie wspomagania przedsiębiorców w rozwijaniu działalności innowacyjnej.

- W latach 2008–2013 LPT Legnica zrealizowała projekt *Likwidacja dysproporcji w rozwoju województwa dolnośląskiego poprzez Budowę Centrum Biurowo-Usługowego Legnickiego Parku Technologicznego wraz z infrastrukturą drogową i zagospodarowaniem terenu w Legnicy wspierającego transfer innowacji oraz osiągnięć sektora B+R dla przedsiębiorstw*, na który uzyskała dofinansowanie ze środków UE⁶⁵. Projekt obejmował m.in. modernizację i wyposażenie budynków biurowo-usługowych „A” i „B” oraz stworzenie laboratoriów: komputerowego oraz wzornictwa przemysłowego i *rapid prototyping*. Kwota dofinansowania, stanowiąca pomoc publiczną, wyniosła 10 595,9 tys. zł, co stanowiło 39,99% kwoty całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu. We wniosku o dofinansowanie projektu, jako jego główny cel, określono budowę centrum biurowo-konferencyjnego, które przyczyni się do tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w Legnicy. W nowopowstałym kompleksie miały być oferowane usługi w zakresie wsparcia transferu innowacji oraz wyników prac B+R dla przedsiębiorstw.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2013 r. do 20 stycznia 2016 r., spółka nie realizowała jednak większości działań związanych ze wspieraniem innowacyjności i pełnieniem funkcji parku technologicznego. W tym okresie ograniczała się do komercyjnego udostępniania powierzchni biurowo-szkoleniowo-wystawienniczych oraz organizacji seminariów i szkoleń, prowadzenia doradztwa w ramach usługi Wirtualnego Biura, a także podejmowania działań w zakresie inicjatyw klastrowych związanych z drukiem 3D. Głównym powodem takiej sytuacji była kondycja finansowa spółki, skutkująca koniecznością wdrożenia planu naprawczego, którego realizacja pozwoliła na ograniczenie kosztów funkcjonowania oraz zwiększenie przychodów Spółki, głównie poprzez zwiększenie wielkości wynajętej powierzchni użytkowej⁶⁶ oraz poprawy wykorzystania sal szkoleniowych⁶⁷ i pracowni komputerowej⁶⁸.

- IT Stalowa Wola, jako spółka ze 100% udziałem Gminy Stalowa Wola, był operatorem zarządzającym majątkiem trwałym (budynki, maszyny i urządzenia) należącym do Gminy. Majątek ten powstał w wyniku realizacji dwóch projektów współfinansowanych ze środków europejskich, a mianowicie: *Od COP-u do innowacji i rozwoju – Inkubator Technologiczny w Stalowej Woli jako narzędzie rozwoju gospodarki i innowacji Polski Wschodniej* – o wartości całkowitej 18 057,6 tys. zł oraz *Utworzenie naukowo-badawczego Laboratorium Międzyuczelnianego w Stalowej Woli* – o całkowitej wartości 28 817,1 tys. zł.

W latach 2013–2015 spółka w niewielkim stopniu realizowała zadania dotyczące przedsięwzięć innowacyjnych, ujęte w umowie spółki i strategii jej działania. Pomimo posiadania statusu ośrodka innowacji, ukierunkowanego na promocję i inkubację innowacyjnej przedsiębiorczości, transfer technologii i dostarczanie usług proinnowacyjnych, a także aktywizację przedsiębiorczości akademickiej i współpracy nauki z biznesem, spółka faktycznie pełniła rolę ośrodka przedsiębiorczości oraz szkoleniowo-doradczego. O powyższym świadczy m.in. liczba innowacyjnych lokatorów Inkubatora (dwóch w 2013 r. i 2015 r. oraz ich brak w 2014 r.), udział procentowy lokatorów wykorzystujących w swej działalności nowe technologie (3% wg stanu na koniec września 2015 r.), brak projektów innowacyjnych wdrożonych przez lokatorów oraz brak zgłoszeń patentowych i brak uzyskanych wzorów użytkowych przez lokatorów Inkubatora w okresie objętym kontrolą. W opinii zarządu spółki, środki przekazywane przez Gminę Stalowa Wola nie były wystarczające nawet na pokrycie kosztów wynagrodzeń specjalistów zatrudnianych w spółce, skutkiem czego odnotowano dużą rotację zatrudnionych. Konsekwencją takiej sytuacji było wspieranie tych przedsiębiorców, którzy zapewniali najwyższą efektywność ekonomiczną, a nie firm mających wprowadzić innowacyjne rozwiązania, ale niosących ryzyko wyższego kosztu ich obsługi. Formuła funkcjonowania Inkubatora wiązała się z wysokimi kosztami utrzymania struktury służącej wsparciu przedsiębiorczości, która została ukierunkowana z przyczyn ekonomicznych na konkurowanie z innymi podmiotami i uzyskanie jak najniższych cen świadczonych usług. NIK potwierdziła trudną sytuację ekonomiczno-finansową spółki, niemniej jednak zwróciła uwagę na niepełne wykorzystanie infrastruktury badawczej oraz produkcyjnej Inkubatora w okresie objętym kontrolą, a także bardzo niski poziom wynajmu sal dydaktyczno-konferencyjnych. NIK wskazała także na wzrost kosztów operacyjnych, spowodowany wzrostem kosztów usług obcych. Powyższe miało negatywny wpływ na wyniki ekonomiczno-finansowe Spółki.

⁶⁵ Umowa z dnia 21 września 2010 r., zawarta w ramach Działania nr 1.4 *Infrastruktura wspierająca innowacyjność i przedsiębiorczość w regionie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013*.

⁶⁶ Wzrost z 43,27% w 2013 r. do 96,57% w 2015 r.

⁶⁷ Wzrost z 30% w 2013 r. do 55% w 2015 r.

⁶⁸ Wzrost z 10% w 2013 r. do 40% w 2015 r.

- W przyjętej w 2009 r. Strategii *BPPT Bydgoszcz*, w zbyt ogólnym i ograniczonym zakresie opisano zagadnienia związane z budową infrastruktury charakterystycznej dla ośrodków innowacji. W Strategii przyjęto, że misją Spółki jest wpływanie na rozwój i transfer zaawansowanych technologii oraz, że przewidywane jest utworzenie *Wioski Nauki*, bez sprecyzowania celów i zasobów w odniesieniu do obszarów innowacji. W konsekwencji *BPPT Bydgoszcz* nie stworzył elementów infrastruktury właściwej dla ośrodków innowacji, takich jak laboratoria, sale komputerowe, inkubatory technologiczne. Tym samym nie zapewnił MŚP optymalnych warunków dla wdrażania do gospodarki nowych technologii. W ocenie NIK, przyczyną braku realizacji Strategii było zbyt duże ukierunkowanie na pozyskanie nowych lokatorów w drodze dogodnej sprzedaży nieruchomości gruntowych. Takie podejście było sprzeczne z ogólnymi trendami rozwoju przedsiębiorczości MŚP, określonymi m.in. w Standardach OI.

Według wyjaśnień Prezesa Zarządu *BPPT Bydgoszcz* Spółka została powołana przede wszystkim do zarządzania obszarem przemysłowym, który docelowo miał być obszarem do prowadzenia działalności gospodarczej, gdzie firmy mogłyby wykupić bądź wydzierżawić tereny inwestycyjne. Stwierdził on również, że tworzenie elementów struktury charakterystycznej dla współczesnych OI to kolejny etap rozwoju Parku, w którym planuje się podjęcie działań na rzecz synergii nauki i biznesu. W 2013 r. opracowano koncepcję funkcjonowania Centrum Transferu Technologii i Innowacji w Bydgoszczy, a także przygotowano Program Funkcjonalno-Użytkowy na potrzeby pozyskania finansowania zewnętrznego⁶⁹, ale pomimo oczekiwań Instytucja Zarządzająca (Urząd Marszałkowski) nie ogłosiła konkursu, co z kolei uniemożliwiło realizację projektu.

- Podstawową formą wsparcia przedsiębiorców przez *KIT Krosno* było udostępnianie powierzchni biurowych i magazynowych na preferencyjnych warunkach. Ze względu na brak odpowiedniego potencjału techniczno-merytorycznego Inkubator na niewielką skalę prowadził działalność w zakresie propagowania i wspierania innowacji technologicznych, wspierania transferów technologii, inspirowania i wspierania lokalnych poszukiwań w tym zakresie (taki cel określono w § 4 pkt 2–4 statutu Spółki). Inkubator ze względu na wskazane wyżej ograniczenia, nie rozszerzał swojej oferty o rodzaje usług, wskazywane przez przedsiębiorców jako najbardziej pożądana pomoc.

Zatrudnienie w OI oraz w przedsiębiorstwach będących ich lokatorami

W 2015 r., w porównaniu do 2013 r., w skontrolowanych OI nastąpił wzrost zatrudnienia – z 741 do 841 pracowników, tj. o 100 osób (13,3%). Największy przyrost zatrudnienia w liczbach bezwzględnych wystąpił w OI samorządowych – o 68 osób (15,7%), natomiast wyższą dynamikę w tym względzie odnotowały OI prywatne, w których zatrudnienie wzrosło o 24,8% (25 osób). W OI państwowych zatrudnienie zwiększyło się o 6 osób, tj. o 2,9%. Wzrost zatrudnienia w porównywanym okresie odnotowało 18 OI, w tym największy, w liczbach bezwzględnych, nastąpił w *ŁRPNT Łódź* – o 28 osób (z 31 do 59 osób), w *DPT Wrocław* – o 21 osoby (z 25 do 46 osób) oraz w *KPT Kielce* – o 14 osób (z 28 do 42 osób). W ośmiu OI nastąpiło w tym okresie zmniejszenie zatrudnienia, w największej liczbie w *TARR Toruń* – o 11 osób (z 73 do 62 osób), *GPNT Gdańsk* – o 11 osób (z 25 do 14 osób) oraz w *LPT Legnica* – o 7 osób (z 15 do 8 osób). W strukturze zatrudnienia, w 2015 r., udział pracowników trzech grup OI: samorządowej, państwowej i prywatnej wynosił kolejno: 59,7%, 25,3% oraz 15% liczby zatrudnionych ogółem.

Nie wszystkie OI dysponowały natomiast informacjami o liczbie osób zatrudnianych przez przedsiębiorców – lokatorów. Na koniec 2015 r. takich informacji nie posiadało sześciu spośród 26 skontrolowanych OI. Z informacji przekazanych przez 20 OI wynika, że w latach 2013–2015 lokatorzy zwiększyli zatrudnienie w swoich przedsiębiorstwach z 4 981 pracowników do 8880 pracowników, tj. o 3 899 osób (78,3%), w tym lokatorzy OI samorządowych o 2635 pracowników, tj. o 67,4%. Zatrudnienie przez lokatorów OI samorządowych, państwowych i prywatnych stanowiło kolejno 73,7%, 14,8% i 11,5% zatrudnionych w 2015 r. ogółem. Najwięcej osób zatrudniali w 2015 r.

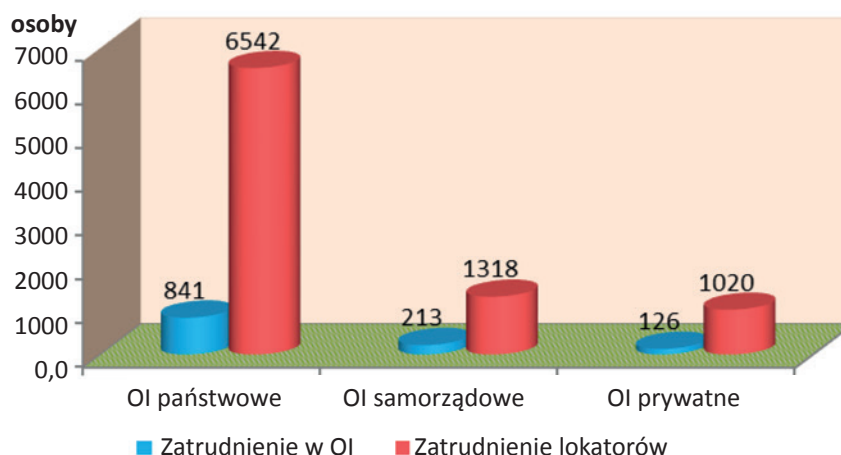
⁶⁹ Planowano pozyskać środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Działania 5.4 Wzmacnianie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii.

lokatorzy *BPPT Bydgoszcz* – 2 600 osób, *PPNT Gdynia* – 1 487 osób oraz *PPNT Poznań* – 1 157 osób. Dwa OI wykazały zmniejszenie zatrudnienia w przedsiębiorstwach lokatorów: *GPNT Gdańsk* – o 118 osób (z 279 do 161 osób) oraz *BKPPT Bełchatów* – o 18 osób (z 50 do 32 osób).

Poziom zatrudnienia w 2015 r. w trzech ww. grupach OI oraz u lokatorów tych ośrodków przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6

Zatrudnienie w OI oraz w przedsiębiorstwach – lokatorach w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w OI.

Działalność inkubacyjna i klastrowa

Większość skontrolowanych OI pełniło funkcję inkubacyjną wobec przedsiębiorców – lokatorów⁷⁰. Trzy ośrodki, które nie prowadziły takiej działalności tłumaczyły tę sytuację nieosiągnięciem pełnej zdolności do świadczenia tego rodzaju usług w związku z pracami mającymi na celu zakończenie projektu, realizowanego w ramach Działania 5.3 PO IG. Oferta OI dotyczyła dostępu do urządzeń i infrastruktury technicznej, świadczenia usług doradztwa przy rozwiązywaniu różnorodnych problemów technicznych, prawnych i organizacyjnych. Celem usług inkubacyjnych było ułatwianie firmom uzyskania samowystarczalności.

Na pytania skierowane przez NIK do lokatorów skontrolowanych OI, odpowiedź potwierdzającą otrzymanie pomocy przy tworzeniu przedsiębiorstwa przesłało 130 lokatorów, tj. 49,4% respondentów. Najczęściej świadczona pomoc dotyczyła załatwiania lokalizacji dla przedsiębiorstwa, z której skorzystało 99 lokatorów (37,6%) oraz udostępniania usług IT, z której skorzystało 83 przedsiębiorców (31,6%). Kolejnych 23 lokatorów (8,7%) otrzymało pomoc przy rejestracji przedsiębiorstwa, zaś 17 lokatorom (6,5%) OI udzieliły pomocy przy opracowaniu biznesplanu. Z odpowiedzi blisko połowy respondentów na pytania dotyczące oceny wypełniania przez OI obowiązków statutowych wobec lokatorów wynikało, iż nie zwracali się o taką pomoc.

⁷⁰ Rola inkubacyjna polegała na otaczaniu tych przedsiębiorstw stosowną opieką, zwłaszcza w początkowych stadiach ich rozwoju. W tym okresie MŚP mają zwykle trudności w dostępie do niektórych zasobów na rynku, bądź też nie potrafią ich efektywnie wykorzystać. Dotyczy to przede wszystkim kwestii dostępu do specjalistycznej wiedzy i umiejętności w zarządzaniu, a także pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania realizowanych projektów.

Spośród pozostałych respondentów, pomoc OI był oceniana jako dobra w granicach od 48,9% do 74,4%, z tego w zakresie:

- informatyki i komputerów – 74,4%,
- dostępu do środków UE – 67,9%,
- pośrednictwa, kooperacji – 65,4%,
- nowych wdrożeń – 64,2%,
- zarządzania biznesem – 60,4%,
- zarządzania jakością – 59,3%,
- analizy rynku i marketingu – 58,5%,
- usług prawnych – 58,3%,
- księgowości i rachunkowości – 56,1%,
- zarządzania zasobami ludzkimi – 54,7%,
- opracowania biznesplanu – 53,6%,
- ochrony własności intelektualnej – 53,3%,
- handlu zagr. i współpracy międzynarodowej – 52,3%,
- usług finansowych i podatkowych – 51,9%,
- usług w zakresie technologii i patentów – 48,9%.

W działalności klastrów uczestniczyło 20 spośród 26 skontrolowanych OI, w tym 13 z nich było współzałożycielami tych organizacji. Animatorzy i uczestnicy zrzeszeń przedsiębiorców w postaci klastrów wskazywali na konkretne korzyści z ich funkcjonowania, m.in. w postaci możliwości prowadzenia pogłębionych analiz rynku danej branży na rzecz stwarzania lepszych warunków do rozwoju firm, a także organizacji seminariów, warsztatów i szkoleń dotyczących tematyki branży i zarządzania w przedsiębiorstwie, a w efekcie podnoszenia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw. Członkostwo w klastrze ułatwia wymianę doświadczeń między firmami, a także tworzenie specjalistycznego zaplecza badawczego na potrzeby jego członków. O faktycznych rezultatach wynikających z uczestnictwa w klastrze, które w większości przypadków były trudno mierzalne, świadczy liczebność ich członków, jak również obserwowana w tym zakresie dynamika wzrostu w ostatnich latach:

- Na podstawie umowy partnerskiej pomiędzy 20 podmiotami (w tym *WPT Wrocław*), w dniu 13 listopada 2007 r. powołany został klaster NUTRIBIOMED, jako nieposiadająca formy prawnej platforma transferu technologii i współpracy sektora nauki z biznesem, działająca w branży *lifescience* w celu wzmocnienia przewagi konkurencyjnej zgrupowanych w nim podmiotów oraz rozwoju innowacji. Na koniec 2015 r. klaster skupiał 77 podmiotów, działających w 10 branżach, m.in. spożywczej, kosmetycznej, chemicznej, farmaceutycznej, weterynarii i gospodarki odpadami. W latach 2013–2015 do klastra przyjęto 36 nowych członków. W okresie tym z przedsiębiorcami, członkami klastra, podpisano 37 umów udostępnienia (korzystania) z linii produkcyjnej Zakładu Doświadczalnego *WPT Wrocław* w celu przeprowadzenia produkcji pilotażowej, przetestowania nowej technologii lub opracowani know-how dla nowego produktu. W wyniku prac prowadzonych przez członków klastra na terenie Zakładu Doświadczalnego *WPT Wrocław* do produkcji rynkowej wdrożonych zostało pięć produktów. W badanym okresie członkom klastra udzielono pomocy *de minimis* w łącznej wysokości 404,4 tys. zł.
- *DTP Wrocław* utworzył Ogólnopolski Klaster e-Zdrowie, który działa z wykorzystaniem infrastruktury Medycznego Centrum Przetwarzania Danych Spółki. Za Cel strategiczny klastra przyjęto rozwój infrastruktury informatycznej i wzbogacenie wiedzy oraz transfer doświadczeń między uczestnikami klastra w celu doskonalenia rozwiązań informatycznych, tele-medycznych, technicznych dla podmiotów z sektora służby zdrowia i farmacji. Jako cel operacyjny określono tworzenie sprzyjających warunków

dla działalności badawczo-rozwojowej i gospodarczej oraz rozwój potencjału społeczno-gospodarczego Polski w obszarze e-Zdrowia. W 2010 r. klastrę skupiał 13 uczestników, zaś w 2015 r. zrzeszał już 74 podmioty. Spółka stworzyła podstawy dla sprawnego funkcjonowania sieci uczestników powiązania kooperacyjnego, ułatwiające wsparcie finansowe infrastruktury ochrony zdrowia z funduszy Unii Europejskiej oraz możliwości prowadzenia elektronicznej dokumentacji medycznej, co może usprawnić funkcjonowanie jednostek ochrony zdrowia. Firmy kooperujące w ramach klastra mogą współtworzyć produkty teleinformatyczne na potrzeby sektora ochrony zdrowia. Z chwilą przystąpienia do klastra, przedsiębiorcy branży IT zyskują dostęp do nowoczesnych zasobów teleinformatycznych, zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa danych, w tym do: serwerów, macierzy dyskowych, baz danych, systemów archiwizacji, licencji deweloperskich oraz urządzeń kontroli bezpieczeństwa przepływu danych.

- W dniu 28 maja 2014 r. w Warszawie powołano Klastrę Inżynierii Kosmicznej i Satelitarnej. W skład Klastra wchodzi organizacje badawcze działające w obszarze inżynierii kosmicznej i satelitarnej oraz przedsiębiorcy i instytucje otoczenia biznesu prowadzące działalność innowacyjną. Celem działania Klastra jest m.in. wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności w obszarze inżynierii kosmicznej i satelitarnej oraz tworzenie warunków dla skutecznej komercjalizacji wyników prac badawczych uczelni wyższych, instytutów PAN i jednostek badawczo-rozwojowych; łączenie i rozwijanie zasobów oraz zdobywanie i poszerzanie kompetencji z obszaru inżynierii kosmicznej i satelitarnej w celu efektywnego wykorzystywania istniejących możliwości, a także szans związanych z rozwojem innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy; zapewnianie członkom Klastra optymalnych warunków do zwiększenia efektywności i innowacyjności, a także ułatwianie adaptacji do szybko zmieniających się i różnicujących wymagań rynku; wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw działających w branży inżynierii kosmicznej i satelitarnej. W rezultacie współpracy w klastrze, Politechnika Warszawska, Wojskowa Akademia Techniczna i Politechnika Łódzka zainicjowały uruchomienie wspólnie nowego kierunku studiów – inżynierię kosmiczną. Udział w Klastrze Inżynierii Kosmicznej i Satelitarnej jest również kluczowy dla rozwoju regionu łódzkiego. Firma Airbus Helicopters uruchomiła w Łodzi biuro konstrukcyjne, którego prace mają być skoncentrowane na trzech obszarach: modernizacji aktualnych śmigłowców, pracach nad śmigłowcami wprowadzanymi na rynek w przyszłości oraz nowe technologie, które mają pojawić się na rynku po 2020 r.
- *PPNT Poznań* uczestniczył w tworzeniu *Klastra Gospodarki Odpadami*, w ramach Działania 5.1 PO IG. Ideą projektu było utworzenie wspólnego laboratorium świadczącego usługi dla członków klastra po niższych niż rynkowe cenach. Powstało laboratorium azbestowe, laboratorium Waste-Lab, laboratorium przemysłowe i konstrukcyjne. Klastrę zrzeszał 111 podmiotów, które poprzez współpracę i wymianę doświadczeń były konkurencyjne na rynku. Firmy członkowskie najczęściej korzystały z usług badawczo-rozwojowych, polegających na badaniu właściwości fizykochemicznych odpadów oraz projektowaniu innowacyjnych metod zagospodarowania odpadów. Klastrę ułatwiał tworzenie nowych technologii redukujących ilości wytwarzanych odpadów oraz technologii ograniczających emisję do środowiska szkodliwych substancji, a także rozwiązań sprzyjających recyklingowi.

3.2.3.3. Bariery w rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych, wskazane przez lokatorów OI

Na pytania dotyczące barier w podejmowaniu działalności innowacyjnej, skierowane przez NIK w trakcie kontroli, odpowiedzi udzieliło 242 lokatorów OI. W odpowiedziach wskazywano na następujące bariery (w nawiasach podano udział % odpowiedzi twierdzących w porównaniu do ogólnej liczby respondentów):

- brak środków na badania – 183 (75,6%),
- brak czasu na badania – 176 (72,7%),
- wysokie koszty wdrożenia – 196 (81,0%),
- trudności w pozyskaniu środków z zewnątrz – 189 (78,1%),
- słabe wsparcie państwa – 185 (76,4%)
- niedostateczna informacja o branży i rynkach – 156 (64,5%),
- brak wykwalifikowanej kadry – 151 (62,4%).

Bariera finansowa w działalności innowacyjnej znalazła potwierdzenie w odpowiedziach lokatorów OI na pytanie NIK o źródła finansowania działalności innowacyjnej. Spośród 240 respondentów:

- 200 wskazało na środki własne,
- 52 skorzystało z dofinansowania z UE,
- 24 otrzymało kredyty/pożyczki krajowe,
- 13 wykorzystało granty krajowe,
- 2 otrzymało kredyty/pożyczki z zagranicy,
- 22 skorzystało z innych źródeł finansowania.

Spośród 257 lokatorów skontrolowanych OI, którzy odpowiedzieli na pytania NIK dotyczące trudności w lokowaniu towarów i usług na rynku, 160 przedsiębiorców (62,3%) stwierdziło, iż nie mieli kłopotów. Pozostałych 97 przedsiębiorców wskazało na trudności w lokowaniu swoich produktów na rynku spowodowane:

- konkurencją cenową – 54 lokatorów,
- kosztami dostępu – 36 lokatorów,
- opanowaniem rynku przez konkurencję – 31 lokatorów,
- brakiem popytu – 19 lokatorów,
- konkurencyjną jakością – 7 lokatorów,
- innowacją konkurentów – 6 lokatorów.

3.2.3.4. Monitorowanie efektów działalności OI

Prowadzony przez OI monitoring nie dawał podstaw do rzetelnej, opartej o wiarygodne dane, informacji na temat efektów udzielanej pomocy. Zakres monitorowania efektów działalności skontrolowanych OI był zróżnicowany zarówno co do sposobu jego prowadzenia jak i zakresu pozyskiwanych informacji. Za wyjątkiem *DTP Wrocław*, który poprzez swoich przedstawicieli w spółkach-lokatorach posiadał możliwość bezpośredniego pozyskiwania informacji, w pozostałych OI prowadzących monitoring, źródło informacji stanowiły informacje lokatorów zawarte w kierowanych do nich ankietach.

- Zgodnie z zawartymi umowami inwestycyjnymi oraz umowami spółek, *DTP Wrocław* miał swoich przedstawicieli w organach każdej spółki utworzonej w ramach Działania 3.1 PO IG, przez co miał możliwość uzyskania pełnej informacji na temat ich działalności. W skład rad nadzorczych wszystkich 22 spółkach, powstałych w 2015 r. w ramach Działania 3.1 PO IG było powoływanych po dwóch przedstawicieli *DTP Wrocław*. Najczęściej tymi przedstawicielami był Prezes, wiceprezes lub dyrektor finansowy *DTP Wrocław*. W związku z uczestnictwem w projekcie *Akademicki Inkubator Innowacyjności*, realizowanym w ramach Działania 3.1 PO IG, *DTP Wrocław* przedkładał do PARP raporty o sytuacji ekonomicznej oraz działalności merytorycznej spółek powstałych w ramach tego Inkubatora. Z raportu z dnia 15 stycznia 2016 r. wynikało, że omawiane spółki osiągały przychody z działalności operacyjnej wynoszące od 74 tys. zł do 7 494,9 tys. zł, natomiast ich suma bilansowa wynosiła od 562,9 tys. zł do 10 506,5 tys. zł.
- *CEW Chojnice* prowadził monitoring efektów działalności inkubacyjnej oraz klastrowej poprzez ankiety weryfikacyjne, corocznie składane przez lokatorów (sprawdzano m.in., czy przedsiębiorcy realizują przyjęte w formularzach aplikacyjnych założenia działalności innowacyjnej), weryfikowano ich rozwój i kondycję finansową. Wyniki wykorzystywano m.in. do dostosowania oferty *CEW Chojnice* do potrzeb przedsiębiorców.
- W ramach wdrożonych systemów jakości SCNPL Czechowice-Dziedzice posiadał system monitoringu i ewaluacji swojej działalności, którego podstawę stanowiła analiza *Ankiet Satysfakcji Klienta* wysyłanych do klientów po każdym zrealizowanym zleceniu oraz analiza wskaźników jakościowych nadzorowanych w aplikacji TQM System (aplikacja nadzorowania wdrożonych systemów zarządzania Jakością w OI), takich jak: liczba niezgodności wewnętrznych-produkcyjnych, liczba reklamacji i liczba zrealizowanych zleceń.

Odnosnie zakresu zbieranych informacji od lokatorów, lista zagadnień pozostających w zainteresowaniu większości OI mieściła się katalogu pytań dotyczących:

- wielkości wynajmowanych powierzchni biurowych, laboratoryjnych i produkcyjnych, a także stopnia wykorzystania tych powierzchni;
- stopnia wykorzystania sal konferencyjnych i komputerowych;
- zakresu prowadzonych przez lokatorów nowych badań oraz wdrażanych innowacji oraz liczby zgłaszanych wniosków patentowych;
- liczby i rodzaju usług realizowanych w laboratoriach specjalistycznych;
- liczby organizowanych spotkań informacyjnych, szkoleń, konferencji, liczby uczestników, a także dokonywanie ocen jakości szkoleń przez ich uczestników, poprzez wypełnianie ankiet oceniających wartość szkolenia, oraz sugestie co do innych działań, którymi uczestnicy byliby zainteresowani;
- wzrostu zatrudnienia w przedsiębiorstwach lokatorów.

Brak kompleksowego systemu zbierania informacji o efektach udzielanej pomocy przez OI występujących po stronie lokatorów tłumaczono m.in.:

- odrębnością podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie OI i nieposiadaniem tytułu do pozyskiwania od nich informacji w ww. zakresie (*WPT Wrocław*);
- nieujawnianiem przez lokatorów danych dotyczących wartości przychodów ze sprzedaży produktów innowacyjnych, którzy traktują je jako tajemnicę przedsiębiorstwa lub nie prowadzą wyodrębnionej ewidencji tych przychodów w przychodach ogółem (*IT Słupsk*);
- ograniczeniem zadań OI do zarządzania nieruchomością i wynajmowania lokatorom pomieszczeń (*RIT Rybnik*).

Poza rozwiązaniami przyjętymi w *PPNT Poznań*⁷¹, *CEW Chojnice* i *BPNT Białystok*, nie stwierdzono zaimplementowania przez pozostałe OI systemu monitorowania efektów wdrażania innowacji przez lokatorów, w szczególności w odniesieniu do: przychodów (w tym wzrostu wartości dodanej, wynikającego z wdrożenia innowacji), liczby miejsc pracy, zgłoszeń patentowych, uzyskanych i wdrożonych patentów i wzorów użytkowych. Przykładem dobrej praktyki w tym zakresie może służyć rozwiązanie przyjęte przez *BPNT Białystok*.

Dobre praktyki

Zarządzeniem z dnia 13 kwietnia 2015 r. *BPNT Białystok* wprowadził obowiązek składania przez lokatorów rocznych informacji o ich działalności, w tym danych finansowych ujętych w formularzu Raport z Działalności w BPNT. W związku z tym, iż pierwszy lokator wprowadził się do *BPNT Białystok* w lipcu 2014 r. pierwsze dane w tym zakresie OI powinien otrzymać w 2016 r. Zakres informacji ujętych w powyższym formularzu obejmował m.in.:

- liczby zatrudnionych, formy zatrudnienia, organizowanych staży/praktyk;
- charakterystykę oferowanych przez przedsiębiorstwo produktów/usług;
- wskazanie rynku, na jakim działa przedsiębiorstwo (lokalny, regionalny, krajowy, UE, globalny);
- opis sukcesów przedsiębiorstwa i problemów z jakimi się zetknęło;
- opis planowanych działań na kolejny rok;
- charakterystykę współpracy przedsiębiorstwa z innymi lokatorami *BPNT Białystok* oraz uczelniami, naukowcami i instytucjami naukowo-badawczymi;
- wprowadzone na rynek innowacje (produkcyjne, procesowe, marketingowe, organizacyjne);
- dane finansowe (przychody, koszty, wynik finansowy brutto i netto);
- źródła finansowania realizowanych projektów.

⁷¹ O czym szerzej w pkt. 3.2.3.5. *Informacji*.

3.2.3.5. Aktywność informacyjna OI, w tym promocja oferty w środowisku przedsiębiorców

W działaniach informacyjno-promocyjnych OI wykorzystywały dostępne kanały komunikacji oraz instrumenty marketingu i public relations. Poprzez prezentacje oferty w środowisku przedsiębiorców OI dostarczały informacje na temat korzyści płynących z możliwości skorzystania z ich usług. Promowanie działalności OI dokonywano m.in. poprzez:

- prezentowanie materiałów informacyjnych o działalności OI na stronach internetowych;
- organizację imprez skierowanych do przedsiębiorców, w tym spotkań networkingowych⁷² dla lokatorów, na których identyfikowano partnerów biznesowych, a także przekazywano informacje o możliwościach współfinansowania przedsięwzięć innowacyjnych;
- udział w imprezach targowych, wizytach studyjnych mające na celu kojarzenie partnerów do rozwijania działalności innowacyjnej;
- udział w seminariach, warsztatach, konferencjach, w tym również o charakterze międzynarodowym;
- zatrudnianie specjalistów z branży promocji i marketingu oraz organizowanie współpracy z wydziałami gospodarczymi urzędów miast;
- współpracę z IOB, w tym z uczelniami i instytutami naukowo-badawczymi;
- organizowanie i działalność w klastrach;
- prowadzenie kampanii medialnych.

Jako przykład dobrej praktyki w zakresie działań promocyjnych można wskazać *BPNT Białystok*. Ośrodek ten (utworzony w lipcu 2011 r.) podjął intensywne działania promocyjne będąc w początkowej fazie rozwoju, tj. jeszcze przed zakończeniem inwestycji, stanowiącej fundament jego działalności.

Dobre praktyki

BPNT Białystok prezentował swoją ofertę działania poprzez organizowanie i współorganizowanie z uczelniami i przedsiębiorcami szkoleń, konferencji, warsztatów i seminariów, w tym konferencji *Solar Impulse i nasze marzenia, Atrakcyjność Gospodarcza Białegostoku*”, pierwszego w Białymstoku Hackathon – maraton programowania w Transferowni, seminarium *Microsoft Kierunek rozwój!*, wydarzenia informacyjno-promocyjnego *Dream up start up* na temat dobrych praktyk w rozwijaniu działalności biznesowej, spotkania *Okrągły Stół Innowacji* w ramach konferencji *Akademia e-Biznesu* i seminarium *Doktoranci w biznesie*, seminarium *Talenty XXI wieku* – praktyka współpracy ze szkołami, warsztatów kompetencyjnych *ruć i Bezruć* – animacja filmowa w praktyce edukacyjnej w ramach projektu *Ścieżki 3Dostępu*. Ścieżki edukacyjne między technologią, teatrem, filmem i muzeum. W wyniku realizacji programu *Absolwent w Transferowni*, wykreowano powiązania biznesowe firmy produkcyjnej z branży spożywczej z Wydziałem Zarządzania Politechniki Białostockiej oraz Wydziałem Chemii Uniwersytetu w Białymstoku. Ofertę swojego działania *BPNT Białystok* prezentował także uczestnicząc w wydarzeniach promocyjnych, w tym:

- w spotkaniach zagranicznych: konferencji dotyczącej współpracy świata nauki ze sferą biznesu i administracji *XII Triple Helix Conference* w Tomsku, w szczytach naukowo-technologicznych: *Poland--Silicon Valley Science and Technology Summit 2013* i *Poland Day in Silicon Valley 2014* we Wschodnim Kongresie Gospodarczym, w Misji gospodarczej *PAliZ do USA*;
- w międzynarodowej inicjatywie poświęconej technologiom i innowacjom *Warsaw Startup Weekend FinTech* oraz – w konferencji technologicznej *ICT Summit*;
- w Centrum Nauki Kopernik na pokazie *Umysł przylapany*.

⁷² Networking – proces wymiany informacji, zasobów, wzajemnego poparcia i możliwości, prowadzony dzięki korzystnej sieci wzajemnych kontaktów.

3.2.3.6. Nieprawidłowości w działaniach OI

W siedmiu spośród 26 skontrolowanych OI kontrole zewnętrzne, w tym NIK, stwierdziły przypadki nieprawidłowości. Nieprawidłowości te w trzech przypadkach dotyczyły błędów w dokonywaniu wydatków przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych w ramach Działania 5.3 PO IG polegających na niedochowaniu zasady przejrzystości oraz uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców, bądź zastosowaniu niewłaściwego trybu wyboru wykonawcy (zamówienie z wolnej ręki).

- W wyniku przeprowadzonej kontroli w DPT Wrocław, Urząd Zamówień Publicznych ujawnił nieprawidłowości przy udzielaniu przez spółkę w 2013 r. zamówienia publicznego na dostawę infrastruktury informatycznej i oprogramowania, realizowanego z udziałem środków publicznych w ramach PO IG. Polegały one na naruszeniu art. 7 ust. 1, w związku z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁷³, tj. na niezachowaniu uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Z tego powodu PARP zmniejszyła dofinansowanie na zakup przedmiotowej infrastruktury o kwotę 4 766,8 tys. zł. W związku z tym PARP zmniejszyła (aneksem z dnia 30 czerwca 2014 r.) dotację na wydatki związane z zakupem infrastruktury o kwotę 906 tys. zł, natomiast pozostała kwota 3 860,8 tys. zł wraz z odsetkami w wysokości 377,3 tys. zł (łącznie 4 238,1 tys. zł) Spółka zwróciła do PARP w listopadzie i grudniu 2014 r.

Naruszenie przez Spółkę postanowień ustawy *Pzp* PARP stwierdziła już wcześniej, w wyniku kontroli przeprowadzonej w sierpniu 2011 r., dotyczącej przeprowadzenia postępowań o zamówienia publiczne w zakresie opracowania dokumentacji projektu budowlanego dla budynku *Ogólnopolskiego Ośrodka Innowacji i Transferu e-Zdrowie*. Wówczas nie zastosowano wobec Spółki sankcji, bowiem wykonała ona zalecenie PARP, co zostało potwierdzone w trakcie kolejnej kontroli PARP w Spółce.

W wyniku przeprowadzonej w 2015 r. kolejnej kontroli PARP stwierdziła m.in., że Spółka prowadziła ewidencję księgową w sposób uniemożliwiający pełną identyfikację wszystkich dokonanych w latach 2008–2009 transakcji finansowych, w związku z czym nałożył na Spółkę korektę finansową w łącznej kwocie 182,8 tys. zł. Kwoty nałożonych kar stanowiły 3,4% należnego wsparcia.

- Przy realizacji projektu *Park Technologiczny – Miasteczko Multimedialne*, współfinansowanego ze środków unijnych, w ramach Działania 5.3 POIG, *MM Nowy Sącz* nie był obowiązany do stosowania przepisów ustawy *Pzp*. W wyniku kontroli⁷⁴ m.in. postępowania o udzielenie zamówienia w przedmiocie budowy Parku, PARP stwierdziła naruszenie przez Spółkę zasady przejrzystości oraz uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców (bezzasadnie wykluczenie przez zamawiającego jednego z wykonawców). Nieprzestrzeganie tych zasad było przyczyną wyboru niesolidnego wykonawcy budowy budynku Parku. Skutkiem takiego wyboru wykonawcy była konieczność wszczęcia ponownego postępowania w celu wyłonienia wiarygodnego wykonawcy inwestycji. W dniu 31 października 2012 r. Spółka odstąpiła od umowy zawartej w dniu 7 września 2010 r. i przeprowadziła ponowne postępowanie o udzielenie zamówienia zakończone zawarciem w dniu 3 lipca 2013 r. umowy z nowym wykonawcą. Nierespektowanie powyższych zasad postępowania w udzielaniu zamówień przyczyniło się do spowolnienia procesu inwestycyjnego budowy Parku oraz miało wpływ na wydłużenie realizacji projektu. Przedsięwzięcie inwestycyjne zostało zakończone w dniu 31 grudnia 2013 r.⁷⁵ zamiast w dniu 31 lipca 2012 r. jak pierwotnie planowano. Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości PARP nałożyła na Beneficjenta karę finansową w wysokości 3 238,8 tys. zł kosztów kwalifikowanych w odniesieniu do wartości postępowań objętych stwierdzonym naruszeniem. Wysokość nałożonej kary w porozumieniu z PARP została skorygowana do kwoty 2 571,6 tys. zł. W grudniu 2012 r. Spółka zwróciła PARP kwotę 1 348,1 tys. zł. Pozostałą część kary do wysokości faktycznie rozliczonych faktur PARP potrąciła z kwot netto w przedstawianych we wnioskach o płatność. Kwota nałożonej kary stanowiła 2,8% należnego wsparcia.
- W wyniku kontroli prowadzonej na zlecenie PARP w *PPNT Gdynia* stwierdzono nieprawidłowość polegającą na zastosowaniu niewłaściwego trybu wyboru wykonawcy (zamówienie z wolnej ręki) w postępowaniu dotyczącym wyboru wykonawcy usługi nadzoru autorskiego przy realizacji rozbudowy OI,

⁷³ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164. Dalej: ustawa *Pzp*.

⁷⁴ Kontrola przeprowadzona w dniach 28–29 września 2011 r.

⁷⁵ Przekazanie do użytkowania budynku Parku Technologicznego.

która skutkowałą uznaniem wydatków za nadzór autorski za niekwalifikowane oraz nałożeniem korekty finansowej w wysokości 100% wartości dofinansowania. Beneficjent wprowadził nie zgodził się z ustaleniami kontroli i przedstawił wyjaśnienia uzasadniające podjęte działania i poniesione w tym zakresie wydatki. Jednakże mając na uwadze narastające odsetki od zakwestionowanych wydatków, Beneficjent dokonał zwrotu otrzymanej w tym zakresie refundacji po kontroli przeprowadzonej w 2011 r. i zgodził się na potrącenie z przyszłych refundacji zakwestionowanych wydatków. W konsekwencji kwota należnego dofinansowania została pomniejszona o 306,3 tys. zł, co stanowiło 0,3% należnego wsparcia.

W trzech spółkach, realizujących projekty współfinansowane ze środków unijnych, nie osiągnięto wskaźników rezultatu w terminach określonych w umowach o dofinansowanie.

- *ŚCNTPL Czechowice-Dziedzice* nie uzyskał zakładanych wielkości w pięciu spośród jedenastu wskaźników rezultatu. Nie osiągnięto wymaganych wielkości następujących wskaźników:
 - w prowadzenie działalności wynikającej z Projektu zostało zaangażowanych 12 zamiast założonych 51 podmiotów,
 - wsparte laboratoria badawcze i specjalistyczne uzyskały trzy zamiast cztery akredytacje,
 - utworzono 19 wobec deklarowanych 40 nowych miejsc pracy,
 - z infrastruktury badawczej korzystało 10 zamiast 35 jednostek naukowych oraz zaledwie pięciu zamiast 70 naukowców.

Spółka nie wystąpiła do PARP o wydłużenia terminu dla osiągnięcia wskaźników rezultatu, w sposób określony w § 11 ust. 1 umowy o dofinansowanie, tj. do 30 dni od zaistnienia przyczyny dokonania zmiany, pomimo iż w dniu 8 lipca 2013 r. aneksem do ww. umowy zwiększono zakres projektu i termin realizacji infrastruktury badawczej, zaś w dniu 7 listopada 2013 r. określono nowe, w tym zwiększone docelowe wskaźniki rezultatu realizacji celów projektu. W trakcie kontroli NIK, Spółka zwróciła się do PARP, pismem z 12 lutego 2016 r., o rozważenie możliwości przesunięcia terminu osiągnięcia ww. wskaźników rezultatu o okres, w którym uzyskanie przyjętych docelowych wartości wskaźników będzie, z realnego i praktycznego punktu widzenia, możliwe do osiągnięcia. Na dzień zakończenia kontroli (29 luty 2016 r.) nie określono terminu uzyskania przedmiotowych wskaźników rezultatu.

- Zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie *MM Nowy Sącz* zobowiązał się do osiągnięcia celów projektu do końca 2015 r. Według informacji przesłanej do PARP⁷⁶, realizacja wskaźników rezultatu na koniec 2015 r. przedstawiała się jak niżej:
 - liczba przedsiębiorstw korzystających z zakupionego wyposażenia i infrastruktury technicznej – 70 przedsiębiorstw, wykonanie – 19 przedsiębiorstw (27,14%);
 - liczba zrealizowanych usług doradczych na rzecz przedsiębiorców – 100 usług, wykonanie – zero;
 - liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia – 50 miejsc pracy, wykonanie – 24 miejsca (48%);
 - liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw na terenie objętym realizacją projektu – 30 przedsiębiorstw, wykonanie – osiem przedsiębiorstw (26,7%);
 - liczba podmiotów (IOB, przedsiębiorcy, MSP) zaangażowanych w prowadzenie działalności wynikającej z projektu – 20 podmiotów, wykonanie – dwa podmioty (10%);
 - liczba projektów zrealizowanych przy współpracy jednostek naukowo badawczych i przedsiębiorstw – 5 projektów, wykonanie – zero.

Pomimo opóźnienia w realizacji projektu, *MM Nowy Sącz* nie występował do PARP o przesunięcie terminu realizacji wskaźników rezultatu.

- We wniosku o dofinansowanie projektu *Likwidacja dysproporcji w rozwoju województwa dolnośląskiego poprzez Budowę Centrum Biurowo-Usługowego Legnickiego Parku Technologicznego wraz z infrastrukturą drogową i zagospodarowaniem terenu w Legnicy wspierającego transfer innowacji oraz osiągnięć sektora B+R dla przedsiębiorstw LPT Legnica* wskazała, że jednym z jego wskaźników rezultatu będzie uruchomienie w 2014 r. trzech „nowych i zmodernizowanych usług świadczonych przez IOB”. Spółka w dniu 30 maja 2014 r. poinformowała Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego o zrealizowaniu tego wskaźnika, podając – jako jedną z usług – „Stworzenie i wspieranie platformy wymiany wiedzy Nauka-Biznes”. Usługa ta miała działać w ramach portalu internetowego www.letia.pl/platforma.html,

⁷⁶ Wniosek o płatność za okres do dnia 30 grudnia 2015 r.

a swoją zawartością i zakresem merytorycznym wspierać działalność klastrową Spółki oraz budować sieć powiązań kooperacyjnych z podmiotami działającymi w ramach branży związanej z wykorzystaniem technologii drukowania 3D. Przeprowadzone w dniu 15 stycznia 2016 r. oględziny platformy wykazały, że umieszczona została na wskazanym portalu, jednakże nie prowadzi do niej żaden link ze strony głównej i podstron www.letia.pl. Ponadto platforma nie była aktualizowana od połowy 2014 r., a pracownik wskazany imiennie do kontaktu nie jest pracownikiem spółki od czerwca 2015 r. Przedmiotowa platforma informatyczna nie mogła więc wspierać działań do których została wytworzona. Brak linku do platformy na stronach internetowych Letia SA ograniczał bowiem dostęp do niej tylko do osób znających jej adres, brak jej aktualizowania powodował obniżenie jej walorów merytorycznych, a podanie kontaktu imiennego do osoby niepracującej w Spółce utrudniało nawiązanie współpracy z ewentualnym kontrahentem. Powodem tej nieprawidłowości była aktualizacja i modyfikacja serwisu internetowego Spółki, a w wyniku podjętych prac, jeszcze w trakcie trwania kontroli NIK, przywrócono pełną funkcjonalność platformy poprzez powiązanie internetowej strony głównej Spółki z platformą oraz dokonanie aktualizacji informacji i danych kontaktowych pracownika, aktualnie zatrudnionego w Spółce.

Jedna ze spółek zaangażowała środki finansowe na cele niezwiązane z jej podstawową działalnością, zaś w innym przypadku nieprawidłowość polegała na niewłaściwym księgowaniu przychodów ze sprzedaży gruntów.

- Na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 21 grudnia 2009 r., przy sprzeciwie jednego z udziałowców (Politechniki Łódzkiej), *BKPPT Bełchatów* zakupiła w 2010 r. akcje Górniczego Klubu Sportowego Bełchatów SSA za kwotę 3,4 mln zł. Inicjatorem zakupu tych akcji był większościowy wspólnik, tj. Miasto Bełchatów, reprezentowany przez Prezydenta Miasta. Angażowanie środków finansowych w zakup akcji klubów sportowych nie przewidywała umowa Spółki ani jej Statut.

Na podstawie aneksu z dnia 2 marca 2012 r. płatność z tytułu nabycia akcji GKS Bełchatów SSA została rozłożona na dwie raty: 3 366 tys. zł – płatna w terminie do 29 kwietnia 2010 r. oraz 7 265,9 tys. zł – płatna w terminie do 31 grudnia 2012 r. Spółka wywiązała się z zapłaty pierwszej raty w wysokości 3 366 tys. zł. Zapłaty dokonano w dniu 29 kwietnia 2010 r. ze środków własnych. W związku z brakiem środków finansowych Spółka nie zapłaciła w ww. terminie drugiej raty. Pismem z dnia 28 czerwca 2013 r. Spółka została powiadomiona przez wierzyciela, tj. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA o zawarciu umowy sprzedaży jej wierzytelności. W tym samym dniu, tj. 28 czerwca 2013 r. pomiędzy Spółką a nowym wierzycielem doszło do zawarcia umowy sprzedaży i przeniesienia prawa własności do 3 267 akcji GKS Bełchatów SSA za cenę 275 tys. zł.

- Realizując jedno z głównych zadań określonych w dokumentach strategicznych, tj. sprzedając nieruchomości, *BPPT Bydgoszcz* nieprawidłowo prezentował uzyskane z tego tytułu przychody w sprawozdaniach finansowych za lata obrotowe 2013 i 2014, tj. jako pozostałe przychody operacyjne, a nie jako przychody netto ze sprzedaży. W wyniku tego zaniżono przychody netto ze sprzedaży łącznie o 44 209,3 tys. zł, przy jednoczesnym zawyżeniu pozostałych przychodów operacyjnych o 8 182,7 tys. zł. W latach 2013–2015 *BPPT Bydgoszcz* sprzedał na rzecz 16 różnych lokatorów 29 nieruchomości gruntowych o powierzchni odpowiednio 24,6 ha, 13,9 ha i 8,6 ha, tj. łącznie 47,1 ha, które stanowiły 41,0% dotychczas sprzedanych terenów (114,9 ha). Przychody ze sprzedaży nieruchomości za lata 2013–2014 stanowiły główne źródło przychodów ogółem, tj. odpowiednio 72,7% i 82,7%. Nieprawidłowość ta nie miała wpływu na zysk netto *BPPT Bydgoszcz*, jednakże była przyczyną niesporządzenia za 2014 r. wymaganych elementów sprawozdania finansowego takich jak zestawienie zmian w kapitale własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych, czym naruszono art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷⁷.

3.2.3.7. Działalność innowacyjna przedsiębiorców, lokatorów OI

Efekty działalności przedsiębiorców – lokatorów

Brak monitoringu działalności lokatorów ze strony większości skontrolowanych OI nie pozwalała na ocenę efektów działalności innowacyjnej tych przedsiębiorców. Część lokatorów osiągała sukcesy w działalności innowacyjnej. Listę wybranych projektów innowacyjnych zawiera załącznik nr 6 do niniejszej *Informacji*.

⁷⁷ Dz. U z 2013 r. poz. 330, ze zm.

Według informacji przekazanych NIK, lokatorzy zaledwie dziewięciu spośród 25 skontrolowanych OI dokonali w latach 2013–2015 wdrożeń produktów innowacyjnych, z tego sześciu z grupy OI samorządowych, dwóch z OI państwowych oraz jeden z OI prywatnych. Łącznie lokatorzy dziewięciu OI wdrożyli w latach 2013–2015 (III kwartały) 1241 produktów innowacyjnych, z tego lokatorzy OI samorządowych, państwowych i prywatnych odpowiednio: 870 produktów (70,1%), 369 produktów (29,7%) i 2 produkty (0,2%). Najwięcej, łącznie 1003 produkty (80,8%), wykazały trzy OI: *SIT Słupsk* – 596 produktów, *PPNT Poznań* – 263 produkty oraz *PPNT Gdynia* – 144 produkty. Tylko w dwóch przypadkach OI przekazały NIK informacje o wysokości przychodów lokatorów z tytułu wdrożenia produktów innowacyjnych.

- W wyniku wdrożenia przez lokatorów *PPNT Poznań* 263 produktów innowacyjnych w latach 2013–2015 wartość przychodów z ich sprzedaży wzrosła z 8 252,4 tys. zł w 2013 r. do 10 135,5 tys. zł w 2015 r., w tym wartość dodana sprzedanych produktów innowacyjnych wzrosła z 5 503,9 tys. zł do 5 635,1 tys. zł. Udział wartości dodanej w wartości przychodów zmalał z 66,69% w 2013 r. do 55,6% w 2015 r.
- Z zebranych w trakcie kontroli przez *DPT Szczawno-Zdrój* informacji od lokatorów wynikało, że w 2013 r. wdrożyli oni dziewięć produktów innowacyjnych, w 2014 r. osiem i 13 w okresie trzech kwartałów 2015 r. Przychody ze sprzedaży produktów innowacyjnych wyniosły w tych okresach odpowiednio: 302,3 tys. zł, 761,5 tys. zł i 1 167,1 tys. zł.

Zaledwie dziewięć OI przekazało NIK informację o uczestnictwie lokatorów w postępowaniu o uzyskanie patentu oraz pięć OI o takim uczestnictwie w postępowaniu o ochronę wzorów użytkowych. W analizowanym okresie lokatorzy tych dziewięciu OI zgłosili do opatentowania łącznie 112 wynalazków, z tego 98 zgłoszeń dokonali lokatorzy OI samorządowych i 14 lokatorzy OI państwowych. Najwięcej zgłoszeń dokonali lokatorzy *PPNT Gdynia* (66), *DPT Szczawno-Zdrój* (18) oraz *PPNT Poznań* (14). W tym czasie uzyskano łącznie 33 patenty, z tego 31 należało do lokatorów OI samorządowych, w tym 18 do *DPT Szczawno-Zdrój*, a dwa do lokatorów OI państwowych. OI nie posiadały informacji o ewentualnych efektach wdrożenia tych patentów.

Pięć OI przekazało informacje o zgłoszeniu do ochrony łącznie 19 wzorów użytkowych, w tym 18 zgłoszeń należało do lokatorów *DPT Szczawno-Zdrój*, a jeden do lokatora *PPNT Poznań*. W tym czasie ochronę 31 wzorów użytkowych uzyskali lokatorzy czterech OI, w tym najwięcej lokatorzy *DPT Szczawno-Zdrój* – 18 wzorów oraz *TARR Toruń* – 7 wzorów.

Charakterystyka działalności lokatorów

NIK skierowała w trakcie kontroli pytania do 603 lokatorów wskazanych przez OI jako przedsiębiorcy prowadzący działalność innowacyjną. Na pytania dotyczące charakterystyki ich działalności odpowiedzi udzieliło 272 lokatorów, tj. 45,1%. Najmniejszy odsetek (poniżej 1/3) odpowiedzi przekazali lokatorzy: *TARR CI Toruń* – 10,0% (czterech z 40 lokatorów), *PPNT Poznań* – 22,7% (22 z 97), *BPPT Bydgoszcz* – 27,5% (14 z 51), *SIT Słupsk* – 32,0% (ośmiu z 25) oraz *PPNT Gdynia* – 32,6% (14 z 43). Z kolei najliczniej odpowiedzieli lokatorzy z: *KIT Krosno* – 100% (16 lokatorów) i *CEW Chojnice* – 100% (siedmiu), a także *PNT Katowice* – 88,0% (22 z 25), *RIT Rybnik* – 68,8% (11 z 16) oraz *BPNT Białystok* – 64,6% (31 z 48).

Pod względem wielkości przedsiębiorstwa, największą grupę stanowili mikro przedsiębiorcy – 207 przedsiębiorców (76,1%), następną grupę tworzyły małe przedsiębiorstwa w liczbie 36 (13,2%). Przedsiębiorstwa średniej wielkości reprezentowało 24 lokatorów (8,8%), zaś duże przedsiębiorstwa – pięciu lokatorów (1,8%). Niespełna połowa lokatorów, tj. 48,3% (126) to przedsiębiorcy, których okres działalności mieścił się w przedziale powyżej jednego roku do trzech lat.

Drugą pod tym względem grupę stanowili przedsiębiorcy działający poniżej jednego roku, których było 60 (23%). Charakterystyczną cechą tych przedsiębiorców było funkcjonowanie w więcej niż jednej sferach działalności, bowiem 207 z nich (76,1%) deklarowało działalność w sferze usług, 89 (32,7%) w produkcji oraz 69 (25,2%) w handlu.

Wprowadzenie na rynek w latach 2013–2015 innowacji produktowych zadeklarowało 140 spośród 259 lokatorów, którzy odpowiedzieli na to pytanie. Według deklaracji 68 lokatorów innowacje produktowe dotyczyły usług, 58 wprowadziło na rynek nowe wyroby, zaś 48 wdrożyło nową technologię. Oznacza to, iż część z lokatorów ulokowała na rynku produkty w kilku sferach działalności. Wprowadzenie na rynek produktów innowacyjnych stwarzało możliwości osiągnięcia wielorakich korzyści, bowiem na pytanie dotyczące efektów wdrożonego przedsięwzięcia innowacyjnego 107 lokatorów wskazało na wzrost przychodów, 61 – na wzrost zatrudnienia, 43 – na poprawę jakości, zaś 39 – na obniżkę kosztów.

Na pytanie o dokonanie w latach 2013–2015 zgłoszeń w Urzędzie Patentowym RP twierdząco odpowiedziało 35 spośród 252 lokatorów, tj. 13,9%. W 25 przypadkach zgłoszenia dotyczyły wynalazku, w dziewięciu – wzoru użytkowego i w jednym – zarówno wynalazku jak i wzoru użytkowego.

Najmniej optymistycznie, z punktu widzenia rozwoju działalności innowacyjnej, przedstawiały się odpowiedzi na pytania charakteryzujące efektywność tej przedsiębiorczości. Na pytanie o przekroczenie progu 50% wartości sprzedaży produktów innowacyjnych w sprzedaży ogółem w 2013 r., 2014 r. i w okresie III kwartałów 2015 r. pozytywnie odpowiedziało odpowiednio: 14, 21 i 31 lokatorów. Jeszcze mniej optymistycznie o poziomie innowacyjności produktów lokatorów OI sprzedawanych na rynku świadczyły odpowiedzi na drugie pytanie. Na pytanie czy w ww. okresach wskaźnik wartości dodanej sprzedanych produktów innowacyjnych był wyższy od wartości dodanej w sprzedaży pozostałych produktów twierdząco odpowiedziało odpowiednio: 9, 12 i 14 lokatorów.

4.1 Przygotowanie i organizacja kontroli

Kontrola działalności ośrodków innowacji, przeprowadzana została z inicjatywy własnej NIK. Temat kontroli obejmuje obszar badań, w którym – zgodnie z Załoženiami techniczno-organizacyjnymi do planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na rok 2015 – zidentyfikowano ryzyko horyzontalne R3. Niska konkurencyjność i innowacyjność gospodarki oraz ryzyko branżowe: Niska skuteczność działań proinnowacyjnych.

W przygotowaniu kontroli wykorzystane zostały ustalenia wcześniejszych kontroli, przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli, a mianowicie:

- z czerwca 2013 r. – *Informacja o wynikach kontroli wdrażania innowacji przez szkoły wyższe i parki technologiczne* (P/12/128)⁷⁸,
- z lipca 2015 r. – *Wspierania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw środkami Unii Europejskiej w ramach Działania 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka*⁷⁹,
- kontroli doraźnej dotyczącej wspierania przez Ministra Gospodarki przedsiębiorstw działających w specjalnych strefach ekonomicznych (R/14/007), przeprowadzonej w I półroczu 2015 r.

W przygotowaniu kontroli wykorzystane zostały także informacje uzyskane z MG, dotyczące realizacji SIEG, a także rozliczania projektów w ramach Działania 5.3 PO IG. Wykorzystane zostały również informacje publikowane na stronach internetowych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz MG i PARP⁸⁰.

Koordynatorem kontroli był Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, który przeprowadził badania przy udziale pięciu delegatur NIK w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Łodzi oraz Wrocławiu. Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji przeprowadził kontrolę w Ministerstwie Rozwoju, PARP oraz w dziewięciu OI. Delegatury NIK w: Gdańsku, Katowicach oraz we Wrocławiu skontrolowały po cztery OI, Delegatura NIK w Bydgoszczy – trzy OI, a Delegatura NIK w Łodzi – dwa OI.

Wyboru jednostek do kontroli dokonano w sposób celowy. Kryterium doboru stanowiła wielkość otrzymanych środków publicznych, a także przyjęte założenie skonfrontowania ośrodków o najwyższej i najniższej aktywności, celem umożliwienia dokonania oceny ośrodków innowacji pod kątem osiąganych efektów i zidentyfikowania tzw. dobrych praktyk. Na podstawie danych PARP oraz Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości wytypowano:

- dla delegatur NIK – Parki Technologiczne i Inkubatory Technologiczne zlokalizowane na terenie działania danej delegatury, w tym głównie korzystające z dofinansowania ze środków publicznych i dysponujące największymi zasobami kadrowymi i technicznymi w regionie dla świadczenia usług związanych z rozwojem przedsięwzięć innowacyjnych;
- dla Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji – ośrodki, które otrzymały najwyższe kwoty dofinansowania ze środków publicznych, realizujące zadania na terenie działania pozostałych województw, leżących poza obszarem działania delegatur uczestniczących w niniejszej kontroli.

⁷⁸ Informacja NIK nr ewid. 172/2012/P12128/LBI.

⁷⁹ Informacja NIK nr ewid. 28/2015/P/14/021/KGP.

⁸⁰ *Ośrodki innowacji i inkubatory przedsiębiorczości w Polsce – 2014 prezentacja wyników badania* – Informacja PARP przekazana na posiedzenie Sejmowej Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii w dniu 10 września 2014 r.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Najwyższa Izba Kontroli skierowała do wszystkich 28 podmiotów objętych kontrolą, wystąpienia pokontrolne, w tym w sześciu wystąpieniach zawarła oceny i uwagi dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w obszarach działalności objętych badaniami NIK.

W wystąpieniu skierowanym do Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Rozwoju⁸¹ NIK wniosowała o:

- a) zintensyfikowanie działań zmierzających do realizacji wskaźników przyjętych w *Strategii* bądź doprowadzenie do aktualizacji przyjętych założeń;
- b) uregulowanie sposobu realizacji zadań związanych z monitorowaniem, kontrolą trwałości projektów, przechowywania i archiwizowania dokumentacji dotyczących Działania 5.3 PO IG;
- c) określenie sposobu dokonywania okresowych ocen uzyskanego efektu wsparcia ośrodków innowacji, w całym okresie trwałości projektów, a nie tylko na zakończenie 20 letniego okresu trwałości projektów;
- d) rozważenie wprowadzenia wskaźników oddziaływania, jako mechanizmów oceny skuteczności udzielonego OI wsparcia na rozwój przedsiębiorstw innowacyjnych, korzystających z pomocy tych ośrodków.

W wystąpieniach skierowanych do pięciu spośród 26 OI NIK sformułowała łącznie dziesięć wniosków pokontrolnych mających na celu prawidłowe wykonywanie obowiązków określonych w umowach o dofinansowanie, z tego skierowanych do:

1. BKPPT Bełchatów:

- opracowanie strategii działania z uwzględnieniem możliwie stałych źródeł przychodów warunkujących dalszy byt Spółki,
- podjęcie działań w kierunku zachowania zasady legalności w związku z posiadaniem akcji kapitałowych Spółki Sportowej GKS Bełchatów, niezgodnie z prowadzoną działalnością statutową.

2. BPPT Bydgoszcz:

- prawidłowe prezentowanie w sprawozdaniu finansowym, w tym za rok 2015, wyników operacji związanych ze sprzedażą nieruchomości i traktowanie ich jako przychodów z podstawowej działalności operacyjnej do czasu zachowania obecnej strategii rozwoju Parku i wynikającej z niej działalności;
- klasyfikowanie nieruchomości niewykorzystywanych na własne potrzeby i przeznaczonych do sprzedaży jako składniki majątku obrotowego,
- wykonywanie obowiązków sprawozdawczych w zakresie załączania do sprawozdań finansowych zestawienia zmian w kapitale własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych.

3. LPT Legnica:

- podjęcie, po zakończeniu realizacji planu naprawczego, działań zmierzających do realizacji celów statutowych Spółki związanych z działalnością wspierającą transfer innowacyjności i wyników prac badawczo-rozwojowych dla przedsiębiorców.

⁸¹ Pismo znak KGP.410.011.01.2015 z dnia 18 czerwca 2016 r.,

4. *MM Nowy Sącz:*

- przeprowadzenie analizy obszaru swojej działalności pod kątem potrzeb przedsiębiorców, do których powinna być adresowana oferta Parku,
- ustanowienie wewnętrznych procedur i kryteriów doboru firm, a także standardów świadczenia usług obejmujących m.in. procedury kontroli wewnętrznej i ewaluacji wykonywania zadań;
- podjęcie działań w celu pełnego wykorzystania stworzonej z udziałem środków UE infrastruktury do prowadzenia działalności usługowej na rzecz innowacyjnej przedsiębiorczości.

5. *IT Stalowa Wola:*

- niezwłoczne podjęcie odpowiednich działań organizacyjnych, w uzgodnieniu z Gminą Stalowa Wola, w celu opracowania i wdrożenia planu naprawczego Spółki ze szczególnym uwzględnieniem celów działalności Inkubatora Technologicznego, efektywnego wykorzystywania powierzonej infrastruktury oraz możliwości poprawy wyników finansowych Spółki.

W przekazanych informacjach NIK została poinformowana o podjętych działaniach w celu realizacji powyższych wniosków pokontrolnych.

Na podstawie art. 54 ust. 1 i 3 ustawy o NIK Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju złożył zastrzeżenia⁸² do wystąpienia pokontrolnego w sprawie:

- a) zmiany nazwy dokumentu zawierającego dane dotyczące postępu rzeczowego w realizacji Działania 5.3 POIG,
- b) uzupełnienia treści wystąpienia o informację iż dane dotyczące nieprawidłowości podlegających raportowaniu do KE są aktualne na dzień zakończenia kontroli,
- c) skorygowania nazwy ministerstwa wyrażającego stanowisko w sprawie obowiązku stosowania *Pzp* przez Specjalne Strefy Ekonomiczne.

Uchwałą Nr 38/2016 z dnia 24 sierpnia 2016 r. Kolegium NIK uwzględniło zastrzeżenie ujęte pod poz. c) poprzez skreślenie skrótu „IZ” i wpisanie w to miejsce skrótu „IP/MG” oraz oddaliło pozostałe dwa zastrzeżenia.

⁸² W piśmie znak BK.II.0810.6.JP.2016 NK148641/16 z dnia 8 lipca 2016 r.

Wykaz skontrolowanych podmiotów

Lp.	Kontrolowana jednostka	Ocena
1.	Ministerstwo Rozwoju	opisowa
2.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	opisowa
3.	Agencja Rozwoju Lokalnego SA w Sosnowcu – w zakresie zarządzania Sosnowieckim Parkiem Naukowo-Technologicznym	opisowa
4.	Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.	pozytywna
5.	Białostocki Park Naukowo-Technologiczny (jednostka budżetowa Miasta Białystok)	pozytywna
6.	Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Bydgoszczy	opisowa
7.	Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe w Chojnicach (jednostka budżetowa Powiatu Chojnickiego)	pozytywna
8.	Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej Sp. z o.o. w Łodzi	pozytywna
9.	Data Techno Park Sp. z o.o. we Wrocławiu	opisowa
10.	Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Szczawnie-Zdroju – w zakresie zarządzania Dolnośląskim Parkiem Technologicznym	opisowa
11.	Górnośląska Agencja Promocji Przedsiębiorczości SA w Rybniku – w zakresie zarządzania Rybnickim Inkubatorem Technologicznym	opisowa
12.	Inkubator Technologiczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli	opisowa
13.	Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o. w Krakowie	opisowa
14.	Kielecki Park Technologiczny (jednostka budżetowa Miasta Kielce)	pozytywna
15.	Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. w Krakowie	pozytywna
16.	Krośnieński Inkubator Technologiczny „KRINTECH” Sp. z o.o. w Krośnie	opisowa
17.	Legnicki Park Technologiczny LETIA SA w Legnicy	opisowa
18.	Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Łodzi	pozytywna
19.	Miasteczko Multimedialne Sp. z o.o. w Nowym Sączu	opisowa
20.	Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” Sp. z o.o. w Katowicach	pozytywna
21.	Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Słupsku – w zakresie zarządzania Słupskim Inkubatorem Technologicznym	pozytywna
22.	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o. w Sopocie – w zakresie zarządzania Gdańskim Parkiem Naukowo-Technologicznym	opisowa
23.	Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni (jednostka budżetowa Miasta Gdyni)	pozytywna
24.	Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	pozytywna
25.	Śląskie Centrum Naukowo-Technologiczne Przemysłu Lotniczego Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach	pozytywna pomimo stwierdzonej nieprawidłowości
26.	TARR Centrum Innowacyjności Sp. z o.o. w Toruniu	pozytywna
27.	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Toruniu	pozytywna
28.	Wrocławski Park Technologiczny SA we Wrocławiu	opisowa

Zestawienie projektów realizowanych przez beneficjentów Działania 5.3 PO IG

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu wg umowy (w tys. zł) c) wartość dofinansowania projektu wg umowy (w tys. zł) d) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
1. Data Techno Park Sp. z o.o. we Wrocławiu	a) Utworzenie ogólnopolskiego ośrodka innowacji i transferu technologii w zakresie e-zdrowia. b) 200 898,3 c) 128 928,4 d) 117 532,2
2. Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o. w Sopocie	a) Gdański Park Naukowo-Technologiczny – III Etap. b) 164 397,7 c) 114 981,1 d) 109 151,0
3. Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o. w Krakowie	a) Rozbudowa Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii – Life Science. b) 171 938,8 c) 119 221,0 d) 119 089,6
4. Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. w Krakowie	a) Małopolski Park Technologii Informacyjnych – Ośrodek Innowacyjności Krakowskiego Parku Technologicznego. b) 141 280,3 c) 96 428,3 d) 91 218,4
5. Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Łodzi	a) BIONANOPARK. b) 178 514,1 c) 122 854,3 d) 116 678,0
6. Miasteczko Multimedialne Sp. z o.o. w Nowym Sączu	a) Park Technologiczny – Miasteczko Multimedialne. b) 140 227,9 c) 92 362,8 d) 87 167,7
7. Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” Sp. z o.o. w Katowicach	a) Wdrożenie technologii eliminowania niskocząsteczkowych lotnych związków chemicznych w procesie produkcji książeczek dla dzieci. b) 129 218,3 c) 88 676,0 d) 84 241,3
8. Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni (jednostka budżetowa Miasta Gdyni)	a) Pomorski Park Naukowo-Technologiczny – rozbudowa – etap 3. b) 167 894,1 c) 116 163,6 d) 106 158,7
9. Poznański Park Naukowo-Technologiczny (jednostka Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)	a) Budowa Zespołu Inkubatorów Wysokich Technologii – „Materiały i biomateriały” oraz „Technologie informacyjne i komunikacyjne” na terenie Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego Fundacji UAM. b) 79 125,0 c) 55 273,3 d) 52 306,5
10. Śląskie Centrum Naukowo-Technologiczne Przemysłu Lotniczego Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach	a) Utworzenie infrastruktury Śląskiego Centrum Naukowo-Technologicznego Przemysłu Lotniczego Sp. z o.o. b) 68 725,7 c) 47 781,5 d) 47 773,6

Nazwa beneficjenta	a) tytuł projektu b) wartość całkowita projektu wg umowy (w tys. zł) c) wartość dofinansowania projektu wg umowy (w tys. zł) d) otrzymane dofinansowanie na dzień zakończenia kontroli (w tys. zł)
11. TARR Centrum Innowacyjności Sp. z o.o. w Toruniu	a) Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego. b) 119 200,0 c) 82 277,9 d) 77 133,7
12. Wrocławski Park Technologiczny SA we Wrocławiu	a) Od Wrocławskiego Parku Technologicznego do Innopolis Wrocław b) 182 731,9 c) 124 701,9 d) 118 213,5
Razem	b) 1 744 152,1 c) 1 189 650,1 d) 1 126 664,2

Standardy działania parków i inkubatorów technologicznych⁸³

6.4.1. Standardy organizacyjno-prawne

Standardy organizacyjno-prawne odnoszą się do wymagań formalnych, które muszą być spełnione przez instytucje, aby mogły one funkcjonować zgodnie z obowiązującymi przepisami. Standardy te określają również podstawowe zagadnienia organizacyjne informujące o koncepcji działania ośrodków.

- 6.4.1.1. *Potwierdzona dokumentami założycielskimi forma prawna działania.*
- 6.4.1.2. *Posiadanie niezbędnych dokumentów legislacyjnych, umożliwiających funkcjonowanie ośrodka.*
- 6.4.1.3. *Posiadanie aktualnej strategii działania w formie dokumentu zatwierdzonego przez władze organizacji i jej realizowanie.*
- 6.4.1.4. *Prowadzenie działalności zgodnie z zapisami aktów powołujących ośrodek do życia i jego aktualną strategią działania.*
- 6.4.1.5. *Wywiązywanie się z obowiązków administracyjnych związanych z dokumentowaniem działalności ośrodka.*
- 6.4.1.6. *Prowadzenie dokumentacji kadrowej i finansowej zgodnie z obowiązującymi przepisami.*
- 6.4.1.7. *Brak zaległości w regulowaniu zobowiązań publiczno-prawnych i innych przeterminowanych zobowiązań finansowych.*

6.4.2. Standardy techniczne

Standardy techniczne opisują charakterystykę techniczną ośrodków z uwzględnieniem specyfiki ich działalności oraz wymogów prawnych.

- 6.4.2.1. *Posiadanie lokalizacji adekwatnej do profilu i specjalizacji ośrodka.*
- 6.4.2.2. *Wielkość powierzchni użytkowych (opcjonalnie laboratoriów) i gruntów wyposażonych w niezbędne media i instalacje, zgodnie ze specjalizacją instytucji, powinna zapewniać wpływy z wynajmu w wysokości pokrywającej co najmniej bieżące koszty stałe ich funkcjonowania.*
- 6.4.2.3. *Posiadanie powierzchni użytkowej spełniającej normy BHP, przystosowanej do świadczenia doradztwa i organizacji szkoleń, w tym szkoleń z wykorzystaniem technologii multimedialnych.*
- 6.4.2.4. *Dysponowanie różnorodnymi środkami telekomunikacji w postaci telefonu, szerokopasmowego Internetu.*
- 6.4.2.5. *Posiadanie dostępu do baz danych dobranych zgodnie z profilem branżowym ośrodka i z potrzebami klientów.*
- 6.4.2.6. *Dostępność ośrodka dla osób niepełnosprawnych ruchowo.*
- 6.4.2.7. *Dysponowanie wspólnymi przestrzeniami dostępnymi dla lokatorów, zapleczem socjalnym dla pracowników i klientów ośrodka, zgodnie z normami BHP.*
- 6.4.2.8. *Umożliwienie całodobowej dostępności pomieszczeń zajmowanych przez lokatorów.*
- 6.4.2.9. *Zapewnienie ochrony budynku/ów oraz monitoringu obiektu/terenu.*
- 6.4.2.10. *Zapewnienie utrzymania czystości terenu i pomieszczeń użytkowanych wspólnie.*
- 6.4.2.11. *Zapewnienie utrzymania sprawności technicznej oraz konserwacji infrastruktury i wyposażenia.*

⁸³ Źródło: <http://www.sooipp.org.pl/standardy-dzialaniaoiip>

6.4.3. Standardy zarządzania

Standardy zarządzania opisują zagadnienia związane z organizacją funkcjonowania ośrodka oraz dotyczą zarządzania personelem i kształtowania stosunków z podwykonawcami, dostawcami i osobami zatrudnianymi dorywczo. W zakresie zarządzania ośrodkiem posiadanie Certyfikatu ISO, zgodnego z normą PN-EN ISO 9001:2009, lub innego równoważnego certyfikatu jest zalecane, ale nie stanowi wyłącznego i podstawowego warunku, potwierdzającego spełnianie standardów w tym zakresie.

6.4.3.1. *Posiadanie struktury organizacyjnej odpowiedniej do specyfiki działania ośrodka.*

6.4.3.2. *Opracowanie koncepcji i realizacja planu promocji oraz informacji o osiągnięciach i potencjale ośrodka.*

6.4.3.3. *Opracowanie i wdrożenie procedur kontroli wewnętrznej i ewaluacji działań ośrodka, systematyczna ich analiza oraz podejmowanie niezbędnych kroków w celu wyeliminowania słabości organizacyjnych.*

6.4.3.4. *Określenie zasad i warunków współpracy z podwykonawcami oraz obsługą techniczną.*

6.4.3.5. *Jednoznaczne określenie zadań i zakresów odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach.*

6.4.3.6. *Określenie niezbędnych kompetencji do realizacji określonych zadań.*

6.4.3.7. *Opracowanie i wdrożenie planu ciągłego doskonalenia kompetencji pracowników.*

6.4.3.8. *Opracowanie i wdrożenie systemu motywacyjnego, skłaniającego pracowników do wydajniejszej pracy, a określone grupy pracowników – także do kreatywności.*

6.4.3.9. *Dysponowanie kompetentnym personelem „pierwszego kontaktu” z klientami.*

6.4.3.10. *Prowadzenie marketingu wewnętrznego.*

6.4.3.11. *Udział ekspertów i trenerów zewnętrznych w funkcjonowaniu ośrodka, np. poprzez ich aktywne uczestnictwo w gremiach doradczych, programowych i eksperckich.*

6.4.3.12. *Monitorowanie jakości i skuteczności świadczonych usług.*

6.4.4. Standardy świadczenia usług

Standardy świadczenia usług określają aspekty dotyczące usług materialnych i niematerialnych oferowanych przez ośrodek.

Usługi materialne

6.4.4.1. *Opracowanie i przestrzeganie procedur naboru lokatorów, pozwalających na realizację misji ośrodka.*

6.4.4.2. *Oferowanie pomieszczeń dostosowanych do prowadzenia działalności biznesowej.*

6.4.4.3. *Oferowanie wynajmu sal konferencyjnych i szkoleniowych oraz do spotkań biznesowych, wraz z urządzeniami technicznymi niezbędnymi do właściwej obsługi spotkań.*

6.4.4.4. *Oferowanie dostępu do własnych bądź zewnętrznych laboratoriów i jednostek badawczych.*

6.4.4.5. *Dysponowanie całkowicie wyposażonym zapleczem sekretarsko-recepcyjnym.*

Usługi niematerialne

6.4.4.6. *Wspieranie rozwoju firm lokatorów.*

6.4.4.7. *Opracowanie i wdrażanie planu rozwoju networkingu wewnętrznego oraz wspieranie współpracy lokatorów.*

6.4.4.8. *Stymulowanie i pomoc w nawiązywaniu współpracy z firmami z innych ośrodków.*

6.4.4.9. *Stymulowanie firm – lokatorów i pomoc przy ich wejściu na rynki zagraniczne.*

6.4.4.10. *Opracowanie planu i budowa relacji ośrodka z lokatorami.*

6.4.4.11. *Prowadzenie monitoringu, zapewniającego identyfikację nowych potrzeb lokatorów i weryfikującego obecne, oraz odpowiadanie na to zapotrzebowanie.*

6.4.5. Standardy współpracy z otoczeniem

Standardy współpracy z otoczeniem określają strategię tudzież plan networkingu i współpracy ośrodka z administracją publiczną, ośrodkami akademickimi i ośrodkami badawczymi, a także z organizacjami biznesu i innymi instytucjami okołobiznesowymi.

6.4.5.1. *Opracowanie i realizacja planu networkingu w zakresie kontaktów zewnętrznych i współdziałania z otoczeniem.*

6.4.5.2. *Podtrzymywanie współpracy z jednostkami administracji publicznej.*

6.4.5.3. *Formalizacja współpracy.*

6.4.5.4. *Systematyczna aktualizacja informacji o działaniach ośrodków naukowych pod kątem możliwości nawiązania współpracy.*

6.4.5.5. *Formalizacja współpracy.*

6.4.5.6. *Systematyczna aktualizacja informacji o działaniach organizacji biznesu i innych instytucji okołobiznesowych, w celu zidentyfikowania możliwości nawiązania współpracy.*

6.4.5.7. *Formalizacja współpracy.*

Realizacja celu nr 2 SIEG – *Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy*

Powyższy cel zamierzano osiągnąć m.in. poprzez realizację następujących kierunków działania: (2.1) podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie jej powiązań z gospodarką oraz wzrost międzynarodowej konkurencyjności nauki, (2.2) budowę ram dla prowadzenia efektywnej polityki innowacyjności, (2.3) wspieranie współpracy w systemie innowacji, (2.4) kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces tworzenia innowacji.

W zakresie kierunku 2.1. PARP realizowała m.in. działania ujęte w pkt. 2.1.4. *Rozwój infrastruktury badawczej i infrastruktury transferu wiedzy*. Dla realizacji tego zadania wykorzystane zostały środki alokowane na Działanie I.3 *Wspieranie innowacji* w ramach *Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej* w 2013 r. Celem tego Działania było dofinansowanie projektów infrastrukturalnych, realizowanych w ośrodkach innowacji, umożliwiających przedsiębiorcom prowadzenie działalności innowacyjnej. Wsparciem objęto również projekty związane z tworzeniem zaplecza badawczo-rozwojowego, a także przygotowaniem terenów pod inwestycje ukierunkowane na działalność innowacyjną i świadczenie nowoczesnych usług przez beneficjentów tego Działania. W ramach tego Działania wpłynęło 113 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 2 659 353,4 tys. zł, zaś zawarto 84 umowy o wartości dofinansowania w wysokości 2 313 563,8 tys. zł. W wyniku realizacji powyższych umów, na koniec września 2015 r. beneficjenci otrzymali dofinansowanie w łącznej kwocie 2 145 470,7 tys. zł, tj. 92,7% kwoty określonej umowami, w tym do końca 2013 r. zrealizowano płatności na sumę 1 384 655,8 tys. zł.

Udział PARP w realizacji kierunku działań 2.2. *SIEG* polegał na podejmowaniu przedsięwzięć służących osiągnięciu następujących celów:

- oceny stopnia przygotowania władz regionalnych do realizacji polityki innowacyjnej oraz wpływu dotychczas realizowanych programów na tworzenie i wzmacnianie regionalnych systemów innowacji;
- przygotowania – na podstawie prac badawczych prowadzonych przez PARP – wniosków i rekomendacji dla polityki sprzyjającej rozwojowi polskiej gospodarki, w szczególności pobudzania przedsiębiorczości i innowacyjności sektora MŚP;
- wspierania budowy i rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu (IOB) o znaczeniu ponadregionalnym, świadczących usługi wsparcia działalności innowacyjnej służącej stworzeniu przyjaznych warunków do prowadzenia działalności innowacyjnej przez przedsiębiorstwa;
- zapewnienia przedsiębiorcom z sektora MŚP dostępu do wystandaryzowanej, wysokiej jakości usługi doradczej o charakterze proinnowacyjnym, świadczonej przez podmioty należące do Krajowej Sieci Innowacji Krajowego Systemu Usług (KSI KSU).

W raporcie *Regionalne systemy innowacji w Polsce – raport z badań*⁸⁴, PARP przedstawiła wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu *Przegląd i analiza Regionalnych Systemów Innowacji województw Polski w kontekście przygotowań do realizacji europejskiej polityki spójności po 2013 roku*. Głównym celem badania była ocena stopnia przygotowania władz regionalnych do realizacji polityki innowacyjnej, zwłaszcza w perspektywie finansowej na lata 2014–2020,

⁸⁴ <https://www.parp.gov.pl/files/74/81/626/15705.pdf>

a także wpływu dotychczas realizowanych programów na tworzenie i wzmacnianie regionalnych systemów innowacji (RSI). W raporcie dokonano podziału województw na siedem grup pod względem ogólnego syntetycznego wskaźnika innowacyjności. Badania wskazały na spójność celów RSI z założeniami poszczególnych strategii wojewódzkich, a także na ich kompletność. Stwierdzono również, iż struktury zarządzania RSI funkcjonują w większości województw, aczkolwiek w większości przypadków realizowane są tylko funkcje motywowania i kontroli w mniejszym zaś funkcje planowania i organizowania.

W zakresie prezentowania wniosków i rekomendacji mających na celu pobudzenie przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorców z sektora MŚP, PARP zrealizowała w latach 2009–2015, głównie przez Ośrodek Badań nad Przedsiębiorczością, 253 badania i analizy, w tym 84 projekty ewaluacyjne. Spośród zrealizowanych 169 projektów badawczych i opracowań analitycznych 71 prac (42%) dotyczyło innowacyjności, 44 (26%) – przedsiębiorczości, 30 (18%) – instytucji otoczenia biznesu i usług wspierających prowadzenie działalności gospodarczej oraz 24 (14%) – stanu i poziomu rozwoju zasobów ludzkich. W 2015 r. Ośrodek Badań nad Przedsiębiorczością koordynował realizację 32 projektów badawczych, w tym 13 badań ewaluacyjnych.

Realizując zadanie wspierania budowy i rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu PARP zawarła 28 umów o dofinansowanie w wysokości 147 663,9 tys. zł, w ramach Działania 5.2 PO IG *Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym*. Wg stanu na koniec 2015 r. beneficjenci tego Działania otrzymali dofinansowanie w łącznej kwocie 143 659,4 tys. zł, co stanowiło 97,3% kwoty wynikającej z zawartych umów. Przekazane w ramach powyższego Działania środki stanowiły m.in. podstawę do realizacji przez KSI KSU usług doradczych świadczonych przedsiębiorcom z sektora MŚP. Do końca 2015 r. KSI KSU zrealizowały 533 audyty innowacyjności oraz 193 usługi doradztwa we wdrażaniu innowacji.

W zakresie kierunku działania 2.3 PARP m.in. wdrażała w latach 2013–2015 Działania 5.1, 5.2 i 8.2 PO IG i Działanie I.4.3 PO RPW, wykonywał zadania związane z udzielaniem wsparcia finansowego działalności Krajowych Punktów Kontaktowych i ośrodków Enterprise Europe Network, wsparcia młodych przedsiębiorców w ramach programu *Erasmus for Young Entrepreneurs/Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców*, a także wdrażał program *Bon na innowacje* i *Wsparcie w ramach dużego bonu* oraz projekt *Commercialise*. W 2013 r. PARP prowadziła działania informacyjno-promocyjne dotyczące szeroko rozumianej współpracy między sektorem przedsiębiorstw oraz sferą badawczo-rozwojową i instytucjami otoczenia biznesu.

Działanie 5.1 PO IG *Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym* polegało na wsparciu wspólnych przedsięwzięć grup przedsiębiorców mających na celu wzmocnienie powiązań pomiędzy przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami badawczymi m.in. przez przygotowanie wspólnego produktu lub usługi o charakterze innowacyjnym i ich wprowadzeniu na rynek, a w przypadku wczesnej fazy rozwoju – opracowanie wspólnej strategii rozwoju powiązania kooperacyjnego i jej wdrażanie. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 55 umów na łączną kwotę 437 301,7 tys. zł oraz rozwiązano dwie umowy. W latach 2013–2015 zakończono realizację łącznie 29 projektów. W ramach zrealizowanych projektów powstało 51 produktów/usług o charakterze innowacyjnym oraz opracowano 22 strategię rozwoju powiązań kooperacyjnych.

Project *Commercialise* był finansowany ze środków 7 Programu Ramowego w ramach Działania *Coordination and Support Action – Research for benefit of SMEs*. Projekt trwał od dnia 1 czerwca 2013 r. do dnia 31 lipca 2014 r. Celem projektu *Commercialise* było stworzenie modelu mentoringowo-szkoleniowego dla MŚP o wysokim potencjale rozwoju, który będzie mógł zostać wykorzystany przez MŚP biorące udział w nowym programie na rzecz badań i rozwoju Horyzont 2020. Projekt był wdrażany w międzynarodowym partnerstwie grupującym członków stowarzyszenia TAFTIE⁸⁵. W 2014 r. działania projektu były skoncentrowane na testowaniu opracowanego modelu coachingowego na grupie 60 MŚP w czterech krajach (po 15 MŚP z Polski, Hiszpanii, Turcji i Wielkiej Brytanii) o dużym potencjale wzrostu i mających doświadczenie w realizacji krajowych i międzynarodowych projektów badawczych. Zrekrutowano do udziału w projekcie siedmiu trenerów biznesowych. Wyniki pilotażu zostały opracowane. Wysokość nakładów finansowych projektu w latach 2013–2014 wynosiła 98,8 tys. zł i pochodziła z grantu Komisji Europejskiej.

PARP organizowała działalność Krajowych Punktów Kontaktowych (KPK) oraz udzielała wsparcia finansowego na pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem punktu kontaktowego dla beneficjentów Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP⁸⁶) 2007–2013. W latach 2013–2014 KPK zorganizowały 107 szkoleń, warsztatów i dni informacyjnych dotyczących programów szczegółowych CIP dla ponad 13 tys. osób, udzieliły 760 odpowiedzi przez infolinię, opublikowały 108 artykułów prasowych na temat programów szczegółowych CIP, udzieliły ponad 3400 konsultacji potencjalnym beneficjentom programu CIP, zorganizowały 74 stanowiska informacyjno-promocyjne podczas targów i konferencji, przeprowadziły 84 wystąpień i prezentacji nt. programów szczegółowych CIP podczas wydarzeń organizowanych przez inne instytucje. Od 2014 r. rozpoczęła się również realizacja nowych programów ramowych UE w ramach których oferowane były instrumenty finansowe dla przedsiębiorców. W latach 2013–2014 łączna kwota nakładów finansowych pochodzących z dotacji celowej wynosiła 2 250 tys. zł.

PARP realizowała program wieloletni *Udział Polski w Programie Ramowym na rzecz Konkurencyjności i Innowacji w latach 2008–2013*, w tym w szczególności udzielała wsparcia finansowego ośrodkom EEN. W latach 2013–2014 PARP sfinansowała działania ośrodków EEN łączną kwotą 14 185 tys. zł. Ośrodki EEN m.in.: przeprowadziły szereg działań promocyjnych dla ponad 3,4 mln osób, zorganizowały szereg wydarzeń regionalnych i lokalnych dla blisko 21 tys. osób, udzieliły ponad 8,8 tys. odpowiedzi na zapytania MŚP, udzieliły wsparcia blisko 2,4 tys. przedsiębiorców w obszarze umiędzynarodowienia i innowacyjności, zorganizowały wydarzenia brokerskie i misje zagraniczne, w których wzięło udział blisko 1560 uczestników, wygenerowały 1796 krajowych ofert partnerstwa, zawarły 224 umów partnerskich i przeprowadziły 66 *success stories*.

W ramach realizowanego przez PARP Działania I.4.3 PO RPW dofinansowanie otrzymały klastry zrzeszające MŚP, które bez wsparcia instytucjonalnego nie mogłyby sprostać wyzwaniom nowoczesnego rynku. W wyniku przeprowadzenia dwóch konkursów 15 klastrom przyznano dofinansowanie w łącznej kwocie 52 642,3 tys. zł na realizację 17 projektów (dwie kontynuacje) o sumarycznej wartości kosztów kwalifikowanych 58 491,4 tys. zł. W 2013 r. zakończonych zostało

⁸⁵ TAFTIE – The European Network of Innovation Agencies – Stowarzyszenie zrzeszające organizacje działające na rzecz wsparcia i promocji europejskiego potencjału gospodarczego poprzez propagowanie innowacyjnych produktów, procesów i usług.

⁸⁶ ang. *Competitiveness and Innovation Framework Programme – CIP*.

pięć projektów, a w 2014 r. sześć projektów. Przekazywana pomoc przeznaczana była zarówno na działania o charakterze inwestycyjnym (zakup środków trwałych), jak i na tzw. projekty miękkie wspierające rozwój nowatorskich kompetencji organizacji.

PARP wdrażała program *Erasmus for Young Entrepreneurs/Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców*. Celem programu było udzielenie wsparcia finansowego przedsiębiorcom rozpoczynającym działalność gospodarczą (do 3 lat – start-up) oraz osobom fizycznym planującym rozpoczęcie działalności gospodarczej. Celem wsparcia było dofinansowanie pobytów u zagranicznych doświadczonych przedsiębiorców z UE (kwota wypłacana była w miesięcznych ratach, ryczałtem na dofinansowanie kosztów pobytu w tym przejazdów i zakwaterowania za granicą). PARP uczestniczyła w realizacji tego programu od maja 2013 r. Program był wdrażany w dwuletnich cyklach, z wyjątkiem cyklu czwartego, który trwał 18 miesięcy. W latach 2013–2015 w ramach edycji IV–VII programu PARP podpisała 25 umów z młodymi przedsiębiorcami, którym wypłacono wsparcie w łącznej kwocie 272,9 tys. zł.

Celem programu *Bon na innowacje* było zainicjowanie kontraktów mikro lub małych przedsiębiorców z jednostkami naukowymi. W latach 2013–2014 na wsparcie przeznaczono łącznie 9 160,6 tys. zł oraz 122,2 tys. zł na działania kontrolne. Zrealizowanych zostało 613 umów o udzielenie wsparcia.

Celem programu *Wsparcie w ramach dużego bonu* jest rozwinięcie i utrwalenie współpracy mikro i małych przedsiębiorców z sektora produkcji z jednostkami naukowymi przy realizacji projektów o wyższym poziomie zaawansowania technologicznego (kontynuacja i uzupełnienie realizowanego programu *Bon na innowacje*). Wsparcie w ramach dużego bonu przeznaczone jest na zakup usługi polegającej na opracowaniu nowego wyrobu, projektu wzorniczego, nowej technologii produkcji albo na znaczącym ulepszeniu wyrobu lub technologii produkcji. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 230 umów na łączną kwotę 9 840,6 tys. zł.

Celem Działania 8.2 PO IG *Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B* jest stymulowanie tworzenia wspólnych przedsięwzięć biznesowych prowadzonych w formie elektronicznej. Przedmiotem wsparcia są przedsięwzięcia o charakterze technicznym, informatycznym oraz organizacyjnym, które prowadzą do powstania relacji usługowej między współpracującymi przedsiębiorcami, realizowanej z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych, przeznaczonych do automatyzacji procesów biznesowych oraz koordynacji działań między tymi przedsiębiorcami. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 4413 umów na kwotę dofinansowania 2 144 942,6 tys. zł i rozwiązano 335 umów na kwotę 9 840,6 tys. zł.

Odnośnie osiągnięcia założeń kierunku działania 2.4 SIEG, PARP miała przypisaną realizację następujących działań strategicznych: 2.4.1. Kształtowanie postaw proinnowacyjnych przedsiębiorców, zwłaszcza sektora MŚP, 2.4.2. Poprawa wiedzy i świadomości proinnowacyjnej administracji publicznej, 2.4.3. Włączenie społeczeństwa i instytucji społeczeństwa obywatelskiego w proces tworzenia innowacji, 2.4.4. Budowa kultury innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej, 2.4.5. Efektywne wykorzystanie praw własności intelektualnej, informacji patentowej oraz naukowej, 2.4.6. Popularyzacja modelu otwartych innowacji (*open innovation*).

Do przedsięwzięć podejmowanych przez PARP celem realizacji poszczególnych działań należały m.in.: organizacja konkursów *Polski Produkt Przyszłości*, *Słowa dla Innowacji* (V edycja) oraz Akademicki Mistrz Innowacyjności (IV edycja), prowadzenie Portalu Innowacji www.pi.gov.pl, kontynuacja prac w ramach Ośrodka Badań nad Przedsiębiorczością, realizacja zadania *Rozwiązania jutra w HR*, prowadzenie Punktu Kontaktowego dla Usługodawców i Usługobiorców

„e-PUNKT”, wdrażanie Poddziałania 5.4.1. PO IG *Wsparcie na uzyskanie ochrony własności przemysłowej* oraz Poddziałania 5.4.2 PO IG *Popularyzacja wiedzy w zakresie własności intelektualnej*. Celem konkursu *Rozwiązania jutra w HR* było wypracowanie rozwiązań, które staną się podstawą do stworzenia bazy nowatorskich narzędzi ze wszystkich obszarów HR, z której będą mogli korzystać przedsiębiorcy. Podpisano 12 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 20 921,3 tys. zł oraz rozwiązano dwie umowy na kwotę 2 918,9 tys. zł. Zadanie było realizowane w ramach Priorytetu II PO KL 2007–2013⁸⁷, Działania 2.1. *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki*, Poddziałania 2.1.1 *Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach poprzez wdrażanie*.

Celem konkursu *Polski Produkt Przyszłości* była promocja i upowszechnienie osiągnięć twórców innowacyjnych produktów. Konkurs stanowił również narzędzie służące zmianie postaw i świadomości w zakresie potrzeby wdrażania innowacji i korzyści wynikających ze współpracy sektora B+R i biznesu. Oprócz nagród w postaci statuetki i dyplomu, laureaci otrzymywali prawo do posługiwania się znakiem i hasłem *Polski Produkt Przyszłości*. Agencja wspierała zwycięzców w promocji produktów przez: prezentowanie go na krajowych i zagranicznych targach i wystawach innowacyjności, udział jego twórców w konferencjach, seminariach oraz programach radiowych i telewizyjnych poświęconych innowacyjności, zamieszczanie informacji o projekcie na Portalu Innowacyjności, upowszechniania rozwiązania w katalogu laureatów Konkursu, który był dystrybuowany w kraju oraz za granicą przez polskie placówki dyplomatyczne. XVI edycja konkursu ogłoszona w dniu 5 kwietnia 2013 r. zakończyła się wręczeniem czterech nagród, czterech wyróżnień oraz jednej nagrody specjalnej *eCO2innowacja*. W trakcie XVII edycji konkursu przyznano trzy nagrody, osiem wyróżnień, jedną nagrodę specjalną *eCO2innowacja* oraz jedną nagrodę specjalną za projekt ICT. Wielkość nakładów na zorganizowanie dwóch konkursów wynosiła 246,2 tys. zł.

Głównym celem Punktu Kontaktowego dla Usługodawców i Usługobiorców „e-PUNKT” było świadczenie usług informacyjnych z zakresu prawa obrotu elektronicznego, skierowanych w szczególności do sektora MŚP usług elektronicznych oraz internautów – odbiorców tych usług. Zakres usług obejmował prawa i obowiązki stron umów, jak również procedury reklamacyjne oraz naprawiania szkód w przypadku sporów. W latach 2013–2015 m.in. odnotowano 230 543 odwiedzin strony internetowej e-punkt.gov.pl, dokonano 286 aktualizacji strony, przygotowano 223 odpowiedzi na pytania skierowane do punktu kontaktowego.

Głównym celem Portalu Innowacji była promocja ciekawych działań proinnowacyjnych prowadzonych w Polsce i UE. Portal został skierowany przede wszystkim do osób zaangażowanych w tworzenie projektów innowacyjnych oraz osób zaangażowanych w systematyczny rozwój swoich przedsiębiorstw. W latach 2013–2015 na portalu odnotowano obecność 1219,6 tys. unikalnych użytkowników⁸⁸.

Zadania realizowane na podstawie Poddziałania 5.4.1 PO IG polegały na dofinansowaniu projektów mających na celu wykorzystanie możliwości ochrony przedmiotów własności przemysłowej (wynalazków, wzorów użytkowych oraz wzorów przemysłowych), szczególnie poza granicami kraju. Agencja dokonywała refundacji wydatków poniesionych przez przedsiębiorców na przygotowanie

⁸⁷ PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

⁸⁸ Unikalny użytkownik (również unikatowy, niepowtarzalny od *ang. unique user* – UU) – termin określający liczbę pojedynczych numerów komputerów IP, albo też najczęściej liczbę pojedynczych programów *cookie* identyfikujących użytkownika korzystającego z danego serwisu internetowego. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Unikalny_u%C5%BCytkownik [2016.04.21]].

dokumentacji zgłoszeniowej oraz prowadzenie postępowań przed właściwymi organami ochrony własności przemysłowej, związanych z uzyskaniem praw własności przemysłowej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zawarto 632 umowy na kwotę 80 248,4 tys. zł oraz rozwiązano 161 umów na kwotę 22 322,8 tys. zł. W latach 2013–2014 wsparto 105 projektów. Przedsiębiorcy dokonali 69 zgłoszeń patentowych, w tym do EPO⁸⁹ i USPTO⁹⁰, dwóch zgłoszeń wzorów użytkowych oraz 34 zgłoszeń wzorów przemysłowych.

Celem Poddziałania 5.4.2 PO IG było upowszechnianie wiedzy na temat korzyści wynikających z ochrony własności intelektualnej w przedsiębiorstwach. Cel ten realizowano poprzez udzielanie wsparcia na projekty promocyjne i informacyjne mające na celu wzrost świadomości przedsiębiorców z korzyści płynących z ochrony własności intelektualnej, a także wspieranie projektów informacyjnych dotyczących metod i możliwości ochrony własności intelektualnej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. podpisano 23 umowy na kwotę 21 782,5 tys. zł.

⁸⁹ ang. European Patent Office.

⁹⁰ ang. United States Patent and Trademark Office.

Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Postanowienia prawa unijnego

Podstawowe cele, zasady, tryb i warunki wykorzystywania środków pomocowych, uregulowane przepisami UE, zostały implementowane do prawa polskiego. Reguły postępowania uczestników PO IG określają następujące akty prawa wspólnotowego:

- rozporządzenie Rady nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich⁹¹;
- rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999⁹²;
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁹³;
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego⁹⁴.

Prawo krajowe

Jednym z podstawowych i szczególnych aktów prawnych kierowanych do podmiotów gospodarczych, w sprawie pomocy państwa we współfinansowaniu przedsięwzięć innowacyjnych stanowi ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej⁹⁵. W art. 2 ust. 1 pkt 3 tej ustawy zdefiniowano, iż działalność innowacyjna polega na opracowaniu nowej technologii i uruchomieniu na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług. W rozdziale 2 ww. ustawy *Udzielanie kredytu technologicznego i premii technologicznej*, określono warunki, których spełnienie umożliwi przedsiębiorcom skorzystanie z pomocy państwa, w postaci dofinansowania przedsięwzięcia innowacyjnego przy wykorzystaniu środków publicznych, w tym unijnych.

⁹¹ Dz. Urz. UE L 312 z 23.12.1995, s. 1.

⁹² Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006 r. s. 25, zwane dalej *rozporządzeniem ogólnym WE*. Zostało ono uchylone z dniem 1 stycznia 2014 r. na podstawie art. 153 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r. s. 320).

⁹³ Dz. Urz. UE L 371 z 27.12.2006 r., s. 1.

⁹⁴ Dz. Urz. UE L 158 z 24.06.2010 r., s. 1.

⁹⁵ Dz. Urz. UE L z 2014 r. poz. 226, ze zm.

Zadania w zakresie wspierania działalności innowacyjnej realizuje w głównej mierze Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, działająca na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości⁹⁶. Zgodnie z art. 1 ust. 2 oraz art. 4 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, PARP jest państwową osobą prawną, realizującą zadania m.in. w zakresie wspierania działalności innowacyjnej w rozumieniu przepisów o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Należą do nich m.in. zadania określone w art. 4 ust. 4 pkt 1–6 ustawy o PARP, a mianowicie:

- działanie na rzecz realizacji założeń polityki innowacyjnej państwa;
- wspieranie i promocja przedsięwzięć, w tym programów, centralnych i regionalnych w zakresie rozwoju innowacyjności;
- przygotowywanie i realizacja własnych programów działań wspierających działalność innowacyjną;
- wspomaganie organów administracji rządowej i samorządowej w zbieraniu i przetwarzaniu danych o potrzebach gospodarki narodowej w zakresie innowacyjności;
- wspieranie działalności instytucji otoczenia przedsiębiorstw działających na rzecz wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw i gospodarki, takich jak: instytuty badawcze, centra badawczo-rozwojowe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne;
- współpraca międzynarodowa w zakresie promocji i rozwoju innowacyjności.

Sposób realizacji przez PARP zadania określonego w pkt. e) został uregulowany w rozporządzeniu o wspieraniu OI.

W § 3 ust. 1 rozporządzenia o wspieraniu OI zdefiniowano ośrodek innowacyjności jako osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, a także jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego, prowadzącą działalność w celu zapewnienia korzystnych warunków dla powstawania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną. W § 3 ust. 3 rozporządzenia o wspieraniu OI określono, iż działalność OI polega na:

- świadczeniu usług badawczo-rozwojowych;
- świadczeniu usług szkoleniowych lub doradczych w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej;
- świadczeniu usług szkoleniowych lub doradczych dotyczących powstawania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących badania naukowe, prace rozwojowe lub działalność innowacyjną;
- świadczeniu usług doradczych w zakresie transferu technologii lub praw własności intelektualnej;
- sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych;
- dzierżawie, najmie nieruchomości lub infrastruktury technicznej do celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej.

Stosownie do postanowień § 5 rozporządzenia o wspieraniu OI, PARP może udzielić OI wsparcia finansowego w ramach PO IG na realizację indywidualnych projektów o strategicznym znaczeniu dla tego programu. W § 6 tego rozporządzenia zdefiniowano rodzaje wydatków kwalifikujących się do wsparcia, a także warunki którym winny one odpowiadać. Wymieniono 22 rodzaje wydatków, które mogą być objęte dofinansowaniem jeśli zostały faktycznie poniesione i udokumentowane, a także są bezpośrednio związane z projektem i niezbędne do jego realizacji, a jednocześnie zostały pomniejszone o naliczony podatek od towarów i usług, chyba że konkretnemu OI nie przysługuje prawo do jego zwrotu lub odliczenia. Podstawowym źródłem wsparcia OI stanowią środki alokowane na Działanie 5.3 PO IG.

⁹⁶ Dz. U. z 2014 r. poz. 1804, ze zm. Dalej: *ustawa o PARP*.

Lista wybranych projektów innowacyjnych

DTP Wrocław

1. **Hectonet** – specjalizuje się w projektowaniu i tworzeniu systemów informatycznych dla sektora ochrony zdrowia. Wspierają one gromadzenie i przetwarzanie dokumentacji medycznej (w formie elektronicznej) dla małych i średnich placówek medycznych oraz indywidualnych praktyk lekarskich. System ten zapewnia sprawną obsługę różnych form udzielania świadczeń medycznych, jak opieka ambulatoryjna, opieka szpitalna oraz opieka ambulatoryjna i szpitalna, a także zapewnia ciągłość prowadzenia historii choroby pacjenta, niezależnie od miejsca i trybu udzielonych świadczeń.
2. **Hicron** – specjalizuje się w projektowaniu oraz wdrażaniu zaawansowanych systemów IT typu ERP⁹⁷, które wspomagają współczesne zarządzanie przedsiębiorstwem. Oferowane są kompleksowe, innowacyjne rozwiązania z zakresu IT oraz profesjonalne doradztwo dla dużych i średnich firm z zakresu zastosowania oraz funkcjonowania ERP.
3. **LAB-BIT Software SA** we Wrocławiu – zajmuje się dostarczaniem rozwiązań informatycznych dla sektora medycznego, posiada kompetencje do przygotowywania rozwiązań informatycznych, w swojej ofercie posiada np. specjalistyczne oprogramowanie medyczne dla szpitali, przychodni, laboratoriów analitycznych i pracowni diagnostycznych.
4. **MICROSCOPEIT Sp. z o.o.** we Wrocławiu – specjalizuje się w opracowywaniu zaawansowanego systemu analizy obrazów mikroskopowych dla jednostek medyczno-diagnostycznych oraz naukowo-badawczych. System ten wykorzystuje zaawansowaną infrastrukturę sprzętową i teleinformatyczną, umożliwiającą m.in. cyfrową analizę obrazów biomedycznych oraz wizualizację obrazów mikroskopowych za pomocą systemów tzw. wirtualnej mikroskopii w połączeniu z usługami telekonferencyjnymi, niezależnie od lokalizacji geograficznej użytkowników.
5. **Softbay** – specjalizuje się w tworzeniu dedykowanych systemów informatycznych na urządzenia mobilne oraz rozwiązań opartych o technologie stron informatycznych. Firma wykonuje aplikacje internetowe oraz aplikacje mobilne na systemy Android oraz Windows Phone.
6. **Vratis Sp. z o.o.** we Wrocławiu – opracowuje algorytmy na potrzeby analizy obrazów w przemyśle, medycynie i biologii. Ponadto opracowuje technologie oparte o akceleracje obliczeń za pomocą GPU⁹⁸ oraz obliczeniową dynamikę płynów (CFD). Firma ta realizuje projekt dla Europejskiej Agencji Kosmicznej, który dotyczy wykrywania i śledzenia obiektów bliskich Ziemi.

GPNT Gdańsk

1. **Assistech Sp. z o.o.** w Gdańsku opracowała i wdrożyła produkt „C-Eye” – będący innowacyjnym systemem wykorzystującym technologię śledzenia wzroku w zastosowaniach medycznych. Wspiera ocenę stanu neurologicznego i neurorehabilitację oraz pokonuje bariery komunikacyjne osób pozornie nieświadomych i pozbawionych możliwości konwencjonalnego kontaktu z otoczeniem.
2. **FancyFon SA** w Gdańsku – firma opracowała i wdrożyła produkt „FAMOC™”, będący oprogramowaniem mobilnym do konfiguracji i zarządzania urządzeniami mobilnymi. Produkt waktualnie sprzedawany jest na rynkach światowych.

⁹⁷ ERP – metoda efektywnego planowania zarządzania całością zasobów przedsiębiorstwa. Jest to też określenie systemów informatycznych służących wspomaganie zarządzania przedsiębiorstwem lub współdziałania grupy współpracujących ze sobą przedsiębiorstw, poprzez gromadzenie danych oraz umożliwienie wykonywania operacji na zebranych danych.

⁹⁸ GPU – procesor graficzny – główna jednostka obliczeniowa znajdująca się w kartach graficznych.

3. **G-Forces Web Menagement Polska Sp. z o.o.** w Gdańsku – Spółka odnosząca sukcesy na rynku brytyjskim, m.in.:
 - wdrożyła narzędzia do całodobowej wieloaspektowej kontroli wydajności wdrażanych serwisów internetowych oraz ich porównywania z rozwiązaniami konkurencji,
 - wdrożyła narzędzia do tworzenia bez udziału programistów responsywnych serwisów internetowych dla branży motoryzacyjnej na bazie architektury komponentowej,
 - zautomatyzowała narzędzie do obrazowania „wąskich gardeł” w procesie wytwarzania,
 - wprowadziła zautomatyzowane narzędzie do formalnego pomiaru jakości wytwarzanego oprogramowania,
 - wdrożyła sposób na zwiększenie efektywności wytwarzania oprogramowania, dzięki zastosowaniu rozwiązania w chmurze pozwalającego definiować procesy wytwórcze.
4. **Svanvid Sp. z o.o.** w Gdańsku – firma biotechnologiczna – producent suplementu diety „Ultivia”, zawierającego najczystsze kwasy Omega 3, który może być zażywany także przez wegetarian, a nawet wegan.

KIT Krosno

1. **Avimot Sp. z o.o.** w Krośnie – opracowała: wskaźniki lotnicze, wskaźniki zintegrowane, elementy mechaniki lotniczej i oświetlenie, a także nowe usługi w zakresie elektroniki dla lotnictwa oraz motoryzacji.
2. **G&J Sp. z o.o.** w Krośnie – opracowała i wdrożyła do produkcji trzy typy szybowców dla nowopowstającej klasy szybowcowej 13,5 metra.
3. **NGS Oil&Gas Sp. z o.o.** w Krośnie – opracowała głowice eksploatacyjne na potrzeby branży naftowej oraz produkty związane ze sprzętem przeznaczonym do wydobywania ropy i gazu z dna morskiego.
4. **Peszke S.C.** w Krośnie. Spółka opracowała:
 - projekt GP ONE – GP SEVEN dwóch modeli samolotów ultralekkich spełniających wymagania europejskiej klasy UL i amerykańskiej LSA, realizowane we współpracy z czeskimi firmami lotniczymi;
 - projekt szybowca GP-10 (oblatany 24 września 2013 r.);
 - nowe asortymenty śmigieł lotniczych A-line, B-line, P-line.

KPT Kielce

1. **ALI Media Prepaid System Sp. z o.o.** w Kielcach. Firma wprowadziła w 2014 r. razem z firmą Apator PoWoGaz SA nowy innowacyjny przedpłatowy zestaw wodomierzowy AquaCode. System jest sprzedawany m.in. w krajach Afryki.
2. **GNS SYSTEMY INFORMATYCZNE** w Kielcach. Firma wdrożyła w 2014 r. na rynek Centralną Ewidencję Biegłych i Rzeczników (CEBiR). CEBiR jest rodzajem elektronicznego narzędzia, które udostępnia użytkownikom w sposób całkowicie zautomatyzowany rejestry biegłych sądowych z list Prezesów Sądu Okręgowego w całej Polsce.
3. **Gremitech Grzegorz Piec** w Kielcach. Firma opracowała samochodowy system gaszenia mgłą wodną do wozów strażackich 0. Technologia VMS 100 pozwala na zmniejszenie zużycia wody do 70% w porównaniu do tradycyjnych metod, przy równoczesnym wzroście efektywności gaszenia oraz wzroście bezpieczeństwa strażaków. VMS 1000 może być stosowany praktycznie do wszystkich klas pożarów.

4. **ISRM Sp. z o.o.** w Kielcach wdrożyła w 2014 r. system NextBuy, będący platformą zakupową dla średnich i dużych firm, wspomagającą zarządzanie relacjami z dostawcami. Platforma NextBuy należy do aplikacji typu e-procurement, pozwala na elektroniczne zarządzanie wszystkimi krokami związanymi zamówieniami, zaopatrzeniem i potrzebami zakupowymi w przedsiębiorstwie. System e-procurement charakteryzuje się automatyzacją procesów zakupowych i obiegu dokumentów w firmie. Pozwala na kontrolę, uporządkowanie i centralizację działu zakupów.
5. **PODOPHARM Sp. z o.o.** w Kielcach. W 2015r. Spółka wprowadziła system Podoklamry. Produkt spełnia wymogi prawne i epidemiologiczne aplikacji czasowego implantu do korekcji wrastających paznokci. Jest to polski wynalazek, który został zgłoszony do ochrony w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej. Klamra wykonana jest ze stali implantologicznej posiadającej certyfikat CE i zarejestrowana jako narzędzie medyczne. Spółka jest także producentem linii kosmetyków 5KINFLEX, posiada innowacyjną recepturę, bogatą w skuteczne i naturalne składniki aktywne zapewniające szybką i długotrwałą regenerację podrażnionej skóry. PODOPHARM, jako pierwsza marka na świecie, w preparatach do ciała, stóp i dłoni zastosowała opatentowaną substancję leczniczą oktenidynę. Udokumentowane badania kliniczne świadczą o wysokiej skuteczności jej działania.

PPNT Poznań

1. **Genesius Sp. z o.o.** w Poznaniu projektuje i sprzedaje wytworzone w procesie syntezy konstrukty DNA/RNA o długości kilkuset/kilku tysięcy nukleotydów, które nie są możliwe do osiągnięcia przy wykorzystaniu powszechnie stosowanych metod. Ww. konstrukty DNA/RNA mogą być wykorzystywane przez grupę docelową jako półprodukt niezbędny w procesie tworzenia produktu leczniczego. Oferta Spółki kierowana jest do jednostek badawczych i naukowych oraz firm biotechnologicznych i farmaceutycznych.
2. **Glip Sp. z o.o.** w Poznaniu zajmuje się produkcją i sprzedażą interaktywnych urządzeń peryferyjnych (stoły multimedialne), które reagują na dotyk kilku użytkowników jednocześnie.
3. **ICSolutions Sp. z o.o.** w Poznaniu opracowała technologię IC PEN, która jest systemem digitalizacji danych umożliwiającym utrwalenie w formie elektronicznej tekstu pisanego na papierze. Dzięki temu systemowi naturalna czynność pisanie pozwala na jednoczesne archiwizowanie danych w komputerze. Spółka jest dostawcą oprogramowania wspomagającego proces monitoringu wyborów dla OBWE.
4. **NanoSynHap Sp. z o.o.** w Poznaniu produkuje nowe związki chemiczne w skali nano. Głównym jej produktem są nanoapatyty (głównie hydroksy – i fluoroapatyty) dostarczane dla firm farmaceutycznych (suplementy, maści, pasty, kremy) i kosmetycznych, które wykorzystują je w produktach końcowych. Prowadzone badania biologiczne wykazały możliwości zastosowania ww. materiału w medycynie, także jako kremy z hydroksyapatytem na trudno gojące się rany.
5. **Photo HiTech Sp. z o.o.** w Krakowie opracowała fotoinicjatory kationowe przeznaczone do procesów fotopolimeryzacji, najczęściej stosowanych do utwardzania powłok polimerowych (farb, lakierów, klejów) nakładanych na różne podłoża. W porównaniu z innymi metodami powlekania wyrobów tworzywami sztucznymi fotopolimeryzacja jest procesem szybkim i bezrozpuszczalnikowym, co pozwala na dużą przepustowość linii produkcyjnych.

6. **uBirds Sp. z o.o.** w Warszawie opracowała zestaw urządzeń montowanych w pasku, dzięki którym tradycyjny zegarek może zyskać funkcję smartwatcha. Pasek z tą technologią umożliwia m.in. odbieranie powiadomień z telefonu, ochronę przed jego zagubieniem, rozpoznawanie gestów, moduł bluetooth i NFC⁹⁹.

WPT Wrocław

1. **Amplicon Sp. z o.o.** – spółka biotechnologiczna utworzona w lutym 2014 r. – producent innowacyjnych zestawów testów diagnostycznych służących do wykrywania chorób zakaźnych i genetycznych u zwierząt. Opracowano już 17 zestawów testów, z których część jest unikalna na skalę światową, m.in.:
 - AmpliTest BVDV, za pomocą którego można wykryć każdy z obecnie znanych trzech genotypów wirusa BVD (inne dostępne komercyjnie testy wykrywają jedynie dwa genotypy);
 - AmpliTest TBEV – zestaw umożliwiający wykrycie wirusa będącego przyczyną kleszczowego zapalenia mózgu (wg naszej wiedzy – jedyny na świecie wykorzystujący tak zaawansowaną technologię);
 - AmpliTest Panel odkleszczowy – zestaw, za pomocą którego w jednej reakcji można zdiagnozować trzy różne choroby odkleszczowe (boreliozę, babeszjozę oraz anaplazmozę).
2. **Apeiron Synthesis SA** została utworzona w lutym 2009 r. w celu komercjalizacji wyników badań naukowych z zakresu zaawansowanych technologii, a w szczególności katalitycznej reakcji metatezy olefin, pozwalającej na znaczne obniżenie kosztów produkcji, jak również wykorzystanie odnawialnych źródeł surowca do wytwarzania szerokiej gamy produktów.
 Spółka produkuje unikalne w skali światowej katalizatory metatezy olefin. Dzięki ich zastosowaniu wyeliminowano konieczność stosowania żmudnych i kosztownych procesów oczyszczania produktów (m.in. chemikaliów oraz związków farmaceutycznych) po reakcji metatezy, z zanieczyszczeń zawierających ruten.
 Katalizatory opracowane przez Spółkę znajdują zastosowanie w syntezie leków, związków zapachowych, dodatków do kosmetyków, składników agrochemicznych, takich jak pestycydy i feromony oraz polimerów i zaawansowanych materiałów.
 Opracowane produkty są przedmiotem pięciu zgłoszeń patentowych w 30 krajach na świecie.
3. **Drying Process Sp. z o.o.**, powstała w 2015 r., prowadzi badania nad efektywnością pomp ciepła w procesach suszenia. Badaniom poddano posiadane przez firmę nowe rozwiązania podnoszące efektywność energetyczną procesów suszenia z wykorzystaniem pomp ciepła. Badania mają na celu rozwijanie technologii pomp ciepła w suszarnictwie, komercjalizację rozwiązań i sprzedaż opracowanych w trakcie badań technologii. Ze względu na innowacyjne i opatentowane rozwiązania zakładane jest ponad dwukrotne obniżenie kosztów procesów suszenia. Wysoka sprawność energetyczna ma być efektem połączenia pomp ciepła, zamknięcia obiegu powietrza i zastosowania nowatorskich rozwiązań w zakresie termodynamicznej obróbki powietrza. Suszarnie mogą zużywać od 4 do 7 razy mniej energii.
4. **General Robotics Sp. z o.o.**, powstała w styczniu 2015 r., prowadzi działalność biura konstrukcyjno-projektowego w obszarach robotyki, elektroniki i mechaniki. Świadczy także kompleksowe usługi projektowania, programowania oraz wykonywania serii prototypowych urządzeń

⁹⁹ NFC – komunikacja bliskiego zasięgu.

elektronicznych oraz robotów mobilnych. Głównym produktem Spółki jest mobilny robot społeczny EuGenius, wyposażony w zestaw czujników i kamer umożliwiających poznawanie otoczenia oraz rozpoznawanie osób w jego pobliżu. Robot znajduje zastosowania jako punkt informacyjny bądź autonomiczny przewodnik (np. w muzeum, galerii) który prezentuje na swoim ekranie listę tematów, na które może udzielić informacji, a niezaczeptany rozgląda się za ludźmi i zachęca ich do skorzystania ze swojej pomocy.

5. **Lediko Sp. z o.o.**, założona we wrześniu 2004 r., zajmuje się projektowaniem i produkcją nowoczesnego oświetlenia LED, specjalizuje się w produkcji najwyższej jakości modułów LED oraz opraw LED dla branż: motoryzacyjnej, oświetlenia przenośnego, podwodnego, architektonicznego, ewakuacyjnego, ulicznego, muzealnego oraz specjalistycznego. Jako pierwsza firma w Polsce wprowadziła do swojej oferty diody LED renomowanej firmy CREE. Możliwość dystrybucji diod LED amerykańskiej firmy ETG, pozwoliła Spółce na dostęp do nowych wówczas technologii, które umożliwiły jej realizację diodowych projektów o wysokim stopniu zaawansowania, spełniających rygorystyczne wymagania jakościowe. Ich utrzymanie umożliwił w ogromnym stopniu dostęp do wysoko wyspecjalizowanych laboratoriów WPT. Pozwoliło to od samego początku działalności nabrać bezcennego doświadczenia i osiągnąć przewagę konkurencyjną nad innymi podmiotami.

Spółka posiada dwa patenty zarejestrowane w polskim urzędzie patentowym, a także znak towarowy „Lediko”, zarejestrowany w polskim i europejskim urzędzie patentowym.

6. **Lipid Systems Sp. z o.o.** – przedsiębiorstwo typu spin-off założone w 2009 r. przez członków Laboratorium Biofizyki Agregatów Makrocząsteczkowych na Politechnice Wrocławskiej. Zaangażowani w rozwój firmy naukowcy prowadzą badania nad agregatami lipidowymi, opracowując metody ich charakteryzacji oraz określając ich znaczenie dla funkcjonowania układów biologicznych. Celem tych prac jest opracowanie formułacji leków o nowych, korzystniejszych właściwościach, z punktu widzenia farmakoterapii lub wygody dla pacjenta. Spółka prowadzi prace nad wdrożeniem na rynek polski i europejski nanoleku – opracowanej przez firmę liposomowej postaci doksorubicyny (lek stosowany m.in. w leczeniu raka tarczycy i jajników).

W 2014 r. Spółka opracowała unikalną metodę wytwarzania liposomowych postaci substancji hydrożelowych. Technologia ta jest przedmiotem zgłoszenia patentowego.

7. **Pure Biologics Sp. z o.o.** – firma biotechnologiczna, istniejąca na rynku od 2010 r., świadczy profesjonalne usługi w zakresie produkcji, oczyszczania i analizy białek oraz przeciwciał, a także rozwoju metod pomiarowych. Dostarczane przez nią produkty służą do rozwoju przedklinicznego nowych kandydatów na leki, do diagnostyki molekularnej, a także dla celów badawczych jednostek naukowych.

Spółka prowadzi także prace badawczo-rozwojowe przy opracowaniu nowych narzędzi diagnostycznych, w tym głównie w diagnostyce onkologicznej do wczesnego wykrywania nowotworów oraz opracowaniu testu diagnostycznego do wczesnej detekcji nowotworów urologicznych.

8. **Saule Sp. z o.o.** jako jedna z pierwszych firm na świecie pracuje nad komercyjnym wykorzystaniem perowskitów, poprzez stworzenie nowej generacji ogniw fotowoltaicznych. Spółka pracuje nad połączeniem ogniw perowskitowych z obecnie istniejącymi produktami, by zapewnić im innowacyjne i pionierskie właściwości. Perowskity są świetnymi pochłaniaczami światła. Dzięki unikalnym właściwościom perowskitów możliwe będzie zespolenie ogniwa z szybami,

a dzięki temu okna zmieniają się w panele fotowoltaiczne. Ponadto możliwe będzie pokrywanie dachówki ogniwami perowskitowymi, przez co cały dach może stać się panelem fotowoltaicznym. Perowskity można będzie nanosić na całe elewacje nowoczesnych budynków lub hal produkcyjnych, dzięki czemu nie tylko dach i okna, ale i ściany produkowałyby prąd.

W stosunku do istniejących rozwiązań bazujących na perowskicie, następujące aspekty świadczą o innowacyjności rozwiązania firmy Saule Sp. z o.o.:

- możliwość otrzymania materiału perowskitowego praktycznie na każdym podłożu,
- duża powierzchnia ogniw w połączeniu z wysoką sprawnością,
- przełomowy proces produkcji, niewymagający wykorzystania wysokich temperatur, pozwalający na przemysłową produkcję ogniw,
- unikalna architektura ogniw usprawniająca proces produkcyjny i obniżająca koszty.

Dzięki unikalnym właściwościom perowskitów: elastyczności, przezroczystości i bardzo niskiej wadze, będzie możliwość ich wykorzystania w urządzeniach codziennego użytku. Np. ekran tabletu pokryty perowskitem będzie mógł doładowywać baterię. Namiot turystyczny może funkcjonować jako panel fotowoltaiczny produkujący prąd, który można zwinąć w rulon i schować.

9. **Stern Cells Spin SA** – spółka biotechnologiczna typu spin-off, powstała w 2009 r., której celem jest komercjalizacja innowacyjnych odkryć związanych z komórkami macierzystymi o symbolu MIC-I w zakresie hodowli, wyprowadzania i zastosowania komórek macierzystych o symbolu MIC-I oraz substancji pochodnych. Fundamentem Spółki są wynalazki dotyczące nowej linii komórek macierzystych MIC-I wyprowadzonej z rosnących poroży jelenia szlachetnego – chronione zgłoszeniami patentowymi (Polska, Europa, Świat). Polegają one na odkryciu sposobu wyprowadzenia, hodowli i zastosowania porozogennych komórek macierzystych MIC-I oraz otrzymywania i stosowania homogenatu komórkowego MIC-I.

Na dotychczasowe efekty komercjalizacji składają się:

- surowiec kosmetyczny NHAC Biocervin MIC-I (wpisany na listę ING) przez Personal Care Products Council,
- biodermokosmetyki REVITACELL wykorzystujące NHAC Biocervin MIC-I,
- weterynaryjne środki pielęgnacyjne VELVETYNA, wykorzystujących surowiec PRS MIC-I.

Bariery w stymulowaniu procesów wspierania przedsiębiorców innowacyjnych

W opinii przedstawicieli większości skontrolowanych OI¹⁰⁰, m.in. dzięki funduszom publicznym powstała nowoczesna infrastruktura techniczna, m.in. w postaci dobrze wyposażonych parków technologicznych, jak również licznych laboratoriów na uczelniach. Programy pomocowe, prowadzone przez PARP i NCBR, stanowiły istotne źródło finansowania innowacyjnych rozwiązań, a wprowadzenie programów sektorowych i inteligentnych specjalizacji stanowi ważny czynnik, który powinien przeciwdziałać rozproszeniu środków finansowych, przeznaczonych na wspieranie innowacji.

Niemniej jednak obok tych pozytywnych elementów krytyce poddano obowiązujące zasady rozliczania otrzymanej pomocy. W myśl tych zasad, ostatecznymi beneficjentami środków wsparcia, otrzymanych przez OI, mają być głównie przedsiębiorcy innowacyjni, lokatorzy tych ośrodków. Wprowadzono bowiem obowiązek przekazywania otrzymanego wsparcia (w okresie 20 lat trwania projektu) w postaci ulg w opłatach za korzystanie przez tych przedsiębiorców z mienia OI. Takie rozwiązanie nie pozwala na faktyczną realizację zadania wspierania przedsiębiorców, bowiem aparatura badawcza czy produkcyjna w okresie zakupu jeszcze o wysokiej jakości technologicznej czy wysokim poziomie innowacyjności, za kilka lat nie będzie spełniała oczekiwań firm o innowacyjnym charakterze, a określony w projekcie zakaz uwzględniania w cenie usługi amortyzacji (uważany za niedozwolony dochód) powoduje brak środków na ich odtworzenie.

Prezes Zarządu jednego OI zwrócił uwagę na kolejny problem systemowy związany z wykorzystaniem środków unijnych. Po zrealizowaniu przez ten Ośrodek projektu Innowacja kluczem do sukcesu w ramach Działania 3.1 PO IG, jest on zobowiązany bezterminowo do reinwestycji środków pieniężnych pozyskanych z wyjść kapitałowych ze spółek utworzonych w ramach tego projektu w kolejne innowacyjne przedsięwzięcia. Jednocześnie kwoty tych wyjść kapitałowych stanowią dla OI przychód do opodatkowania, którego nie może pomniejszyć o koszt jego uzyskania, gdyż wcześniej objął udziały w tej spółce z pieniędzy pochodzących z dotacji. Oznacza to z kolei, że dokonując takiego wyjścia kapitałowego, OI zobowiązany jest wówczas do zapłaty podatku dochodowego z własnych (pozaprojektowych) środków, ponieważ wydatek taki nie znajduje się w katalogu wydatków kwalifikowanych, które można pokrywać ze środków projektu w ramach Działania 3.1 PO IG.

Konieczność ponoszenia dużych nakładów finansowych na utrzymanie i odtwarzanie potencjału technicznego uzbrojenia będzie zmuszać OI do koncentrowania się na działaniach dających przychód, co może skutkować ograniczeniami w realizacji głównej misji związanej z wspieraniem pomysłów innowacyjnych i ich komercjalizacji, czy też adaptowaniu nowoczesnych produktów wytworzonych gdzie indziej. Jako sugerowane działanie w celu likwidacji tej bariery wskazano na odejście od wymogu samowystarczalności finansowej OI wspierających działalność innowacyjną. Utrzymanie tych ośrodków wyłącznie z przychodów pochodzących z bieżącej działalności komercyjnej wymusza nadmierne niekiedy skoncentrowanie pracowników ośrodków na poszukiwaniu przychodu, ze szkodą dla podstawowego zadania jakim jest wspieranie pomysłów innowacyjnych i poszukiwanie szans na udane transferowanie nowych technologii do firm.

¹⁰⁰ M.in.: BKPPT Bełchatów, CTTPL Łódź, DPT Szczawno Zdrój, DTP Wrocław, IT Stalowa Wola, JCI Kraków, ŁRPNT Łódź, PPNT Poznań, RIT Rybnik, SIT Słupsk, WPT Wrocław.

Zarządzający OI wskazali następujące działania i decyzje, które służyłyby usuwaniu barier w realizacji przez OI misji w zakresie wspierania rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych:

1. Usunięcie ograniczenia wykorzystania infrastruktury OI wyłącznie do świadczenia usług podmiotom prowadzącym badania naukowe, prace badawczo-rozwojowe, lub działalność innowacyjną. Jest to utrudnienie nieracjonalne z punktu widzenia efektywności wykorzystania tej infrastruktury oraz z punktu widzenia osiągania przez OI zysków, które mogłyby być przeznaczone na wspieranie innowacyjności. Postulowany model powinien umożliwiać świadczenie usług komercyjnych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury (oczywiście w ramach określonych czasowo, procentowo, lub kwotowo), przy założeniu, że ewentualne zyski zostaną przeznaczone na działalność statutową OI.
2. Z uwagi na brak środków własnych MŚP na badania, najbardziej efektywnym bodźcem do wspierania takich przedsięwzięć byłby system mieszany, w którym ulgi podatkowe uzupełniałyby dotacje, co pozwoliłoby myśleć przedsiębiorcom o inwestowaniu w innowacyjność w sposób bardziej planowy i długofalowy.
3. Firmy wprowadzające innowacyjne produkty powinny mieć możliwość otrzymania pomocy ze strony państwa ze względu na wysokie koszty wdrażania rozwiązań innowacyjnych. Proponowane działania w celu likwidacji barier w tym zakresie powinny polegać na opracowaniu krajowej strategii zarządzania działalnością proinnowacyjną. W strategii tej powinno rozstrzygnąć się problemy finansowania działalności innowacyjnej, problemy prawne i podatkowe, a także dotyczące rozkładu ryzyka prowadzenia działalności innowacyjnej w firmach, instytucjach naukowych i uczelniach. Istotnym źródłem generowania popytu na innowacyjne rozwiązania technologiczne mogłaby i powinna być sfera zamówień publicznych. Udane rozwiązania zrealizowane nawet przez małe, rodzime podmioty miałyby szanse na osiągnięcie efektu skali. Stanowiłoby to dla nich istotny czynnik motywujący do podejmowania ryzyka związanego z innowacyjnością.

Przedstawiciele kilku OI¹⁰¹ upatrywali utrudnień we wdrażaniu produktów innowacyjnych w finansowej niezdolności uczelni do efektywnego zarządzania współpracą z podmiotami gospodarczymi oraz z instytucjami otoczenia biznesu, a także w stosowaniu błędnych kryteriów oceny pracowników nauki, skutkujących niewłaściwym ich motywowaniem do działań mających na celu komercjalizację wyników prac badawczych. Zarówno uczelnie jak i ich spółki celowe nie dysponują odpowiednimi wkładami pieniężnymi, którymi mogłyby wspierać nowo tworzone spółki spin-off. Skutkiem tego naukowcy obawiają się podejmowania działalności w tej formie, a nie dysponując własnym wkładem pieniężnym, niechętnie godzą się na wkład inwestora prywatnego, co nie sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości akademickiej.

Zdaniem przedstawicieli OI, brakuje systemów motywujących zdolnych i twórczych pracowników nauki do angażowania się w działalność gospodarczą. Przełamanie tej bariery wymaga wdrożenia systemu silnie motywującego pracowników nauki (szczególnie tych działających w obszarach nauk technicznych i przyrodniczych) do aktywnej współpracy z gospodarką. Tymczasem kariery naukowe budowane są przede wszystkim na podstawie punktów uzyskanych poprzez publikacje oraz zgłoszenia patentowe, niezależnie od ich jakości. Punkty te naukowcy otrzymują nawet w przypadku niezyskania patentu m.in. wskutek odrzucenia wniosku przez Urząd Patentowy.

¹⁰¹ M.in. CTTP Łódź, ŁRPNT Łódź, PPNT Gdynia, PPNT Poznań, WPT Wrocław.

Punkty uzyskane za transfer wiedzy i technologii z uczelni do biznesu oraz współpracę z przedsiębiorcami powinny znacznie przewyższać liczbę punktów możliwych do uzyskania z tytułu publikacji czy zgłoszeń patentowych. Polityka podnoszenia kwalifikacji na uczelniach jest zbyt sformalizowana i nie zapewnia możliwości pełnego finansowania staży w przemyśle dla najzdolniejszych studentów.

Przedstawiciele skontrolowanych podmiotów funkcjonujących jako jednostki budżetowe samorządu (*BPNT Białystok, CEW Chojnice*) bądź działające w formie spółki gminy (*IT Stalowa Wola*) wskazywali na bariery finansowe i formalno-prawne:

- ograniczone możliwości finansowe i prawne dla satysfakcjonującego wynagradzania kadry doradców merytorycznych i specjalistów branżowych, a w konsekwencji trudności w pozyskaniu doświadczonych ekspertów, którzy wsparliby działalność merytoryczną OI oraz duża rotacja zatrudnionych;
- ograniczenie możliwości utworzenia funduszy załączkowych i zaangażowania kapitałowego w nowo tworzone start-upy technologiczne, a tym samym zawężenie pola działania w obszarach, w których oczekiwana powinna być aktywność OI;
- brak osobowości prawnej w jednostkach budżetowych wyklucza możliwość aplikowania o fundusze zewnętrzne, podmiot taki nie może prowadzić działalności gospodarczej innej niż udostępnianie powierzonego w trwały zarząd majątku jednostki samorządowej;
- brak samodzielności uniemożliwia także nawiązywanie współpracy z partnerami zagranicznymi i negatywnie wpływa na szybkość i elastyczność działania OI.

Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska,
odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Nazwa kontrolowanego podmiotu	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność	
	Pełniona funkcja	Imię i Nazwisko
1. Ministerstwo Rozwoju	Wicepremier – Minister Rozwoju	Mateusz Morawiecki – od dnia 16 listopada 2015 r.
2. Ministerstwo Gospodarki	Wicepremier – Minister Gospodarki	Janusz Piechociński – od dnia 6 grudnia 2012 r. do dnia 15 listopada 2015 r.
3. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Prezes	Dariusz Szewczyk – p.o. Prezesa, od dnia 19 stycznia 2016 r. Poprzednio, tj. od dnia 13 marca 2009 r. do dnia 18 stycznia 2016 r. – Bożena Lublińska-Kasprzak
4. Agencja Rozwoju Lokalnego SA w Sosnowcu	Prezes Zarządu	Grzegorz Dąbrowski
5. Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.	Prezes Zarządu	Dariusz Stępczyński
6. Białostocki Park Naukowo-Technologiczny (jednostka budżetowa Miasta Białystok)	Dyrektor	Anna Daszuta-Zalewska – od dnia 17 lutego 2014 r., wcześniej, tj. w okresie od dnia 14 października 2013 r. do dnia 16 lutego 2014 r. po. Dyrektora Poprzednio, tj. od dnia 1 stycznia do dnia 13 października 2013 r. funkcje Dyrektora pełniła Jolanta Koszelew
7. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Bydgoszczy	Prezes Zarządu	Andrzej Półgrabski
8. Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe w Chojnicach (jednostka budżetowa Powiatu Chojnickiego)	Dyrektor	Monika Kuchta
9. Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej Sp. z o.o. w Łodzi	Prezes Zarządu	Paulina Kosmowska
10. Data Techno Park Sp. z o.o. we Wrocławiu	Prezes Zarządu	Marek Girek
11. Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Szczawnie-Zdroju	Prezes Zarządu	Sławomir Hunek
12. Górnośląska Agencja Promocji Przedsiębiorczości SA w Rybniku	Prezes Zarządu	Dorota Grudzińska – od dnia 7 stycznia 2015 r. Poprzednio: Maciej Puzon – od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 7 stycznia 2015 r. Eugeniusz Wycisło – od dnia 15 marca 2013 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. Robert Zarzycki – od dnia 21 czerwca 2012 r. do dnia 15 marca 2013 r.
13. Inkubator Technologiczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli	Prezes Zarządu	Anna Pasztaleniec – od dnia 1 stycznia 2016 r. Poprzednio Cezary Kubicki
14. Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o. w Krakowie	Prezes Zarządu	Paweł Błachno

Nazwa kontrolowanego podmiotu	Osoby odpowiedzialne za kontrolowaną działalność	
	Pełniona funkcja	Imię i Nazwisko
15. Kielecki Park Technologiczny (jednostka budżetowa Miasta Kielce)	Dyrektor	Szymon Mazurkiewicz
16. Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. w Krakowie	Prezes Zarządu	Wojciech Przybylski – od dnia 18 stycznia 2016 r. Poprzednio Wiesława Kornaś
17. Krośnieński Inkubator Technologiczny „KRINTECH” Sp. z o.o. w Krośnie	Prezes Zarządu	Bogdan Kogut
18. Legnicki Park Technologiczny LETIA SA w Legnicy	Prezes Zarządu	Adam Grabowiecki – od dnia 30 czerwca 2014 r. Poprzednio Bogusław Graboń – od dnia 16 czerwca 2014 r. do dnia 30 czerwca 2014 r., a wcześniej, tj. do dnia 16 czerwca 2014 r. – Maciej Turek
19. Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. w Łodzi	Prezes Zarządu	Bogdan Wasilewski – od dnia 8 maja 2014 r. Poprzednio Andrzej Styczeń od dnia 27 lipca 2010 r. do 8 maja 2014 r.
20. Miasteczko Multimedialne Sp. z o.o. w Nowym Sączu	Prezes Zarządu	Małgorzata Szostkiewicz – od dnia 15 października 2012 r. Poprzednio Krzysztof Wnęk
21. Park Naukowo-Technologiczny „Euro-Centrum” Sp. z o.o. w Katowicach	Prezes Zarządu	Roman Trzaskalik
22. Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Słupsku	Prezes Zarządu	Mirosław Kamiński
23. Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o. w Sopocie	Prezes Zarządu	Aleksandra Jankowska – od dnia 8 lutego 2016 r. Poprzednio Teresa Kamińska
24. Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni (jednostka budżetowa Miasta Gdyni)	Dyrektor	Anna Borkowska
25. Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Dyrektor	Jacek Gulbiński
26. Śląskie Centrum Naukowo-Technologiczne Przemysłu Lotniczego Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach	Prezes Zarządu	Bartłomiej Płonka – od dnia 26 lutego 2016 r. Poprzednio Wojciech Woźniak
27. TARR Centrum Innowacyjności Sp. z o.o. w Toruniu	Prezes Zarządu	Wojciech Daniel
28. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Toruniu	Prezes Zarząd	Ewa Rybińska
29. Wrocławski Park Technologiczny SA we Wrocławiu	Zarząd Spółki	Maciej Potocki – Prezes, Józef Rać – Wiceprezes oraz Marek Winkowski – Wiceprezes

Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

Prawo unijne

1. Rozporządzenia Rady nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich – Dz. Urz. UE L 312 z 23.12.1995, s. 1.
2. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 – Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, s. 25, ze zm. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2014 r.
3. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Dz. Urz. UE L 371 z 27.12.2006, s. 1, ze zm.
4. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis – Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, s. 5. Rozporządzenie wygasło z dniem 31 grudnia 2013 r.
5. Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE – Dz. Urz. UE L 83 z 27.03.1999, s. 1. Tytuł zmieniony (na: stosowania art. 108 TFUE) przez art. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady (UE) nr 734/2013 z dnia 22 lipca 2013 r. – Dz. Urz. UE L 204 z 31.07.2013, s. 15.
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego – Dz. Urz. UE L 158 z 24.06.2010, s. 1.
7. Zalecenie Komisji nr C(2003) 1422 z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw – polska wersja językowa dostępna w: „Nowa definicja MŚP. Poradnik dla użytkowników i wzór oświadczenia” (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm).

Prawo krajowe

1. Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli – Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.
2. Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – Dz. U. z 2014 r. poz. 1804, ze zm.
3. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej – Dz. U. z 2015 r., poz. 584, ze zm.
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.
5. Ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o Krajowym Funduszu Kapitałowym – Dz. U. z 2015 r. poz. 562, ze zm.
6. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości – Dz. U. z 2013 r. poz. 330, ze zm.
7. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych – Dz. U. z 2013 r. poz. 907, ze zm.

8. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług – Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, ze zm.
9. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej – Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, ze zm.
10. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – Dz. U. z 2013 r. poz. 168.
11. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – Dz. U. z 2014 r. poz. 1649, ze zm.
12. Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów – Dz. U. z 2015 r. poz. 184, ze zm.
13. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej – Dz. U. z 2013 r. poz. 1410.
14. Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, ze zm.
15. Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej – Dz. U. z 2014 r. poz. 226, ze zm.
16. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, ze zm.
17. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny – Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.
18. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej – Dz. U. z 2014 r. poz. 782, ze zm.
19. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych – Dz. U. Nr 182, poz. 1228, ze zm.
20. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych – Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, ze zm.
21. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 września 2001 r. w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych – Dz. U. Nr 102, poz. 1119, ze zm.
22. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 lutego 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013 – Dz. U. 2009 Nr 19, poz. 103.
23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013 – Dz. U. 2009 Nr 75, poz. 638 ze zm. Rozporządzenie wygasło z dniem 31 grudnia 2013 r.
24. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych – Dz. U. Nr 224, poz. 1796. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2012 r. Obecnie obowiązuje rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych – Dz. U. poz. 1692, które weszło w życie dnia 1 stycznia 2014 r.
25. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013 – Dz. U. 2010 nr 40, poz. 231.
26. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z 15 lutego 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013 – Dz. U. nr 36, poz. 185.

27. *Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 30 stycznia 2009 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* – Dz. U. Nr 21, poz. 116 oraz z 2013 r. poz. 1398.
28. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 9 czerwca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* – Dz. U. z 2014 r. poz. 797. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2015 r.
29. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013* – Dz. U. poz. 1869.
30. *Obwieszczenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013* – M.P. Nr 60, poz. 536. Nieaktualny z dniem 20 lutego 2009 r. i zastąpiony *Komunikatem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 lutego 2009 r. w sprawie listy projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013*.

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów Minister Rozwoju
6. Minister Finansów
7. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
8. Rzecznik Praw Obywatelskich
9. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
11. Komisja Gospodarki i Rozwoju Sejmu RP
12. Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii Sejmu RP
13. Komisja Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP
14. Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności Senatu RP

MINISTER ROZWOJU

Warszawa, 3 października 2016 r.

BK.II.0810.6.JP.2016

NK/211699/16

Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

stosownie do przekazanej w dniu 19 września 2016 r. *Informacji o wynikach kontroli działalności ośrodków innowacji*, na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, uprzejmie informuję, co następuje.

Odnosząc się do informacji zawartych w punkcie 3.2.1.2 *Stymulowanie innowacyjności* (str. 29-32), dotyczących realizacji celu nr 2 Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, należy zauważyć, że zgodnie z zestawieniem KSI SIMIK 07-13 (stan na dzień 31 grudnia 2015 r.), w ramach:

- 1) **działania 5.1 PO IG** - czynnych umów było 53 na łączną kwotę 436 388,7 tys. zł (zawarto 55 umów o dofinansowanie, przy czym dwie umowy zostały rozwiązane);
- 2) **działania 8.2 PO IG** - czynnych umów o dofinansowanie było 4078 w łącznej kwocie 1 883 261,3 tys. zł. W kwocie 2 135 102,0 tys. zł umieszczonej na str. 31 ww. *Informacji* prawdopodobnie zawierają się wszystkie umowy czynne i rozwiązane. Ponadto, zgodnie ze *Sprawozdaniem z działalności PARP za rok 2015* w ramach działania 8.2 POIG rozwiązano 335 umów o dofinansowanie w łącznej kwocie 249 736,6 tys. zł;
- 3) **poddziałania 5.4.1 PO IG** - czynnych umów o dofinansowanie było 486 w łącznej kwocie 60 520,11 tys. zł. Ponadto, zgodnie ze *Sprawozdaniem z działalności PARP za rok 2015* w ramach działania 5.4.1 POIG rozwiązano 146 umów o dofinansowanie w łącznej kwocie 20 277,7 tys. zł.

Ponadto, zasadnym wydaje się rozszerzenie zakresu pojęcia „ośrodki innowacji (OI)”, wskazanego w wykazie podstawowych skrótów i pojęć specjalistycznych. Zgodnie z § 3 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007 – 2013*², ośrodkiem innowacyjności jest osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, lub jednostka organizacyjna samorządu terytorialnego, prowadząca działalność w celu zapewnienia korzystnych warunków dla powstania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną.

Z poważaniem,

z up.
MINISTER
Jerzy Kwieciński
Sekretarz Stanu

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, z późn. zm.

² Dz. U. poz. 1869

**OPINIA
PREZESA
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**

do stanowiska Ministra Rozwoju z dnia 3 października 2016 r. do *Informacji o wynikach kontroli Działalność ośrodków innowacji*.

Przyjmuję do wiadomości informację Ministra Rozwoju o wynikach realizacji celu nr 2 *Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”* w odniesieniu do Działania 5.1 i 8.2 oraz Poddziałania 5.4.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG). Za wyjątkiem pomyłki dotyczącej wartości umów czynnych w Działaniu 8.2 PO IG, pozostałe różnice – jak należy sądzić – są skutkiem zmian dokonanych już po zakończeniu (w marcu 2016 r.) kontroli NIK przeprowadzonej w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). NIK ustaliła na podstawie dokumentów PARP, iż do końca 2015 r. w ramach:

- Działania 5.1 PO IG zawarto 55 umów na łączną kwotę dofinansowania 437 301,7 tys. zł oraz rozwiązano dwie umowy na kwotę 1 144 tys. zł, w rezultacie czynne były 53 umowy na kwotę dofinansowania w wysokości 436 157,7 tys. zł,
- Działania 8.2 PO IG zawarto 4 413 umów na łączną kwotę dofinansowania 2 144 942,6 tys. zł i rozwiązano 335 umów na kwotę 250 503 tys. zł, pozostało zatem 4 078 umów czynnych na kwotę dofinansowania w wysokości 1 894 439,6 tys. zł,
- Poddziałania 5.4.1 zawarto 632 umowy na kwotę dofinansowania 80 248,4 tys. zł oraz rozwiązano 161 umów na kwotę 22 322,8 tys. zł, co oznacza, iż umów czynnych było 471 na kwotę dofinansowania w wysokości 57 925,6 tys. zł.

Zamieszczona w *Informacji o wynikach kontroli Działalność ośrodków innowacji (Informacja)* definicja ośrodka innowacji (OI), została zaczerpnięta z opracowania PARP: *Ośrodki innowacji w Polsce (z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości) Raport z badania 2014*¹. Zdaniem NIK, definicja OI podana w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej na wspieranie ośrodków innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013² nie tyle rozszerza zakres pojęciowy OI, co w większym stopniu skupia się na określeniu statusu prawnego tych jednostek. Mając na uwadze szerokie grono odbiorców niniejszej *Informacji*, NIK celowo nie przywołała definicji wynikającej z powyższego rozporządzenia, a przytoczyła definicję OI, zaczerpniętą z opracowania PARP, gdyż lepiej odzwierciedla ona charakter i zakres przedmiotowy działalności kontrolowanych podmiotów.

¹ http://www.pi.gov.pl/PARPFiles/file/OIB/publikacje/20141204_PARP_osrodki_innowacyjnosci_w_polsce.pdf

² Dz.U. poz. 1869.